

Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR

Č. j.: MPSV-2019/84292-414/1

**Věc: Analýza vývoje zaměstnanosti a nezaměstnanosti
v roce 2018**

Obsah:

- I. Hlavní tendence ve vývoji zaměstnanosti a nezaměstnanosti
- II. Zaměstnanost
- III. Nezaměstnanost
- IV. Politika zaměstnanosti
- V. Mezinárodní srovnání zaměstnanosti a nezaměstnanosti
- VI. Očekávání ve vývoji zaměstnanosti a nezaměstnanosti

Květen 2019

Analýza vývoje zaměstnanosti a nezaměstnanosti v roce 2018

Seznam tabulek	I
Seznam grafů.....	II
Seznam použitých zkratk	III
1. Hlavní tendence ve vývoji zaměstnanosti a nezaměstnanosti.....	1
2. Zaměstnanost.....	6
2.1 Stav a vývoj zaměstnanosti.....	6
2.2 Struktura zaměstnanosti v sektorech, odvětvích a podle klasifikace zaměstnání	12
2.3 Vzdělanostní struktura zaměstnanosti	14
2.4 Regionální zaměstnanost.....	16
2.5 Insolvence.....	21
3. Nezaměstnanost	24
3.1 Stav a vývoj nezaměstnanosti.....	24
3.2 Volná pracovní místa	28
3.3 Toky nezaměstnanosti	32
3.4 Struktura uchazečů o zaměstnání.....	35
3.5 Regionální nezaměstnanost.....	45
4. Politika zaměstnanosti	50
4.1 Zaměření politiky zaměstnanosti.....	50
4.2 Výdaje na politiku zaměstnanosti	51
4.3 Aktivní politika zaměstnanosti realizovaná ÚP ČR.....	53
4.4 Systém investičních pobídek.....	69
4.5 Projekty financované z prostředků Evropského sociálního fondu	70
5. Mezinárodní srovnání zaměstnanosti a nezaměstnanosti	92
6. Očekávání ve vývoji zaměstnanosti a nezaměstnanosti	99
7. Metodické poznámky	102

Přílohy

Zdroj dat: MPSV (pokud není uvedeno jinak)

Údaje platné k 9. dubnu 2019

Seznam tabulek

Tabulka 1 Ekonomická aktivita obyvatel ČR ve věku 15 a více let.....	6
Tabulka 2 Věková struktura obyvatelstva 15+ (v tis.).....	7
Tabulka 3 Věková struktura zaměstnaných (v tis.).....	9
Tabulka 4 Míra zaměstnanosti podle věku (v %)	10
Tabulka 5 Počty zaměstnaných podle postavení v hlavním zaměstnání.....	11
Tabulka 6 Počty zaměstnaných ve vybraných skupinách	12
Tabulka 7 Sektorová struktura zaměstnanosti	13
Tabulka 8 Struktura zaměstnanosti podle klasifikace zaměstnání (CZ-ISCO)	14
Tabulka 9 Vzdělanostní struktura zaměstnaných.....	15
Tabulka 10 Vzdělanostní struktura zaměstnaných 15+ podle věku v roce 2018 (v %).....	16
Tabulka 11 Zaměstnanost a míra zaměstnanosti v jednotlivých krajích ČR.....	17
Tabulka 12 Zaměstnanost podle postavení v zaměstnání v krajském členění (v tis.)	18
Tabulka 13 Podíl počtu pracujících podle klasifikace zaměstnání v krajích v roce 2018	20
Tabulka 14 Vzdělanostní struktura zaměstnané populace 15+ ČR v roce 2018 v krajském členění v %.....	21
Tabulka 15 Počty vyřízených žádostí a vyplacené prostředky v důsledku platební neschopnosti.....	22
Tabulka 16 Uchazeči o zaměstnání, volná místa a podíl nezaměstnaných osob.....	25
Tabulka 17 Rozdělení počtu uchazečů o zaměstnání podle výše P _{vN}	27
Tabulka 18 Toky evidované nezaměstnanosti (v tis. osob).....	34
Tabulka 19 Struktura uchazečů o zaměstnání podle věku.....	37
Tabulka 20 Struktura uchazečů o zaměstnání podle délky nezaměstnanosti	40
Tabulka 21 Struktura uchazečů o zaměstnání podle vzdělání	42
Tabulka 22 Podíl nezaměstnaných osob, počet UoZ a VPM v krajích ČR	46
Tabulka 23 Porovnání výdajů na státní politiku zaměstnanosti (SPZ) v letech 2017 a 2018	51
Tabulka 24 Osoby zařazené na nástroje aktivní politiky zaměstnanosti v roce 2018	53
Tabulka 25 Struktura použitých nástrojů APZ v letech 2017 a 2018 (ÚP ČR a MPSV)	54
Tabulka 26 Interní poradenské aktivity	57
Tabulka 27 Externí poradenské aktivity	57
Tabulka 30 Přehled zařízení péče o děti v IP 1.2 OPZ	80

Seznam grafů

Graf 1	Meziroční nárůst zaměstnanosti (v %)	8
Graf 2	Meziroční rozdíly počtu uchazečů o zaměstnání v letech 2009-2018	24
Graf 3	Vývoj registrované míry nezaměstnanosti a podílu nezaměstnaných osob	26
Graf 4	Podíly uchazečů s podporou podle výše podpory v nezaměstnanosti (v %)	27
Graf 5	Vývoj počtu volných pracovních míst v letech 2009-2018	28
Graf 6	Počet uchazečů o zaměstnání na 1 VPM v letech 2009-2018 (k 31.12.)	29
Graf 7	Struktura volných pracovních míst k 31. 12. 2018	30
Graf 8	Struktura volných pracovních míst podle kategorií zaměstnání	31
Graf 9	Počet uchazečů o zaměstnání na 1 VPM podle kategorií zaměstnání	31
Graf 10	Podíly volných pracovních míst podle délky nahlášení na ÚP ČR k 31. 12. 2018	32
Graf 11	Přírůstky/úbytky počtu uchazečů o zaměstnání v letech 2009-2018	33
Graf 12	Vývoj podílu OZP na celkovém počtu UoZ a počtu OZP na 1 VPM pro OZP	36
Graf 13	Věková struktura uchazečů o zaměstnání (podíly v %)	37
Graf 14	Vývoj počtu uchazečů vybraných věkových skupin v letech 2009-2018 (k 31.12.)	38
Graf 15	Vývoj podílu absolventů na celkovém počtu UoZ (v %) a počtu absolventů na 1 VPM pro absolventy	39
Graf 16	Vývoj počtu uchazečů podle délky evidence v letech 2009-2018 (k 31.12.)	40
Graf 17	Počet uchazečů o zaměstnání na 1 VPM podle kategorií vzdělání	42
Graf 18	Vývoj počtu uchazečů o zaměstnání v členění podle pohlaví (v tis.)	44
Graf 19	Uchazeči o zaměstnání na 1 VPM podle krajů k 31. 12. 2018	47
Graf 20	Podíl vybraných specifických skupin na celkovém počtu uchazečů zařazených na jednotlivé nástroje APZ v roce 2018	62
Graf 21	Míra zaměstnanosti osob ve věku 20-64 let v roce 2018 (v %) *)	92
Graf 22	Srovnání vývoje míry zaměstnanosti v EU 28 a ČR	93
Graf 23	Srovnání kratší pracovní doby v EU 28 a ČR	95
Graf 24	Míra nezaměstnanosti v zemích EU 28 v roce 2018 (v %)	96
Graf 25	Srovnání míry nezaměstnanosti v EU 28 a ČR	97

Seznam použitých zkratk

APZ	aktivní politika zaměstnanosti
CZ-ISCO	Klasifikace zaměstnání
CZ-NACE	Odvětvová klasifikace ekonomických činností
ČNB	Česká národní banka
ČSSZ	Česká správa sociálního zabezpečení
ČSÚ	Český statistický úřad
ČR	Česká republika
EHP	Evropský hospodářský prostor
ESF	Evropský sociální fond
EU 28	Evropská unie (28 zemí)
EUROSTAT	Statistický úřad Evropského společenství
GP	grantový projekt
GŘ ÚP ČR	Generální ředitelství Úřadu práce České republiky
HDP	hrubý domácí produkt
CHPM	chráněné pracovní místo
ILO	Mezinárodní organizace práce
IPS	informačně poradenské středisko
LFS	Labour Force Survey (VŠPS – Výběrové šetření pracovních sil)
MEA	míra ekonomické aktivity
MF ČR	Ministerstvo financí České republiky
MN	míra nezaměstnanosti
MO	Ministerstvo obrany
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MV	Ministerstvo vnitra
MZ	míra zaměstnanosti
NH	národní hospodářství
NIP	národní individuální projekt
NUTS3	Nomenklatura územních statistických jednotek, úroveň kraj
NÚV	Národní ústav pro vzdělávání
OP LZZ, OP Z	Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost, Operační program Zaměstnanost
OSVČ	osoba samostatně výdělečně činná
OZP	osoba se zdravotním postižením
p. b.	procentní bod
PM	pracovní místo
PMS	Probačně mediační služba
PNO	podíl nezaměstnaných osob
PvN	podpora v nezaměstnanosti
RIP	regionální individuální projekt
RHSD	Rada hospodářské a sociální dohody
SIP	systémový individuální projekt/systém investičních pobídek
SPNO	specifický podíl nezaměstnaných osob
SPZ	státní politika zaměstnanosti
SR	státní rozpočet
SÚIP	Státní úřad inspekce práce
SÚPM	společensky účelná pracovní místa
SVČ	samostatná výdělečná činnost
ÚP ČR	Úřad práce České republiky
VOŠ	vyšší odborné vzdělání
VPM	volné pracovní místo
VPP	veřejně prospěšné práce
VŠPS	Výběrové šetření pracovních sil
VÚPSV	Výzkumný ústav práce a sociálních věcí

1. Hlavní tendence ve vývoji zaměstnanosti a nezaměstnanosti

- **V roce 2018** dosáhl podle výsledků Výběrového šetření pracovních sil ČSÚ (VŠPS) průměrný **počet zaměstnaných** ve všech sférách národního hospodářství **5 293,8 tis. osob**. Jejich počet meziročně **vzrostl** absolutně o 72,2 tis., v relativním vyjádření **o 1,4 %**, nepatrně pomaleji než v roce 2017 (1,6 %). Meziroční nárůst v 1. čtvrtletí činil 1,7 %, ve 2. čtvrtletí 1,8 %, ve 3. čtvrtletí zpomalil na 0,8 % a ve 4. čtvrtletí opět zrychlil na 1,2 %.
- Počet zaměstnaných **žen se zvýšil** o 41,5 tis. **na 2 347,3 tis.**, počet pracujících **mužů** byl vyšší o 30,7 tis. a jejich počet dosáhl **2 946,5 tis.** **Zastoupení mužů** mezi zaměstnanými se **snížilo na 55,7 %** a **žen vzrostlo na 44,3 %**.
- Zaměstnanost **v primárním sektoru** se meziročně **zvýšila** o 2,0 tis. **na 148,3 tis. osob**.
- **V sekundárním sektoru** se zaměstnanost **snížila** o 1,9 tis. na 1 984,9 tis., a to v důsledku **poklesu** zaměstnanosti **ve stavebnictví** o 7,9 tis. **na 384,0 tis. osob**. Pokles v tomto sektoru nepatrný **nárůst** počtu pracujících **v průmyslu** na 1 601,0 tis. (celkem o 6,0 tis., z toho ve zpracovatelském průmyslu o 3,9 tis.).
- **V terciárním sektoru služeb** zaměstnanost **vzrostla** o 72,8 tis. **na 3 160,3 tis. osob**.
- V zastoupení jednotlivých sektorů došlo ke změnám. **Podíl primárního sektoru 2,8 % se nezměnil**, ale zastoupení **sekundárního sektoru se snížilo** o 0,6 p. b. **na 37,5 %** a naopak podíl **terciárního sektoru se o 0,6 p. b. zvýšil na 59,7 %**.
- Počet **zaměstnanců**, kteří tvoří **nejpočetnější skupinu pracujících (83,0 %)**, vzrostl o 68,8 tis. **na 4 396,4 tis.**, počet žen v postavení zaměstnanců se zvýšil o 47,4 tis. na 2 055,9 tis. a mužů o 21,4 tis. na 2 340,4 tis.
- **Celkový počet podnikatelů** dosáhl **896,9 tis.**, o 3,0 tis. více než v roce 2017. Nepatrně vzrostl počet **podnikatelů se zaměstnanci** a **počet pomáhajících rodinných příslušníků**, **počet podnikatelů bez zaměstnanců se téměř nezměnil**. **Celkový podíl podnikatelů na zaměstnanosti meziročně poklesl** o 0,2 p. b. **na 16,9 %**.
- **Zvýšil se počet osob pracujících na dobu neurčitou** (zaměstnanců s pracovními úvazky na dobu neurčitou nebo jako podnikatel), a to o 113,3 tis. **na**

4 898,8 tis. Počet osob pracujících na dobu určitou (včetně práce dočasné, příležitostní a sezónní a dalších časově omezených smluv) byl nižší o 41,3 tis., **poklesl na 392,3 tis.**

- Počet osob pracujících **na plnou pracovní dobu se zvýšil** o 55,2 tis. a dosáhl **4 894,4 tis.**, počet pracujících **na kratší dobu vzrostl** o 17,0 tis. **na 399,3 tis. osob.**
- **Největší** meziroční **nárůst zaměstnanosti** v absolutním vyjádření byl v roce 2018 zaznamenán **v hl. m. Praze** (o 20,9 tis.) a **ve Středočeském kraji** (o 13,4 tis.). Počet pracujících se meziročně nepatrně **snížil** pouze **v Královéhradeckém kraji.**
- S absolutním nárůstem zaměstnanosti rostla **míra zaměstnanosti (MZ).** Celková **MZ osob ve věku 15+ se zvýšila** (o 0,7 p. b.) **na 59,2 %**, osob ve věku **15-64 let** (o 1,2 p. b.) **na 74,8 %.**
- V návaznosti na hlavní cíle **Strategie Evropa 2020** si **ČR** do roku 2020 **v oblasti zaměstnanosti** stanovila **národní cíle** zvýšit celkovou míru zaměstnanosti (MZ) ve věkové skupině 20-64 let na 75 %, MZ žen v této věkové skupině na 65 % a MZ starších pracovníků (55-64 let) na 55 %. MZ obyvatelstva **ve věku 20-64 let** se v roce 2018 meziročně **zvýšila** o 1,4 p. b. **na 79,9 %**, a to především díky rostoucí zaměstnanosti žen a starších pracovníků. MZ **žen** ve stejném věku **vzrostla** o 1,7 p. b. **na 72,2 %**, MZ ve věkové skupině **55-64 let** o 3,0 p. b. **na 65,1 %**. Nad úrovní cílů jsou momentálně všechny tři ukazatele zaměstnanosti.
- **Zvýšil se počet ekonomicky aktivních osob**, tj. součet zaměstnaných a nezaměstnaných, a to o 38,3 tis. **na 5 415,4 tis.** Pozitivní vývoj ekonomiky se na trhu práce projevil **nárůstem počtu zaměstnaných** o 72,2 tis. a **poklesem počtu nezaměstnaných** (podle VŠPS – metodika mezinárodní organizace práce ILO) o 33,9 tis. osob.
- **Obecná míra nezaměstnanosti** (metodika ILO) v roce 2018 dosáhla hodnoty **2,2 %** a meziročně se snížila o 0,7 p. b.
- Do národních cílů **Strategie Evropa 2020** ČR zařadila také cíl **snížení míry nezaměstnanosti (MN) mladých osob (15–24 let) o třetinu** (na cca 12,2 %) a **snížení MN osob s nízkou kvalifikací** (stupeň ISCED 0-2 klasifikace vzdělání) **o čtvrtinu oproti roku 2010** (na cca 18,8 %). V roce 2018 se **u mladých snížila**

na **6,7 %** a u osob s nízkou kvalifikací na **10,7 %**. V oblasti nezaměstnanosti jsou hodnoty těchto dvou ukazatelů aktuálně pod stanovenými národními cíli.

- **Průměrný podíl nezaměstnaných osob**, tj. počet dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15-64 let k obyvatelstvu stejného věku, v roce 2018 **poklesl na 3,2 %**, meziročně byl nižší o 1,1 p. b. K **31. 12. 2018 se snížil na 3,1 %** a proti prosinci 2017 byl nižší pouze o 0,7 p. b.
- **Průměrný počet uchazečů o zaměstnání (UoZ)** v evidenci Úřadu práce České republiky (ÚP ČR) **se** v hodnoceném roce **snížil** o 75,7 tis. **na 241,9 tis.**, **na konci prosince jich bylo evidováno 220,2 tis.**, o 74,7 tis. (tj. o 17,5 %) méně než před rokem.
- **Počty volných pracovních míst (VPM)** oznámených zaměstnavateli na ÚP ČR) dále **rostly**, jejich počet **na konci prosince** dosáhl **324,4 tis.**, meziročně více o 107,8 tis. Jejich **průměrný počet za rok 2018 činil 285,5 tis.** a meziroční rozdíl byl téměř stejný (107,3 tis.).
- Počet **uchazečů o zaměstnání** připadající **na 1 volné pracovní místo (0,8)** byl ve srovnání s rokem 2017 (1,8) méně než poloviční. **Na konci roku** dosáhl hodnoty **0,7**, zatímco na konci roku 2017 to bylo 1,3 uchazeče na 1 VPM.
- **Průměrný počet uchazečů o zaměstnání s nárokem na podporu v nezaměstnanosti (PvN)** v roce 2018 meziročně **poklesl** o 10,3 tis. **na 76,8 tis.**, k **31. 12. 2018** PvN pobíralo **82,4 tis. uchazečů** o zaměstnání, pouze o 3,2 tis. méně než před rokem.
- **Podíl uchazečů o zaměstnání s podporou v nezaměstnanosti** na celkové registrované nezaměstnanosti na konci roku **vzrostl na 35,6 %** (k 31. 12. 2017 činil 30,5 %) a jejich **průměrný podíl** za celý rok 2018 **se zvýšil** (z 27,4 % v roce 2017) **na 31,7 %**.
- **Průměrná výše PvN** v roce 2018 **vzrostla** o 570 Kč na **7 316 Kč**. Průměrná podpora UoZ, kteří byli v evidenci ÚP ČR k **31. 12. 2018**, činila **7 508 Kč** a byla meziročně **vyšší** o 539 Kč.
- K **31. 12. 2018** bylo v evidenci ÚP ČR **38,3 tis.** uchazečů o zaměstnání – **osob se zdravotním postižením (OZP)**, tj. o 7,7 tis. méně než před rokem. **Podíl OZP** na

konci prosince 2018 vzhledem k nepatrně pomalejšímu poklesu ve srovnání s celkovým počtem UoZ meziročně **vzrostl** o 0,1 p. b. na **16,5 %**.

- **Počet** uchazečů o zaměstnání ve věku **50 a více let** se na konci roku 2018 **snížil** o 17,9 tis. osob na **84,4 tis.** Jejich pokles byl shodný s poklesem celkového počtu UoZ, jejich **podíl** tak zůstal na hodnotě **36,5 %**.
- Věková skupina uchazečů o zaměstnání **do 25 let** zaznamenala po delší době pouze mírný **pokles**, a to o **5,1 tis.**, k **31. 12. 2018** jich bylo evidováno **26,2 tis.** Jej **podíl** na celkovém počtu nezaměstnaných se nepatrně zvýšil na **11,3 %**.
- K **31. 12. 2018** bylo evidováno **10,3 tis. absolventů škol** všech stupňů vzdělání a **mladistvých** po ukončení základní školy, což je o **1,1 tis. méně** než před rokem. **Jejich podíl** na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání meziročně **vzrostl** z 4,1 % na **4,4 %**.
- Pozitivní skutečností je pokračující pokles počtu i podílu dlouhodobě nezaměstnaných. Počet UoZ evidovaných **déle než 12 měsíců (60,5 tis.)** byl na konci roku 2018 meziročně **nižší o 34,0 tis.** (tj. o 36,0 %), jejich podíl na celkové nezaměstnanosti se snížil z 33,7 % na **26,1 %**. Výrazně se snížil zejména počet **velmi dlouho nezaměstnaných** (24 a více měsíců). Jejich **počet se** meziročně **snížil** o 24,5 tis. na **40,9 tis.** (o 37,5 %) a **podíl na celkové nezaměstnanosti poklesl** z 23,3 % na **17,7 %**. Představují však přibližně **2/3 dlouhodobě nezaměstnaných (67,6 %)**.
- K 31. 12. 2018 byl zaznamenán meziroční **pokles** uchazečů o zaměstnání **ve všech vzdělanostních skupinách, absolutně nejvíce** počet uchazečů o zaměstnání **s vyučením** (o 20,3 tis., tj. o 19,9 %).
- **Uchazeči s vyučením** (81,6 tis. osob) i nadále zůstali **nejpočetnější kategorií** a představují **35,2 %** všech uchazečů o zaměstnání. Druhou nejpočetnější skupinou jsou stále uchazeči **se základním vzděláním vč. neukončeného** (70,9 tis. osob), kteří tvoří na celkové nezaměstnanosti stejný podíl jako před rokem, a to 30,6 %.
- **Průměrný počet** evidovaných **žen** v roce 2018 **dosáhl 125,5 tis.**, oproti předchozímu roku je to méně o 38,7 tis., **mužů** bylo v průměru **116,4 tis.**, což je o 37,0 tis. méně než v roce 2017. **Průměrný podíl žen** na celkovém počtu

registrovaných nezaměstnaných **vzrostl na 51,9 %** (v roce 2017 – 51,7 %). K 31. 12. 2018 byly počty vyrovnanější, **počet mužů dosáhl 113,7 tis., žen bylo 117,8 tis.**

- **Podíl nezaměstnaných osob na obyvatelstvu** vyšší než celorepublikový průměr (3,1 %) byl k 31. 12. 2018 zaznamenán v pěti krajích. Nejvyšší byl i nadále v **Moravskoslezském (4,7 %) a Ústeckém kraji (4,5 %)**.
- **Největší pokles počtu uchazečů o zaměstnání** byl patrný v **Moravskoslezském (o 9 698), Jihomoravském (o 5 248) a Ústeckém kraji (o 5 187)**, ovšem v **relativním vyjádření** byl jejich **pokles nejvýraznější v Olomouckém (o 24,2 %), Pardubickém a Zlínském (shodně o 22,0 %) a Jihočeském kraji (o 21,6 %)**.
- Výdaje ze **státního rozpočtu (SR) související s výplatou podpor** v nezaměstnanosti **v roce 2018 dosáhly 7 542 836 tis. Kč** a byly ve srovnání s výdaji v roce 2017 (7 853 520 tis. Kč) **o 310 684 tis. Kč, tj. o 4,0 % nižší**.
- **Na aktivní politiku zaměstnanosti (APZ)** bylo v roce 2018 na MPSV a ÚP ČR vynaloženo **4 398 233 tis. Kč** (MPSV 61 387 tis. Kč, ÚP ČR 4 336 836 tis. Kč). Ve srovnání s rokem 2017 **klesly výdaje na APZ o 362 419 tis. Kč, tj. o 7,6 %**. Nejvíce využívanými nástroji byly veřejně prospěšné práce, rekvalifikace a společensky účelná pracovní místa.
- Dále bylo v rámci státní politiky zaměstnanosti ze státního rozpočtu jako **příspěvek zaměstnavatelům zaměstnávajícím více než 50 % osob se zdravotním postižením** vynaloženo **6 754 655 tis. Kč**, tj. o 1 079 083 tis. Kč, o 19,0 % více než v roce 2017.
- Na výplatu **mzdových nároků zaměstnancům při platební neschopnosti zaměstnavatele, tj. insolventi**, bylo vynaloženo **257 154 tis. Kč**, meziročně více o 89 812 tis. Kč, tj. o 53,7 %.

2. Zaměstnanost

2.1 Stav a vývoj zaměstnanosti

Ke zpracování částí II.1 až II.4 byly použity výsledky Výběrového šetření pracovních sil (VŠPS)¹. Hodnoty za rok 2017 a 2018 byly spočteny jako průměry jednotlivých čtvrtletí. Všechny údaje z výběrového souboru VŠPS jsou převažovány na věkovou strukturu obyvatelstva podle demografické projekce.

Tabulka 1 Ekonomická aktivita obyvatel ČR ve věku 15 a více let

	2017			2018			rozdíl 2018-2017			Index
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem
	v tis.			v tis.			v tis.			(%)
Populace 15+ celkem	8 929,2	4 355,7	4 573,5	8 941,8	4 365,8	4 576,0	12,7	10,2	2,5	100,1
z toho: 15-64 let	6 916,7	3 514,4	3 402,3	6 879,0	3 500,1	3 378,9	-37,7	-14,3	-23,4	99,5
20-64 let	6 456,1	3 277,8	3 178,3	6 413,5	3 260,8	3 152,8	-42,5	-17,0	-25,5	99,3
Ekonomicky aktivní celkem (zaměst.+nezam.)	5 377,1	2 985,6	2 391,5	5 415,4	3 000,3	2 415,1	38,3	14,7	23,6	100,7
z toho: 15-64 let	5 248,2	2 912,2	2 336,0	5 267,1	2 915,1	2 352,1	18,9	2,9	16,0	100,4
20-64 let	5 218,8	2 895,2	2 323,6	5 239,7	2 899,1	2 340,5	20,9	4,0	16,9	100,4
55-64 let	846,3	476,1	370,3	871,5	484,5	387,0	25,2	8,4	16,8	103,0
Zaměstnaní v NH	5 221,6	2 915,8	2 305,8	5 293,8	2 946,5	2 347,3	72,2	30,7	41,5	101,4
z toho: 15- 64 let	5 093,9	2 842,9	2 251,0	5 146,8	2 861,7	2 285,2	53,0	18,8	34,2	101,0
20-64 let	5 070,9	2 829,4	2 241,5	5 124,3	2 848,8	2 275,6	53,4	19,3	34,0	101,1
55-64 let	826,0	466,4	359,6	854,4	476,3	378,1	28,4	9,9	18,5	103,4
Nezaměstnaní	155,5	69,9	85,7	121,6	53,8	67,8	-33,9	-16,1	-17,9	78,2
z toho: 15-64 let	154,4	69,3	85,0	120,3	53,4	66,9	-34,0	-15,9	-18,1	77,9
20-64 let	147,8	65,7	82,1	115,4	50,4	65,0	-32,5	-15,4	-17,1	78,0
55-64 let	20,3	9,6	10,7	17,1	8,2	8,9	-3,2	-1,5	-1,7	84,3
Ekonomicky neaktivní 15+	3 552,0	1 370,0	2 182,0	3 526,4	1 365,6	2 160,9	-25,6	-4,5	-21,1	99,3
z toho: 15-64 let	1 668,5	602,2	1 066,3	1 611,8	585,0	1 026,8	-56,6	-17,2	-39,5	96,6
20-64 let	1 237,3	382,6	854,7	1 173,9	361,6	812,2	-63,4	-21,0	-42,4	94,9
55-64 let	483,4	174,7	308,7	440,0	159,3	280,7	-43,4	-15,5	-28,0	91,0
důchodci v předčas. důchodu	21,1	8,4	12,6	17,5	8,5	9,0	-3,6	0,1	-3,6	83,1
důchodci v řádném důchodu	2 229,2	872,0	1 357,2	2 231,6	876,1	1 355,5	2,4	4,1	-1,7	100,1
invalidní důchodci	224,3	116,4	107,9	205,0	107,3	97,7	-19,3	-9,0	-10,2	91,4
žáci na 2. stupni zákl. školy	58,0	31,8	26,2	61,5	34,9	26,6	3,6	3,2	0,4	106,2
učení bez maturity	73,5	49,8	23,6	78,0	51,6	26,4	4,5	1,8	2,7	106,1
střední škola	294,2	140,0	154,3	294,0	138,9	155,1	-0,2	-1,0	0,8	99,9
vysokoškolské studium*)	255,9	111,7	144,3	243,4	110,0	133,5	-12,5	-1,7	-10,8	95,1
doktorské studium	3,6	1,9	1,8	2,7	0,8	1,9	-0,9	-1,1	0,2	74,9

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

*) včetně konzervatoří a VOŠ

¹ Některé údaje nemusí odpovídat hodnotám obdobných ukazatelů z jiných statistických zdrojů. Např. údaje o ekonomicky neaktivních přesně nekorespondují s údaji podle statistiky MŠMT, resp. MPSV – ČSSZ zejména proto, že žáci, studenti nebo důchodci, kteří v referenčním týdnu splňovali kritérium pro zařazení mezi osoby v zaměstnání nebo nezaměstnané, nejsou vykazováni jako ekonomicky neaktivní (viz Metodické poznámky).

V roce 2018 **dosáhl počet obyvatel starších 15 let 8 941,8 tis.** a meziročně vzrostl o 12,9 tis., ale **ve věkové skupině 15-64 let**, rozhodující pro zaměstnanost, však **poklesl až o 37,7 tis. na 6 879,0 tis.** **Vzrostl** pouze ve věkové skupině **40-54 let** (zahrnující největší část silné populační vlny ze 70. let minulého století), a to celkem **o 46,4 tis.**, z toho téměř 4/5 (36,9 tis.) představuje nárůst ve věkové skupině 45-49 let. **Pokles** byl zaznamenán především v mladších věkových skupinách **15-39 let** - celkem **o 65,9 tis.** Ve věkové skupině **55-64 let se snížil** počet obyvatel **o 18,3 tis.** Snížení počtu obyvatel v této skupině a **nárůst** počtu obyvatel ve věku **65 a více let** (o 50,4 tis.) je důsledkem postupného přesunu silné poválečné vlny do poproduktivního věku, a také prodlužující se délky života.

Tabulka 2 Věková struktura obyvatelstva 15+ (v tis.)

Věkové skupiny	2017			2018			rozdíl 2018-2017			index 2018/2017 (%)
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	
15-24	999,6	512,2	487,4	976,5	500,9	475,6	-23,0	-11,3	-11,8	97,7
25-39	2 239,1	1 150,3	1 088,8	2196,3	1129,5	1066,8	-42,8	-20,8	-22,0	98,1
40-54	2 348,3	1 201,1	1 147,2	2394,7	1225,9	1168,7	46,4	24,8	21,6	102,0
55-64	1 329,8	6 50,8	679,0	1311,5	643,8	667,8	-18,3	-7,1	-11,2	98,6
65+	2 012,4	8 41,2	1 171,2	2062,8	865,7	1197,1	50,4	24,5	25,9	102,5
15+	8 929,2	4 355,7	4 573,5	8941,8	4365,8	4576,0	12,7	10,2	2,5	100,1
15-64	6 916,7	3 514,4	3 402,3	6879,0	3500,1	3378,9	-37,7	-14,3	-23,4	99,5
20-64	6 456,1	3 277,8	3 178,3	6413,5	3260,8	3152,8	-42,5	-17,0	-25,5	99,3

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

Počet ekonomicky aktivních osob, tj. souhrn zaměstnaných a nezaměstnaných, se **zvýšil** o 38,3 tis. **na 5 415,4 tis.** **Výrazněji** (o 23,6 tis.) **vzrostl počet ekonomicky aktivních žen**, zatímco počet ekonomicky aktivních mužů se zvýšil mírněji (o 14,7 tis.). Pozitivní vývoj ekonomiky se na trhu práce projevil **nárůstem počtu zaměstnaných o 72,2 tis.**, pokles počtu nezaměstnaných (podle VŠPS – metodika ILO) činil 33,9 tis.

Celkový **počet ekonomicky neaktivních byl nižší** o 25,6 tis. a činil **3 526,4 tis.**, snížil se především počet ekonomicky neaktivních žen (o 21,1 tis.).

V nejmladších věkových skupinách produktivního věku nepatrně poklesly počty osob **připravujících se na povolání** (o 5,5 tis.). V této skupině se nejvíce snížily počty ekonomicky neaktivních vysokoškoláků vč. doktorského studia (o 13,4 tis.), zvýšily se počty žáků 2. stupně základní školy a učňů (o 3,6 tis., resp. 4,5 tis.). Čím vyšší je úroveň formálního vzdělávání, tím vyšší je zastoupení dívek. Podíl dívek v roce 2018

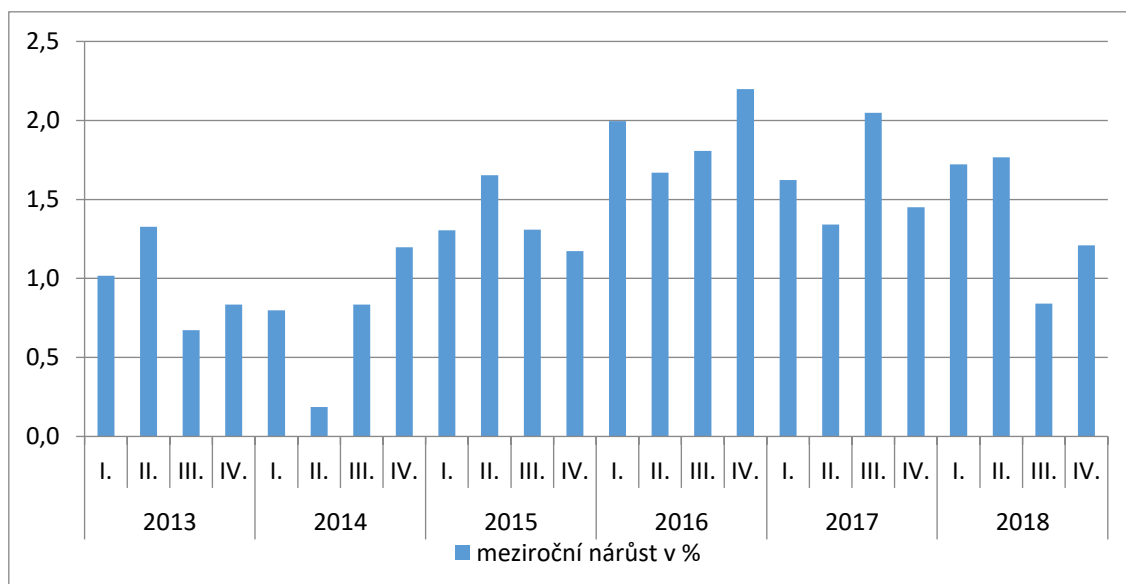
dosáhl u studentů středních škol 52,8 % a na vysokých školách (vč. doktorského studia) 55,0 %. Chlapci převažovali na středním studiu bez maturity (66,2 %).

Pokles ekonomicky neaktivních ve věkové skupině 55–64 let (o 43,4 tis.) souvisí s prodlužující se věkovou hranicí odchodu do důchodu. V kategorii neaktivních **důchodců** vzrostl počet řádných starobních důchodců o 2,4 tis., počet invalidních důchodců poklesl o 19,3 tis., počet předčasných důchodců se snížil o 3,6 tis.

V 1. čtvrtletí 2018 vzrostla zaměstnanost meziročně o 1,7 %, ve 2. čtvrtletí nárůst zaměstnanosti zrychlil na 1,8 %. Ve 3. čtvrtletí růst zaměstnanosti zpomalil na 0,8 % a ve 4. čtvrtletí opět zrychlil na 1,2 %. Průměrný **počet zaměstnaných** ve všech sférách národního hospodářství v roce 2018 dosáhl **5 293,8 tis. osob**. Jejich počet meziročně **vzrostl** absolutně o 72,2 tis., v relativním vyjádření o **1,4 %**. Je to méně než v roce 2016 a 2017, kdy zaměstnanost vzrostla o 1,9 %, resp. 1,6 %.

Zatímco v roce 2017 se na nárůstu zaměstnanosti podíleli muži i ženy přibližně stejnou měrou, hodnocený rok byl z tohoto pohledu spíše srovnatelný s lety 2015 a 2016, kdy růst celkové zaměstnanosti ovlivnily především ženy. V roce 2018 počet zaměstnaných **žen vzrostl** o 41,5 tis. na **2 347,3 tis.**, počet pracujících **mužů byl vyšší** o 30,7 tis. a jejich počet dosáhl **2 946,5 tis.** **Zastoupení mužů** mezi zaměstnanými se nepatrně **snížilo na 55,7 %** a **žen vzrostlo na 44,3 %**².

Graf 1 Meziroční nárůst zaměstnanosti (v %)

Vývoj zaměstnanosti z hlediska její věkové struktury se vyvíjel podobně jako **věková struktura obyvatelstva**. Lišil se pouze u věkové skupiny 55-64 let, v níž

² Podrobnější údaje o struktuře zaměstnaných mužů a žen jsou v přílohách č. 4a, b, c.

počet zaměstnaných při poklesu obyvatelstva o 18,3 tis. vzrostl o 28,4 tis. Nárůst v této skupině byl ovlivněn zejména zvyšující se věkovou hranicí pro odchod do důchodu. Zaměstnanost osob v tomto věku se zvýšila u obou pohlaví, ale v případě žen byl nárůst ve srovnání s muži téměř dvojnásobný (počet mužů se zvýšil o 9,9 tis. a počet žen o 18,5 tis).

Zaměstnanost se snížila v mladších věkových skupinách **do 40 let**, a to celkem o 36,9 tis. Souvislost je možné vidět v demografickém vývoji, v nástupu slabších ročníků na trh práce. Naopak **významný nárůst zaměstnanosti** ve věkové skupině **40-54 let** byl spojen s postupným posunem silné populační vlny ze 70. let minulého století do vyšší věkové kategorie (ve věkové skupině 40-44 let byl zaznamenán nárůst o 11,2 tis. a ve věkové skupině 45-49 let o 36,9 tis.). Zaměstnanost populace **ve věku 65 let a více** (nárůst o 19,2 tis.) **ovlivňují** především **pracující důchodci**. V roce 2018 pracovalo 219,3 tis. důchodců v řádném starobním důchodu, o 14,9 tis. více než v roce 2017.

Tabulka 3 Věková struktura zaměstnaných (v tis.)

Věkové skupiny	2017			2018			rozdíl 2018-2017			index 2018/2017 (%)
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	
celkem	5 221,6	2 915,8	2 305,8	5 293,8	2 946,5	2 347,3	72,2	30,7	41,5	101,4
15-24	291,2	173,0	118,2	277,0	161,2	115,8	-14,3	-11,8	-2,4	95,1
25-39	1 830,7	1 075,0	755,6	1 808,0	1 064,3	743,8	-22,6	-10,8	-11,9	98,8
40-54	2 145,9	1 128,4	1 017,6	2 207,4	1 159,9	1 047,5	61,5	31,5	30,0	102,9
55-64	826,0	466,4	359,6	854,4	476,3	378,1	28,4	9,9	18,5	103,4
65+	127,7	72,9	54,8	147,0	84,8	62,1	19,2	11,9	7,3	115,0
15-64	5 093,9	2 842,9	2 251,0	5 146,8	2 861,7	2 285,2	53,0	18,8	34,2	101,0
20-64	5 070,9	2 829,4	2 241,5	5 124,3	2 848,8	2 275,6	53,4	19,3	34,0	101,1

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

Souběžně s absolutním nárůstem zaměstnanosti pokračoval i růst **míry zaměstnanosti (MZ)**. Celková **MZ** osob ve věku **15+ se zvýšila** (o 0,7 p. b.) **na 59,2 %**, osob ve věku **15-64 let** (o 1,2 p. b.) **na 74,8 %**.

Hodnoty ukazatelů **národních cílů v oblasti zaměstnanosti**, které si do roku 2020 **ČR** stanovila v návaznosti na hlavní cíle **Strategie Evropa 2020** (zvýšení celkové míry zaměstnanosti ve věkové skupině 20-64 let na 75 %, zvýšení MZ žen v této věkové skupině na 65 % a MZ starších pracovníků ve věku 55-64 let na 55 %), jsou v současné době **nad jejich cílovou hodnotou**.

Tabulka 4 Míra zaměstnanosti podle věku (v %)

Věkové skupiny	2017			2018		
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy
15-24	29,1	33,8	24,3	28,4	32,2	24,3
25-39	81,8	93,5	69,4	82,3	94,2	69,7
40-54	91,4	93,9	88,7	92,2	94,6	89,6
55-64	62,1	71,7	53,0	65,1	74,0	56,6
15+	58,5	66,9	50,4	59,2	67,5	51,3
15-64	73,6	80,9	66,2	74,8	81,8	67,6
20-64	78,5	86,3	70,5	79,9	87,4	72,2

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

MZ obyvatelstva **ve věku 20-64 let** se v roce 2018 meziročně **zvýšila** o 1,4 p. b. **na 79,9 %**, a to především díky rostoucí zaměstnanosti žen a starších pracovníků. MZ **žen** ve stejném věku **vzrostla** o 1,7 p. b. **na 72,2 %**, MZ osob ve věkové skupině **55-64 let** o 3,0 p. b. **na 65,1 %**.

Z podrobnějšího rozboru 5letých věkových skupin je patrný pouze mírný pokles míry zaměstnanosti u mužů ve věkové skupině 15-24 let, což lze připsat nárůstu ekonomicky neaktivních z důvodu studia. U žen byl zaznamenán pokles MZ ve věkové skupině 30-34 let (o 2,0 p. b.), což může souviset s v péči o děti.

Poslední dostupné údaje o míře zaměstnanosti za členské státy EU podle údajů EUROSTATu jsou uvedeny v části V. Mezinárodní srovnání.

Na nárůstu celkové zaměstnanosti se rozhodující mírou podíleli pracující v postavení **zaměstnanců**, kteří tvoří **nejpočetnější skupinu zaměstnaných** (83,0 %). Jejich počet **se zvýšil** o 68,8 tis. **na 4 396,4 tis.**, nárůst počtu žen (o 47,4 tis.) na 2 055,9 tis. byl výraznější než nárůst počtu mužů (o 21,4 tis.) na 2 340,4 tis. Mezi zaměstnanými ženami je 87,6 % zaměstnankyň, mezi zaměstnanými muži tvoří zaměstnanci 79,4 %.

Nepatrně vzrostl také **celkový počet podnikatelů** včetně pomáhajících rodinných příslušníků, a to o 3,0 tis. **na 896,9 tis.** Šlo především o **podnikatele se zaměstnanci**, jejichž počet **se zvýšil na 165,5 tis.**, a pomáhající rodinné příslušníky. **Celkový počet podnikatelů z řad mužů se zvýšil o 8,9 tis., přibyli výhradně podnikatelé bez zaměstnanců (9,8 tis.).** U žen byl trend opačný, **celkový počet podnikatelek klesl o 6,0 tis.**, nepatrně přibyly podnikatelky se zaměstnanci a pomáhající rodinné příslušnice, zatímco počet podnikatelek bez zaměstnanců se snížil (o 9,6 tis.).

Tabulka 5 Počty zaměstnaných podle postavení v hlavním zaměstnání

Zaměstnaní v NH	2017		2018		rozdíl 2018-2017 (tis.)	index 2018/2017 (%)
	v tis.	%	v tis.	%		
Celkem	5 221,6	100,0	5 293,8	100,0	72,2	101,4
z toho:						
zaměstnanci	4 327,6	82,9	4 396,4	83,0	68,8	101,6
podnikatelé bez zaměstnanců	705,5	13,5	705,6	13,3	0,2	100,0
podnikatelé se zaměstnanci	163,8	3,1	165,5	3,1	1,7	101,1
pomáhající rodinní příslušníci	24,7	0,5	25,7	0,5	1,1	104,3

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

Pozn.: data za ženy a muže jsou uvedena v příloze č. 4a

Díky významnému nárůstu počtu zaměstnanců se **podíl podnikatelů** včetně pomáhajících rodinných příslušníků na celkové zaměstnanosti meziročně **snížil** o 0,2 p. b. **na 16,9 %**, přesto zůstává ve srovnání s jinými zeměmi vysoký.

Z hlediska odvětvové příslušnosti byl **vysoký podíl podnikatelů** (na celkové zaměstnanosti v rámci odvětví) v odvětví „profesní, vědecké a technické činnosti“ 45,0 % (meziroční nárůst o 2,1 p. b.), „činnosti v oblasti nemovitosti“ 46,8 % a ve velkém odvětví **stavebnictví 41,1 %** (v posledních dvou odvětvích se podíly podnikatelů meziročně téměř nezměnily).

Podobně jako v letech 2011 až 2017 pokračoval **nárůst počtu osob pracujících na dobu neurčitou** (zaměstnanců s pracovními úvazky na dobu neurčitou nebo podnikatelů). V roce 2018 se jejich počet **zvýšil** o 113,3 tis. na **4 898,8 tis. osob**. Na nárůstu se podíleli muži i ženy stejnou měrou.

Naproti tomu počet osob pracujících na dobu určitou včetně práce dočasné, příležitostní a sezónní a dalších časově omezených smluv **se snížil** o 41,3 tis. **na 392,3 tis.** Pokles počtu mužů byl výraznější (o 26,2 tis.).

Pokračoval **růst počtu osob pracujících na plnou pracovní dobu**. Jejich počet **se zvýšil** o 55,2 tis. **na 4 894,4 tis.** osob, počet mužů byl vyšší o 21,9 tis., počet žen o 33,3 tis. **Nárůst** počtu osob pracujících **na kratší pracovní dobu** byl ve srovnání s předchozím rokem přibližně poloviční, když **se zvýšil** o 17,0 tis. **na 399,3 tis.** **Podíl** na tomto nárůstu měli **muži** pouze nepatrně **větší** (nárůst o 8,8 tis.).

Jako **podzaměstnaní** (jimiž jsou podle metodiky ILO všechny osoby, které pracují ve svém hlavním zaměstnání na částečný úvazek nebo méně než 40 hodin týdně, přejí si pracovat vyšší počet hodin než ve stávajících zaměstnáních a jsou schopny vykonávat větší počet hodin) bylo klasifikováno **35,4 tis. osob**, tj. o 6,3 tis.

méně než v roce 2017. Na poklesu se podílely zejména **ženy**, jejich počet se snížil o 5,7 tis. Přesto tvoří tři čtvrtiny podzaměstnaných.

Tabulka 6 Počty zaměstnaných ve vybraných skupinách

Zaměstnaní v NH	2017		2018		rozdíl 2018-2017 (tis.)	index 2018/2017 (%)
	v tis.	%	v tis.	%		
Celkem	5 221,6	100,0	5 293,8	100,0	72,2	101,4
v tom:						
- mající druhé (další) zaměstnání	136,8	2,6	136,8	2,6	-0,0	100,0
- úvazek na dobu neurčitou nebo jako podnikatel	4 785,5	91,6	4 898,8	92,5	113,3	102,4
- úvazek na dobu určitou	433,6	8,3	392,3	7,4	-41,3	90,5
- na plnou pracovní dobu	4 839,1	92,7	4 894,4	92,5	55,2	101,1
- na kratší pracovní dobu	382,3	7,3	399,3	7,5	17,0	104,4
- podzaměstnaní	41,7	0,8	35,4	0,7	-6,3	85,0

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

Pozn.: data za ženy a muže jsou uvedena v příloze č. 4a

Ve druhém (dalším) zaměstnání pracovalo souběžně s hlavním zaměstnáním **136,8 tis. osob**, stejně jako v roce 2017. Mírně převažovali muži (54,8 %).

Nejvíce osob pracovalo ve svém druhém (dalším) zaměstnání v odvětví **vzdělávání** (20,2 tis.) a odvětví **profesních, vědeckých a technických činnosti** (19,6 tis.). Z hlediska věku převládali lidé **ve věku 40-44 let** (25,4 tis.), **35-39 let** (20,9 tis.) a **45-49 let** (19,9 tis.), zatímco v nejmladší a nejstarší věkové skupině (20-24 a 65 a více let) to bylo pouze 3,3 tis. osob.

Postavení osob v druhém zaměstnání **je odlišné** od struktury v hlavním zaměstnání. **Převažovali mezi nimi podnikatelé** včetně pomáhajících rodinných příslušníků (77,4 tis., tj. 56,5 %), z nich bylo 87,3 % podnikatelů bez zaměstnanců, 83,5 % osob pracovalo ve svém druhém zaměstnání v sektoru služeb.

2.2 Struktura zaměstnanosti v sektorech, odvětvích a podle klasifikace zaměstnání

Zaměstnanost v primárním sektoru se meziročně **v roce 2018 zvýšila** o 2,0 tis. **na 148,3 tis. osob**. Tento sektor tvořil stejně jako v roce předchozím **2,8 % celkové zaměstnanosti**.

V sekundárním sektoru (průmysl vč. stavebnictví) byl zaznamenán **nepatrný pokles** zaměstnanosti **na 1 984,9 tis. Podíl** tohoto sektoru na celkové zaměstnanosti se meziročně **snížil z 38,1 % na 37,5 %**. **Pokles** byl způsoben zejména **snížením**

počtu pracujících **ve stavebnictví**, kde po přechodném nárůstu v roce 2017 zaměstnanost opět **poklesla**, a to o 7,9 tis. na **384,0 tis.** Podíl stavebnictví na celkové zaměstnanosti **se snížil** o 0,2 p. b. na **7,3 %**.

Tabulka 7 Sektorová struktura zaměstnanosti

Zaměstnaní v NH	2017		2018		rozdíl 2018-2017 (tis.)	index 2018/2017 (%)
	v tis.	%	v tis.	%		
Celkem	5 221,6	100,0	5 293,8	100,0	5 221,6	100,0
z toho:						
I. sektor	146,3	2,8	148,3	2,8	2,0	101,4
II. sektor	1 986,9	38,1	1 984,9	37,5	-1,9	99,9
<i>v tom stavebnictví</i>	391,9	7,5	384,0	7,3	-7,9	98,0
III. sektor	3 087,5	59,1	3 160,3	59,7	72,8	102,4

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

Pozn.: data za ženy a muže jsou uvedena v příloze č. 4a

Nárůst zaměstnanosti v **průmyslu** výrazně **zpomalil**, počet zaměstnaných se **zvýšil** pouze o 6,0 tis. na **1 601,0 tis.** Podíl průmyslu na celkové zaměstnanosti **se snížil** o 0,3 p. b. na **30,2 %**. K nárůstu v průmyslu nepatrnou měrou přispěly všechny sekce, **nejvíce zpracovatelský průmysl** (zvýšení o 3,6 tis. na 1 458,4 tis. osob).

Celkový růst zaměstnanosti pozitivně ovlivnil vývoj zaměstnanosti v **terciárním sektoru služeb**, kde zaměstnanost **vzrostla** o 72,8 tis. na **3 160,3 tis. osob**. V rámci tohoto sektoru se však ve srovnání s rokem 2017 vyvíjela zaměstnanost odlišně. **Počet pracujících se zvýšil** zejména v sekci **informačních a komunikačních činností** (o 20,4 tis.), v sekci **velkoobchod a maloobchod, opravy motorových vozidel** (o 15,6 tis.) a v sekci **ubytování, stravování a pohostinství** (o 14,7 tis.). **Nižší zaměstnanost** byla zaznamenána **pouze** v sekci **zdravotní a sociální péče** (o 5,1 tis.) a nepatrně i v sekci **doprava a skladování**.

Podíl terciárního sektoru na celkové zaměstnanosti dosáhl 59,7 %, když se proti roku 2017 zvýšil o 0,6 p. b.

S vývojem zaměstnanosti uvnitř sektorů souvisela i změna struktury zaměstnanosti podle **vykonávaného zaměstnání** (klasifikace zaměstnání CZ-ISCO). **Významně vzrostl** počet zaměstnaných ve třídě 2 – **specialisté** (o 48,9 tis.) a třídě 5 - **pracovníci ve službách a prodeji** (o 37,2 tis.). **Počet zaměstnaných** zaznamenal **největší pokles** ve třídě 3 - **techničtí a odborní pracovníci** (o 15,1 tis.) a ve třídě 4 - **úředníci** (o 10,4 tis.). V mnoha profesích se již projevuje nedostatek volné pracovní síly. Přes velkou poptávku po pracovnících se počty zaměstnaných ve třídě 8 –

obsluha strojů a zařízení zvýšily pouze o 11,2 tis. a ve třídě 9 – pomocní a nekvalifikovaní pracovníci o 10,4 tis., ve třídě 7 - řemeslníci a opraváři dokonce poklesly.

Tabulka 8 Struktura zaměstnanosti podle klasifikace zaměstnání (CZ-ISCO)

Zaměstnaní v NH	2017		2018		rozdíl 2018-2017 (tis.)	index 2018/2017 (%)	
	v tis.	%	v tis.	%			
Celkem	5 221,6	100,0	5 293,8	100,0	72,2	101,4	
z toho:							
1	Zákonodárci a řídicí pracovníci	250,2	4,8	245,0	4,6	-5,2	97,9
2	Specialisté	802,5	15,4	851,5	16,1	48,9	106,1
3	Techničtí a odborní pracovníci	930,1	17,8	915,0	17,3	-15,1	98,4
4	Úředníci	509,3	9,8	498,9	9,4	-10,4	98,0
5	Pracovníci ve službách a prodeji	785,5	15,0	822,7	15,5	37,2	104,7
6	Kvalifikovaní dělníci v zemědělství	68,8	1,3	66,3	1,3	-2,5	96,4
7	Řemeslníci a opraváři	865,0	16,6	864,8	16,3	-0,1	100,0
8	Obsluha strojů a zařízení	715,7	13,7	727,0	13,7	11,2	101,6
9	Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	276,7	5,3	287,1	5,4	10,4	103,7

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

Pozn.: data za ženy a muže jsou uvedena v příloze č. 4c

I nadále však nejvíce osob pracovalo ve třídě 3 – **techničtí a odborní pracovníci** (17,3 %) a třídě 7 – **řemeslníci a opraváři** (16,3 %). Ve třídě 7 pracovalo **nejvíce mužů** (26,3 % z celkového počtu zaměstnaných mužů). Naopak **nejvíce žen** (22,7 % z celkového počtu zaměstnaných žen) bylo zařazeno ve třídě 5 - **pracovníci ve službách a prodeji**.

2.3 Vzdělanostní struktura zaměstnanosti

Nejvýraznější nárůst zaměstnanosti byl v roce 2018 zaznamenán u pracujících **s vysokoškolským vzděláním** (o 34,3 tis.), jejich počet se zvýšil **na 1 317,3 tis.**, tj. o 2,7 %. Výrazný nárůst byl také v nejpočetnější skupině osob se **středním vzděláním s maturitou** (o 27,2 tis.) **na 1 972,4 tis.**, a to o 1,4 %. Stejně relativní zvýšení bylo patrné v malé skupině zaměstnaných **se základním vzděláním** vč. bez vzdělání, když se jejich počet zvýšil na **227,3 tis.** Ve skupině osob **se středoškolským vzděláním bez maturity** počet pracujících vzrostl (o 6,9 tis.) **na 1 775,1 tis.**

Tabulka 9 Vzdělanostní struktura zaměstnaných

Zaměstnaní v NH	2017		2018		rozdíl 2018-2017 (tis.)	index 2018/2017 (%)
	v tis.	%	v tis.	%		
Celkem	5 221,6	100,0	5 293,8	100,0	72,2	101,4
z toho:						
základní a bez vzdělání	224,2	4,3	227,3	4,3	3,1	101,4
střední bez maturity	1 768,2	33,9	1 775,1	33,5	6,9	100,4
střední s maturitou	1 945,2	37,3	1 972,4	37,3	27,2	101,4
vysokoškolské	1 283,0	24,6	1 317,3	24,9	34,3	102,7

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

Pozn.: data za ženy a muže jsou uvedena v příloze č. 4b

Zastoupení vysokoškoláků je nejvyšší v mladších věkových skupinách **produktivního věku**, s rostoucím věkem má klesající tendenci. **Nejvíce vysokoškolsky vzdělaných osob** je ve věkových skupinách **25-39 let** (32,1 %). Z podrobnějšího zkoumání je zřejmé, že u věkové skupiny **25-29 let** představuje zastoupení vysokoškoláků **32,8 %** a u věkové skupiny **30-34 let 33,7 %**. Přitom tyto věkové skupiny se na celkové zaměstnanosti podílejí 13,6 %, resp. 14,5 %. Naproti tomu **podíl věkové skupiny 35-39 let na zaměstnanosti** činí 13,2 %, ale vysokoškolské vzdělání má v této skupině **30,6 %** pracujících.

Ještě výraznější je tento rozdíl ve věkové skupině **40-44 let**, jejíž podíl na celkové zaměstnanosti představuje 16,2 %, ale **vysokoškolské vzdělání má pouze 24,1 %** pracujících. Projevuje se zde širší nabídka možností vysokoškolského studia nejmladší generace.

Nejvyšší zastoupení vysokoškolsky vzdělaných osob je mezi osobami **v poproduktivním věku**. Ve věku **65 a více let** tvoří vysokoškoláci **32,6 %** pracujících, což ovšem souvisí s charakterem vykonávaného zaměstnání (v tomto věku často zůstávají v zaměstnání spíše lidé v profesích méně náročných na fyzickou zdatnost, ale s požadovaným vyšším formálním vzděláním).

Tabulka 10 Vzdelanostní struktura zaměstnaných 15+ podle věku v roce 2018 (v %)

Věk	Zaměstnaní celkem	Vzdělání			
		základní a bez vzdělání	střední		vysokoškolské
			bez maturity	s maturitou	
15-24 let	100,0	11,3	30,6	48,6	9,4
25-39 let	100,0	4,2	27,2	36,2	32,3
40-54 let	100,0	3,3	37,2	38,1	21,5
55-64 let	100,0	4,8	39,9	33,5	21,7
65+ let	100,0	4,6	24,7	38,1	32,6

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

Pozn.: data za ženy a muže jsou uvedena v příloze č. 4b

2.4 Regionální zaměstnanost

Největší meziroční **nárůst zaměstnanosti** v absolutním vyjádření byl v roce 2018 zaznamenán **v hl. m. Praze** (o 20,9 tis.) a **ve Středočeském kraji** (o 13,4 tis.). Počet pracujících se meziročně nepatrně **snížil** pouze **v Královéhradeckém kraji**.

Míru zaměstnanosti (vypočtenou jako podíl zaměstnaných ve věku 20-64 k bydlícím obyvatelům ve věku 20-64 let) **vyšší než je průměrná míra zaměstnanosti** za ČR (79,9 %), mělo **šest krajů**. **Nejvyšší byla v hl. m. Praze** (83,7 %), dále následoval **Středočeský** (81,6 %) a **Pardubický kraj** (80,8 %).

Nejnižší MZ zůstala **v Ústeckém** (75,6 %), **Libereckém** (77,7 %) a (i přes významný nárůst míry zaměstnanosti o 1,7 p. b.) **v Moravskoslezském kraji** (77,8 %). Meziročně MZ **vzrostla ve všech krajích kromě v Královéhradeckého kraje**. Všechny kraje mají aktuálně MZ vyšší než národní cíl Strategie Evropa 2020. **Rozpětí** regionální míry zaměstnanosti na úrovni krajů **se meziročně však opět zvýšilo** ze 7,4 p. b. **na 8,1 p. b.**

V hl. m. Praze, v Libereckém a Jihomoravském kraji se zvýšil počet pracujících nárůstem počtu zaměstnanců i podnikatelů. V Plzeňském, Karlovarském a Zlínském kraji kompenzoval pokles počtu zaměstnanců nárůstem počtu podnikatelů. V Královéhradeckém kraji pokles zaměstnanosti způsobil pokles počtu podnikatelů, který byl větší než nárůst zaměstnanosti osob v postavení zaměstnanců. V ostatních krajích došlo sice k poklesu počtu podnikajících osob, ale nárůst zaměstnanců jej převýšil.

Tabulka 11 Zaměstnanost a míra zaměstnanosti v jednotlivých krajích ČR

	Zaměstnanost 15+ (v tis.)			Míra zaměstnanosti 20-64 (v %)		
	2017	2018	rozdíl 2018-2017 (tis.)	2017	2018	rozdíl 2018-2017 (p. b.)
Celkem	5 221,6	5 293,8	72,2	78,5	79,9	1,4
Hl. m. Praha	685,9	706,8	20,9	82,4	83,7	1,3
Středočeský kraj	666,6	680,0	13,4	80,2	81,6	1,5
Jihočeský kraj	314,8	315,8	1,0	78,9	80,2	1,3
Plzeňský kraj	291,5	293,0	1,4	79,7	80,5	0,9
Karlovarský kraj	149,6	151,8	2,2	79,0	80,5	1,5
Ústecký kraj	385,2	385,2	0,0	75,0	75,6	0,6
Liberecký kraj	207,4	210,3	2,9	76,0	77,7	1,7
Královéhradecký kraj	272,0	270,4	-1,7	79,6	79,5	-0,1
Pardubický kraj	254,6	258,6	4,0	79,0	80,8	1,8
Kraj Vysočina	248,1	251,9	3,8	78,2	79,7	1,5
Jihomoravský kraj	578,1	583,4	5,3	78,1	79,4	1,3
Olomoucký kraj	304,7	311,6	6,9	77,4	79,6	2,3
Zlínský kraj	281,7	286,3	4,6	77,3	79,3	2,0
Moravskoslezský kraj	581,4	588,7	7,3	76,2	77,8	1,7

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

Největší nárůst počtu zaměstnanců byl zaznamenán **ve Středočeském** (19,3 tis.) a **Ústeckém kraji** (12,2 tis.), **nejvíce podnikatelů přibylo v hl. m. Praze** (12,3 tis.) a **ve Zlínském kraji** (6,8 tis.). V Ústeckém kraji se ovšem výrazně snížil celkový počet podnikatelů (o 12,1 tis.)

Nejvyšší podíl podnikatelů na celkové zaměstnanosti mělo podobně jako v předchozím roce **hl. m. Praha** (22,1 %) a **Středočeský kraj** (19,6 %). Na třetí místo se dostal **Zlínský kraj** (17,4 %).

Pracující v postavení zaměstnanců se na celkové zaměstnanosti největší mírou podíleli **v Karlovarském** (86,2 %) a **v Moravskoslezském kraji** (86,0 %). Následoval Pardubický kraj (85,8 %) a Kraj Vysočina (58,7 %).

Tabulka 12 Zaměstnanost podle postavení v zaměstnání v krajském členění (v tis.)

kraj	Zaměstnanci				Podnikatelé (vč. pom. rod. příslušníků)			
	2017	2018	rozdíl 2018- 2017	index 2018/2017 (%)	2017	2018	rozdíl 2018- 2017	index 2018/2017 (%)
Celkem	4 327,6	4 396,4	68,8	101,6	893,9	896,9	3,0	100,3
Hl. m. Praha	542,3	550,8	8,6	101,6	143,6	156,0	12,3	108,6
Středočeský	526,9	546,3	19,3	103,7	139,7	133,5	-6,2	95,6
Jihočeský	261,4	263,6	2,3	100,9	53,5	52,2	-1,3	97,6
Plzeňský	247,5	244,1	-3,4	98,6	44,0	48,2	4,2	109,6
Karlovarský	130,4	130,3	-0,1	100,0	18,9	20,9	2,0	110,5
Ústecký	312,5	324,7	12,2	103,9	72,6	60,5	-12,1	83,3
Liberecký	174,3	174,5	0,2	100,1	32,9	35,8	2,9	108,9
Královehradecký	225,4	227,7	2,2	101,0	46,4	42,4	-4,0	91,4
Pardubický	217,5	221,8	4,3	102,0	37,1	36,6	-0,4	98,8
Kraj Vysočina	210,2	215,9	5,7	102,7	37,4	35,7	-1,7	95,4
Jihomoravský	491,6	494,4	2,8	100,6	86,3	89,0	2,7	103,1
Olomoucký	252,2	259,7	7,5	103,0	52,5	51,9	-0,6	98,8
Zlínský	238,2	236,4	-1,8	99,3	43,1	49,9	6,8	115,8
Moravskoslezský	497,2	506,1	9,0	101,8	84,3	82,6	-1,7	98,0

Nárůst zaměstnanosti v průmyslu byl po dlouhé době minimální (o 6,0 tis.), **ve zpracovatelském průmyslu** zaměstnanost **vzrostla pouze o 3,6 tis.** Z pohledu krajů byly v tomto odvětví patrné velké rozdíly: **zaměstnanost nejvíce vzrostla v Jihočeském** (o 5,6 tis.), **v Moravskoslezském kraji** (o 4,4 tis.) **a hl. m. Praze** (o 4,1 tis. osob). Naopak nejvíce ubylo pracovníků v tomto odvětví **v Karlovarském a Ústeckém kraji** (o 5,6 tis., resp. 4,4 tis.).

Také **ve stavebnictví**, kde se celková zaměstnanost snížila (o 7,9 tis.), byly zaznamenány velké regionální rozdíly. **Zaměstnanost výrazně vzrostla** v tomto odvětví **v hl. m. Praze** (6,1 tis.) **a Moravskoslezském kraji** (5,0 tis.), na druhé straně **v Jihomoravském** (o 5,3 tis.) **a Středočeském kraji** (3,9 tis.) se zaměstnanost **snížila** nejvíce.

Na nárůstu zaměstnanosti v terciárním sektoru se v ČR z početně větších sekcí podílela především sekce **velkoobchod a maloobchod, opravy motorových vozidel** (o 15,6 tis.). V tomto sektoru se **na růstu** zaměstnanosti podílel především **Pardubický** (5,7 tis.) **a Ústecký kraj** (4,2 tis.). Naopak pokles zaznamenala sekce **zdravotní a sociální péče** (celkem o 5,1 tis.), na němž se podílel zejména pokles **v Moravskoslezském** (o 4,5 tis.) **a Jihomoravském kraji** (o 3,0 tis.).

Tento vývoj ovlivnil podíl jednotlivých sektorů na celkové zaměstnanosti v krajích. **Nejvyšší zastoupení měl primární sektor v Jihočeském kraji (5,4 %), Kraji Vysočina (5,2 %) a v Pardubickém kraji (4,6 %).**

V hl. m. Praze byl i nadále **nejnižší podíl primárního (0,2 %) a také sekundárního sektoru (18,4 %)**, ale **nejvyšší podíl sektoru terciárního (81,4 %)**. Ten je vysoce zastoupen ještě **ve Středočeském (63,5 %) a v Jihomoravském kraji (60,9 %)**.

Na celkové zaměstnanosti se **sekundární sektor nejvíce podílí v Libereckém (48,8 %), Zlínském kraji (48,3 %) a Kraji Vysočina (45,4 %)**. Tyto tři kraje patří **naopak** spolu s Pardubickým krajem ke krajům s nejnižším zastoupením terciárního sektoru. Podrobněji viz příloha č. 3a.

Vzhledem k rozdílnému vývoji v jednotlivých sektorech a odvětvích se meziročně změnila i struktura zaměstnanosti podle zastoupení skupin zaměstnání v jednotlivých krajích. Z tabulky č. 13 je patrné, že **hl. m. Praha** má nadále nejvyšší zastoupení (67,5 %) ve skupinách zaměstnání spadajících do **třídy 1 až 4** (zákonodárci a řídicí pracovníci, specialisté, techničtí a odborní pracovníci, úředníci). **V Libereckém, Zlínském kraji a Kraji Vysočina** (v krajích s nejvyšším podílem sekundárního sektoru) tvoří **nejvyšší podíl zaměstnanci** zařazení do **třídy 7** (řemeslníci a opraváři) a **třídy 8** (obsluha strojů a zařízení, montéři). Na prvním místě mezi všemi kraji v republice v zastoupení skupin zaměstnání spadajících do **třídy 5** (pracovníci ve službách a prodeji) zůstává **Ústecký (18,9 %) a Karlovarský kraj (18,0 %)**, v nichž má poměrně vysoké zastoupení terciární sektor (shodně 58,2 %). Do **třídy 9** (pomocní a nekvalifikovaní pracovníci) je nejvíce pracujících zařazeno **v Libereckém (7,3 %), Karlovarském (7,2 %), Moravskoslezském (6,7 %) a Ústeckém kraji (6,6 %)**, což odpovídá i vzdělanostní struktuře zaměstnaných v těchto krajích.

Tabulka 13 Podíl počtu pracujících podle klasifikace zaměstnání v krajích v roce 2018 (v %)

CZ-ISCO	celkem	z toho:							
		ISCO 1	ISCO 2	ISCO 3	ISCO 4	ISCO 5	ISCO 7	ISCO 8	ISCO 9
celkem	100,0	4,6	16,1	17,3	9,4	15,5	16,3	13,7	5,4
Hl. m. Praha	100,0	6,6	30,3	19,8	10,9	14,9	9,6	4,9	2,6
Středočeský	100,0	5,4	16,0	18,4	10,7	16,1	14,7	12,2	5,0
Jihočeský	100,0	4,1	11,5	15,2	7,7	16,3	18,0	18,2	5,8
Plzeňský	100,0	3,5	13,8	17,5	8,7	13,7	17,0	18,7	5,4
Karlovarský	100,0	4,0	9,5	16,7	7,7	18,0	18,6	16,8	7,2
Ústecký	100,0	3,1	9,7	16,9	9,3	18,9	17,3	17,0	6,6
Liberecký	100,0	4,6	13,2	13,6	9,5	13,8	18,3	18,7	7,3
Královehradecký	100,0	4,4	14,9	19,3	8,9	14,8	16,5	13,5	5,9
Pardubický	100,0	4,2	12,2	17,2	10,5	14,6	18,3	14,4	6,5
Kraj Vysočina	100,0	3,7	11,6	18,4	7,9	14,1	19,7	17,5	4,5
Jihomoravský	100,0	5,5	19,0	15,9	9,8	15,3	15,8	11,2	6,1
Olomoucký	100,0	3,2	13,2	16,4	8,2	15,2	19,6	15,9	4,8
Zlínský	100,0	4,8	10,7	17,8	8,0	15,4	20,7	16,4	5,2
Moravskoslezský	100,0	3,9	15,1	15,9	9,4	15,9	17,5	14,8	6,7

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

Vysvětlivky:

CZ-ISCO1 - *Zákonodárci a řídicí pracovníci*

2 - *Specialisté*

3 - *Techničtí a odborní pracovníci*

4 - *Úředníci*

5 - *Pracovníci ve službách a prodeji*

7 - *Řemeslníci a opraváři*

8 - *Obsluha strojů a zařízení, montéři*

9 - *Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci*

Odvětvová a profesní struktura zaměstnanosti je úzce spojená se **vzdělanostní strukturou** obyvatelstva. Největší podíl zaměstnaných **se základním vzděláním** a bez vzdělání na celkové zaměstnanosti v regionu byl **v Karlovarském a Ústeckém kraji**. Díky poptávce po pracovní síle i po pracovnících s nízkým vzděláním (25,6 % všech hlášených pracovních míst na ÚP ČR je pro nekvalifikované a pomocné pracovníky) se jejich podíl na celkové zaměstnanosti meziročně zvýšil v Karlovarském kraji z 9,0 % na 9,2 % a zejména v Ústeckém kraji z 8,2 % na 9,4 %. S tím souvisí také vysoký podíl zaměstnaných ve třídách 5, 7, 8 a 9 (vyžadujících nižší kvalifikaci), který je v těchto dvou krajích nejvyšší (v Karlovarském 60,5 % a Ústeckém kraji 59,8 %).

Tabulka 14 Vzdelanostní struktura zaměstnané populace 15+ ČR v roce 2018
v krajském členění v %

Kraj	Vzdělání			
	základní a bez vzdělání	střední		vysokoškolské
		bez maturity	s maturitou	
Celkem	4,3	33,5	37,3	24,9
Hl. m. Praha	2,5	15,5	36,3	45,6
Středočeský	3,6	33,2	38,8	24,3
Jihočeský	4,1	39,2	36,7	20,0
Plzeňský	4,6	38,7	35,4	21,4
Karlovarský	9,2	40,2	35,1	15,6
Ústecký	9,4	37,7	38,4	14,5
Liberecký	6,1	38,5	36,3	19,0
Královéhradecký	3,7	34,1	39,4	22,9
Pardubický	3,9	36,7	39,1	20,2
Kraj Vysočina	2,8	38,4	38,9	19,9
Jihomoravský	3,6	32,7	34,6	29,1
Olomoucký	3,9	36,9	39,6	19,4
Zlínský	2,9	39,0	37,4	20,7
Moravskoslezský	4,6	36,4	36,8	22,2

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

2.5 Insolvence

Podle zákona č. 118/2000 Sb., o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, mohou zaměstnanci zaměstnavatele, který je v platební neschopnosti, požádat kteroukoliv krajskou pobočku Úřadu práce ČR nebo kontaktní pracoviště krajské pobočky ÚP ČR, o uspokojení splatných mzdových nároků, které jim nebyly zaměstnavatelem vyplaceny. Ve smyslu výše zmíněného zákona je zaměstnavatel v platební neschopnosti, jestliže neuspokojil splatné mzdové nároky zaměstnanců, a to dnem následujícím po dni, kdy na něho bylo vyhlášeno moratorium před zahájením insolvenčního řízení, nebo po dni, kdy byl na něho podán insolvenční návrh u příslušného soudu v České republice, nebo u nadnárodního zaměstnavatele také dnem, kdy byl prohlášen za platebně neschopného u příslušného orgánu v jiném členském státě Evropské unie. Žádosti zaměstnanců o uspokojení mzdových nároků vyřizují krajské pobočky ÚP ČR. Zaměstnanci mohou požádat o uspokojení mzdových nároků odpovídající splatným mzdovým nárokům za 3 kalendářní měsíce rozhodného období. V období od 1. 5. 2017 do 30. 4. 2017 mohla být zaměstnanci vyplacena za

1 měsíc maximálně částka 41 384 Kč. Od 1. 5. 2018 (do 30. 4. 2019) činí tato maximální částka 44 256 Kč.

Podle údajů **ÚP ČR v roce 2018 vyřídil celkem 3 793 žádostí. Nejvíce vyřízených žádostí** připadá na **Krajskou pobočku pro hl. m. Prahu – 1 652**, následuje Krajská pobočka v Brně – 360 a Krajská pobočka ve Zlíně – 347 vyřízených žádostí. Nejméně žádostí bylo vyřízeno v Krajské pobočce v Liberci - 23 žádostí.

Největší firmou v konkurzu v roce 2018 byly Vítkovické strojírný, s.r.o. (žádosti 612 zaměstnanců). Jelikož tato společnost se sídlem v Praze působila v Moravskoslezském kraji, pro ulehčení situace jejích zaměstnanců došlo k úzké spolupráci krajské pobočky v Ostravě, kde zaměstnanci firmy žádosti podávali a krajské pobočky pro hlavní město Prahu, odkud byly vypláceny mzdové náhrady. Dalšími velkými firmami v konkurzu byly ČKD Kutná Hora, a.s. (377), Mart s.r.o., Hodonín (138), Přerovské jatky H.M. s. r. o., Loukov (131) a PSJ, a.s., Jihlava (91 žádostí).

Výše výdajů ze státního rozpočtu na insolvenční, které **v roce 2018 dosáhly 257 154 tis. Kč**, byly oproti předchozímu roku (167 343 tis. Kč) **o 89 812 tis. Kč, tj. o 53,7 % vyšší. Nejvyšší čerpání** rozpočtových prostředků vykázala stejně jako v minulých 2 letech **Krajská pobočka ÚP ČR pro hl. m. Prahu - 134 410 tis. Kč**, druhé nejvyšší čerpání bylo u Krajské pobočky v Brně ve výši 25 373 tis. Kč. Nejméně vyplatila Krajská pobočka v Liberci – 1 715 tis. Kč.

Tabulka 15 Počty vyřízených žádostí a vyplacené prostředky v důsledku platební neschopnosti

	2009 ³	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Vyřízené žádosti	19 451	11 02	8 253	7 694	8 202	6 830	5 610	4 402	3 290	3 793
Vyplacené fin. prostředky (tis.Kč)	844 033	497 83	389 142	451 799	333 208	391 856	229 500	250 339	167 343	257 154

Na **příjmový účet** státního rozpočtu bylo v roce **2018** přijato vymožené plnění za předchozí výplaty insolvenční v celkové výši **79 198 tis. Kč. Celkem** bylo za dobu

³ Zákonem č. 217/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, byl novelizován zákon č. 118/2000 Sb. novou úpravou rozhodného období (výhodnější pro zaměstnance), za které zaměstnanci mohli uplatnit mzdové nároky a zároveň mohli dodatečně uplatnit mzdové nároky za 2. pololetí 2008, které v roce 2008 nemohli uplatnit z důvodu tehdy platného znění zákona č. 118/2000 Sb.

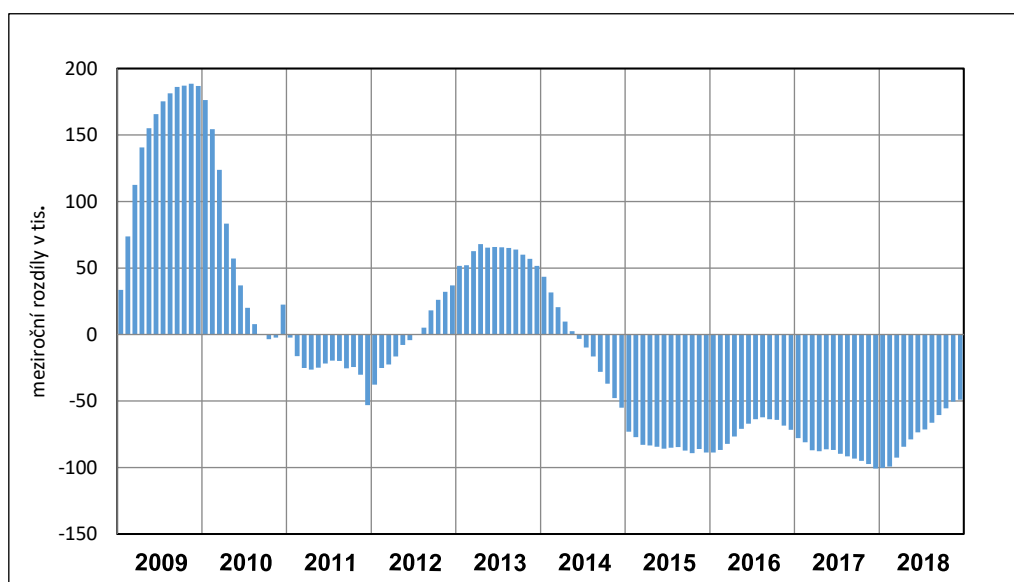
účinnosti tohoto zákona žadatelům za jejich zaměstnavatele **vyplaceno** cca **5 327,9 mil. Kč**. Do státního rozpočtu bylo **postupně vráceno** celkem **1 192,1 mil. Kč**, tj. **22,4 % z celkových prostředků vyplacených ÚP ČR za zaměstnavatele**.

3. Nezaměstnanost

3.1 Stav a vývoj nezaměstnanosti

Pokles nezaměstnanosti z důvodu strukturální nerovnováhy na trhu práce ve srovnání s rokem 2017 zpomalil. Zatímco na konci roku 2017 bylo na pracovištích ÚP ČR evidováno 280,6 tis. uchazečů o zaměstnání (UoZ), meziročně méně o 100,8 tis., k **31. 12. 2018** poklesl počet UoZ na **231,5 tis. UoZ** a **meziroční rozdíl činil pouze 49,1 tis. osob.** Zpomalování bylo patrné v průběhu celého roku.

Graf 2 Meziroční rozdíly počtu uchazečů o zaměstnání v letech 2009-2018

Průměrný počet UoZ v roce 2018 poklesl na 241,9 tis., což bylo o 75,7 tis. méně než jejich průměrný počet v roce 2017. Dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15-64 let, rozhodujících pro výpočet podílu nezaměstnaných osob⁴, bylo 220,2 tis., tj. o 74,7 tis. meziročně méně.

Zpomalení poklesu nezaměstnanosti je patrné i z vývoje **podílu nezaměstnaných osob (PNO)**, který měl na konci roku 2017 hodnotu 3,8 % (o 1,4 p. b. méně než na konci roku 2016). **K 31. 12. 2018 poklesl na 3,1 %**,

⁴ **Podíl nezaměstnaných osob**, tj. počet dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15 – 64 let k obyvatelstvu stejného věku, počínaje lednem 2013 nahradil míru registrované nezaměstnanosti, viz Metodické poznámky; důvody změny ukazatele a zpětně spočtená časová řada od roku 2005 je na adrese http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/zmena_metodiky

a meziroční rozdíl se snížil na 0,7 p. b. Průměrný PNO v roce 2018 klesl na 3,2 %, tj. o 1,1 p. b.

Pokles PNO kromě poklesu celkového počtu uchazečů o zaměstnání ovlivnil také počet a podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání, kteří tvořili 91,0 % všech uchazečů o zaměstnání (zatímco před rokem to bylo 92,9 %). Opačným směrem na vývoj PNO působil pokles počtu obyvatel ve věku 15-64 let (mezi prosincem 2017 a prosincem 2018 o cca 0,5 %). Vliv těchto faktorů je zanedbatelný (rozdíl PNO by činil odhadem méně než 0,1 p. b.).

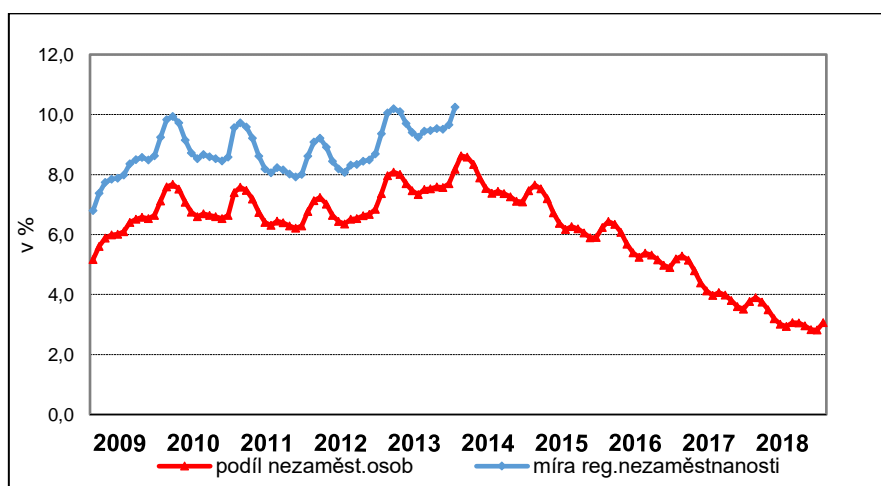
Při srovnávání nezaměstnanosti podle výsledků VŠPS podle metodiky ILO (meziroční pokles nezaměstnaných o 33,9 tis. na 121,6 tis., míra nezaměstnanosti 2,2 %) a registrované nezaměstnanosti (meziroční pokles průměrného počtu uchazečů o zaměstnání o 75,7 tis. na 241,9 tis., PNO 3,2 %) se projevily rozdíly vyplývající z definice těchto ukazatelů. V případě absolutní hodnoty nezaměstnanosti byl rozdíl ovlivněn zejména uchazeči o zaměstnání s tzv. nekolidujícím zaměstnáním, v rámci VŠPS jsou považováni za zaměstnané, nebo uchazeči z řad studentů soustavně se připravujících na budoucí povolání, kteří jsou v rámci VŠPS ekonomicky neaktivní (podrobněji viz Metodické poznámky).

Tabulka 16 Uchazeči o zaměstnání, volná místa a podíl nezaměstnaných osob

	rok 2017 průměr	2017	2018				rok 2018 průměr
		31.12.	31.3.	30.6.	30.9.	31.12.	
Uchazeči o zaměstnání (v tis.)	317,6	280,6	263,6	223,8	224,3	231,5	241,9
v tom - ženy	164,2	140,9	130,7	119,1	121,3	117,8	125,5
- muži	153,4	139,7	132,9	104,7	103,0	113,7	116,4
- ženy (v %)	51,7	50,2	49,6	53,2	54,1	50,9	51,9
- muži (v %)	48,3	49,8	50,4	46,8	45,9	49,1	48,1
- dosažitelní ve věku 15-64 let	294,9	259,9	240,8	202,2	203,3	210,7	220,2
- ženy	152,0	129,9	118,6	107,7	110,1	106,6	114,0
- muži	142,9	130,1	122,2	94,5	93,2	104,1	106,3
Pobírající Pvn (v tis.)	87,1	85,6	83,1	66,4	69,2	82,4	76,8
v tom - ženy	45,2	41,9	39,3	37,4	40,3	42,1	40,6
- muži	42,0	43,7	43,8	29,0	28,9	40,2	36,1
Pobírající Pvn na celkovém počtu uchazečů (v %)	27,4	30,5	31,5	29,7	30,9	35,6	31,7
- ženy (v %)	27,5	29,8	30,1	31,4	33,2	35,7	32,4
- muži (v %)	27,3	31,3	33,0	27,7	28,1	35,4	31,0
Průměrná výše Pvn (v Kč)	6 746	6 969	6 945	7 382	7 637	7 508	7 316
- ženy	6 106	6 346	6 401	6 615	6 871	6 845	6 640
- muži	7 435	7 566	7 433	8 372	8 705	8 202	8 076
Volná pracovní místa (v tis.)	178,2	216,6	253,5	301,5	316,1	324,4	285,5
Počet uchazečů na 1 VPM	1,8	1,3	1,0	0,7	0,7	0,7	0,8
Podíl nezaměstnaných osob (v %)	4,3	3,8	3,5	2,9	3,0	3,1	3,2
- ženy	4,5	3,8	3,5	3,2	3,3	3,2	3,4
- muži	4,1	3,7	3,5	2,7	2,7	3,0	3,0

Pozn.: drobné odchylky součtu osob v jednotlivých kategoriích od uvedeného celkového počtu souvisí se zaokrouhlením hodnot na jedno desetinné místo

Graf 3 Vývoj registrované míry nezaměstnanosti a podílu nezaměstnaných osob

Vzhledem k relativně vysokému přílivu nových uchazečů o zaměstnání do evidence ÚP ČR (viz část III. 2. Toky nezaměstnanosti) a stále vysokému podílu uchazečů o zaměstnání ve věku 50 a více let s delší než obvyklou podpůrní dobou 5 měsíců (viz část III. 3. Struktura uchazečů o zaměstnání) byl pokles počtu osob pobírajících podporu v nezaměstnanosti (PvN) výrazně nižší než pokles celkového počtu UoZ. Zatímco průměrný počet UoZ byl v roce 2018 nižší o 23,8 %, průměrný počet UoZ a PvN se snížil pouze o 11,8 %. Ještě významnější byl rozdíl ke konci roku 2018, kdy se celkový počet UoZ meziročně snížil o 17,5 %, zatímco počet UoZ s PvN pouze o 3,7 %.

Proti roku 2017 se **v roce 2018 průměrný počet UoZ s nárokem na podporu v nezaměstnanosti (PvN) snížil o 10,3 tis. na 76,8 tis. osob. K 31. 12. 2018 to bylo 82,4 tis. uchazečů o zaměstnání, o 3,2 tis. méně než před rokem.** Vzhledem k rychlejšímu poklesu celkového počtu UoZ se **podíl uchazečů o zaměstnání s PvN na konci roku 2018 meziročně zvýšil o 5,1 p. b. na 35,6 %.** Průměrný podíl v roce 2018 činil 31,7 % a byl ve srovnání s rokem 2017 vyšší o 4,3 p. b.

Průměrná výše PvN za rok 2018 vzrostla o 570 Kč (o 7,7 %) na 7 316 Kč. Průměrná podpora uchazečů o zaměstnání, kteří byli v evidenci **k 31. 12. 2018, činila 7 508 Kč** a byla **meziročně vyšší o 539 Kč (o 8,4 %).** Vzhledem k rozdílům v úrovni výdělků byla průměrná podpora v nezaměstnanosti k tomuto datu **u žen (6 845 Kč) nižší (o 16,5 %) než u mužů (8 202 Kč).** **Maximální PvN ve výši 16 682 Kč, tj. 0,58násobku průměrné mzdy** v národním hospodářství (za 1.-3. čtvrtletí kalendářního roku předcházejícího kalendářnímu roku, ve kterém byla podána žádost o PvN) na konci prosince 2018 **pobíralo 3,9 tis. uchazečů o zaměstnání (před**

rokem 3,8 tis.). **Jejich podíl** na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání pobírajících PvN se meziročně zvýšil ze 4,4 % na **4,7 %**.

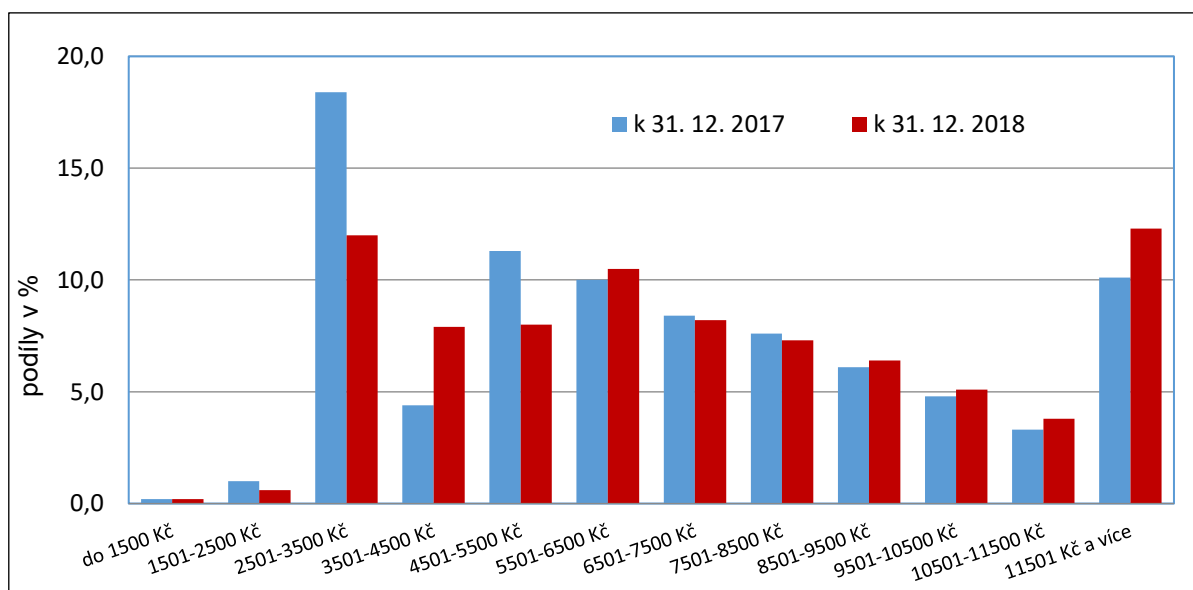
Tabulka 17 Rozdělení počtu uchazečů o zaměstnání podle výše Pvn

	k 31. 12. 2017		k 31. 12. 2018		meziroční rozdíl	
	v tis.	v %	v tis.	v %	v tis.	v %
Uchazeči s Pvn, v tom:	85,6	100,0	82,4	100,0	-3,2	-3,7
do 1 500 Kč	0,2	0,2	0,2	0,2	0,0	0,0
1 501-2 500 Kč	1,0	1,2	0,6	0,7	-0,4	-40,0
2 501-3 500 Kč	18,4	21,5	12,0	14,6	-6,4	-34,8
3 501-4 500 Kč	4,4	5,1	7,9	9,6	3,5	79,5
4 501-5 500 Kč	11,3	13,2	8,0	9,7	-3,3	-29,2
5 501-6 500 Kč	10,0	11,7	10,5	12,7	0,5	5,0
6 501-7 500 Kč	8,4	9,8	8,2	10,0	-0,2	-2,4
7 501-8 500 Kč	7,6	8,9	7,3	8,9	-0,3	-3,9
8 501-9 500 Kč	6,1	7,1	6,4	7,8	0,3	4,9
9 501-10 500 Kč	4,8	5,6	5,1	6,2	0,3	6,3
10 501-11 500 Kč	3,3	3,9	3,8	4,6	0,5	15,2
11 501 Kč a více	10,1	11,8	12,3	14,9	2,2	21,8

Pozn.: drobné odchylky součtu osob v jednotlivých kategoriích od uvedeného celkového počtu souvisí se zaokrouhlením hodnot na jedno desetinné místo

Nárůst průměrné výše podpory souvisel především s nárůstem výdělků obecně (včetně minimální mzdy). Důvodem poklesu počtu uchazečů o zaměstnání v nejnižších kategoriích podpory byl především rychlejší růst nízkých mezd a s tím související posun do vyšších kategorií. Nejvýraznější nárůst počtu příjemců Pvn je patrný u Pvn v rozmezí 3 501-4 500 Kč a v kategoriích nad 8 500 Kč.

Graf 4 Podíly uchazečů s podporou podle výše podpory v nezaměstnanosti (v %)

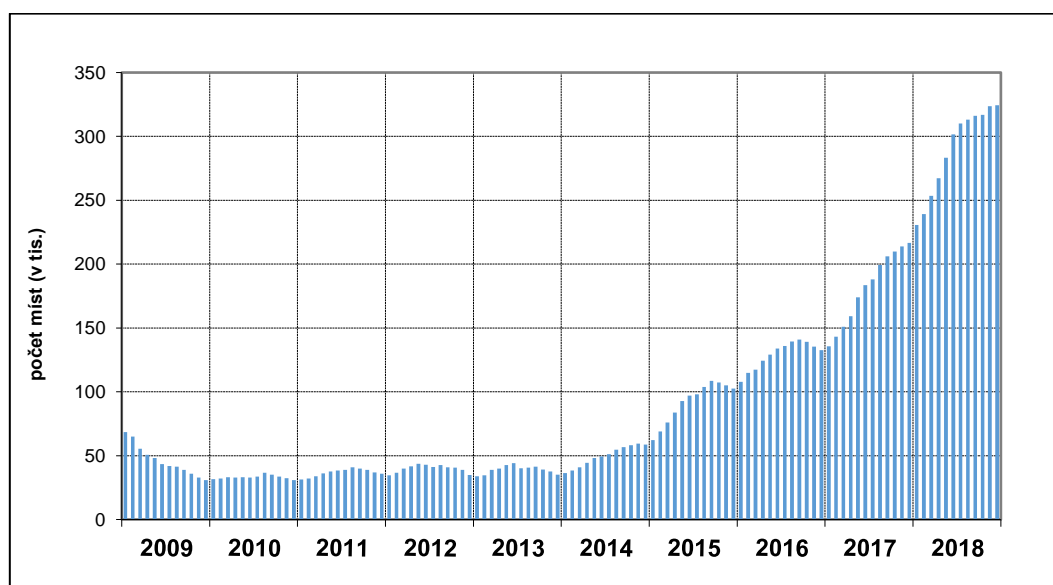

Vzhledem k tomuto vývoji se podíl uchazečů o zaměstnání s **podprůměrnou podporou v nezaměstnanosti** meziročně zvýšil, podporu v nezaměstnanosti nižší než průměr pobíralo přibližně **57,6 %** uchazečů o zaměstnání (na konci roku 2016 to bylo 56,9 %).

3.2 Volná pracovní místa

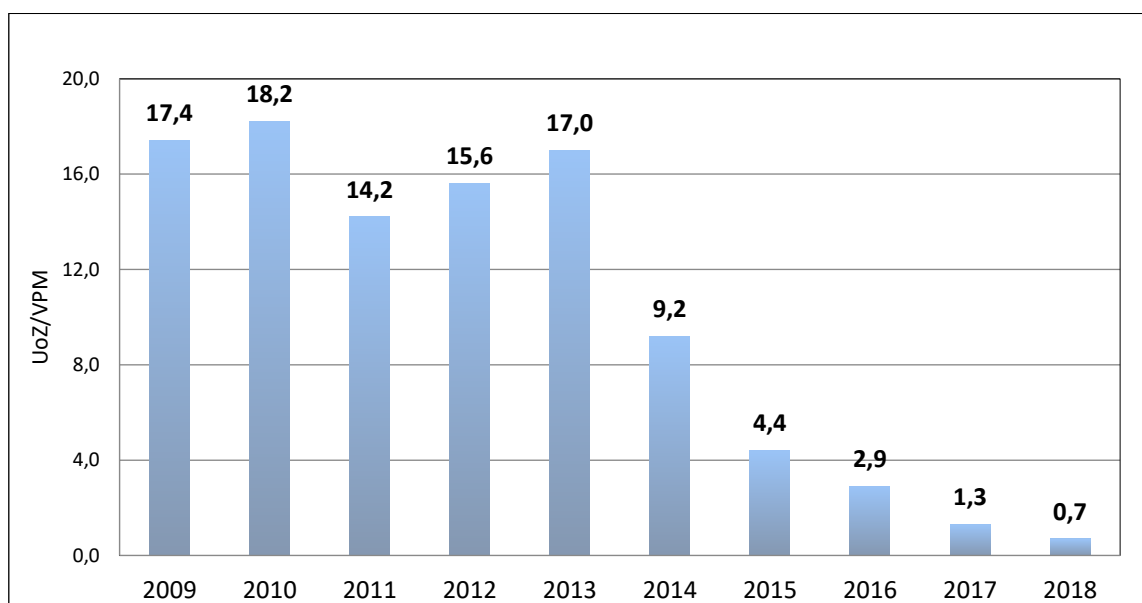
Růst počtu volných pracovních míst (VPM) oznámených zaměstnavateli na pracoviště ÚP ČR v roce 2018 pokračoval, zejména v 1. pololetí, **s ještě větší dynamikou** než v předchozím roce. Zatímco na konci roku 2017 evidoval ÚP ČR 216,6 tis. nahlášených VPM, **na konci roku 2018 to bylo 324,4 tis. VPM**, meziročně **více o 107,8 tis.** Jejich **průměrný počet v roce 2018 dosáhl 285,5 tis.** a **meziroční rozdíl byl téměř stejný (107,3 tis).**

Graf 5 Vývoj počtu volných pracovních míst v letech 2009-2018

Vzhledem k vysokému nárůstu počtu hlášených VPM a poklesu počtu uchazečů o zaměstnání se **převaha nabídky pracovní síly nad poptávkou** po ní také výrazně snížila. **Na 1 volné pracovní místo připadalo v průměru 0,8 uchazečů o zaměstnání**, zatímco v roce 2017 jich bylo 1,8. **K 31. 12. 2018** dosáhl tento ukazatel hodnoty **0,7**, zatímco na konci prosince 2017 to bylo 1,3 uchazeče na 1 VPM. Současná hodnota tohoto ukazatele je historicky vůbec nejnižší, hodnota v předkrizovém roce 2008 byla více než 3krát vyšší.

Graf 6 Počet uchazečů o zaměstnání na 1 VPM v letech 2009-2018 (k 31.12.)

Situace v regionech je ovšem rozdílná, počet uchazečů o zaměstnání připadajících na jedno VPM se pohybuje od 0,2 v Pardubickém kraji až po 2,3 v Moravskoslezském kraji (viz část 3.4 Regionální nezaměstnanost).

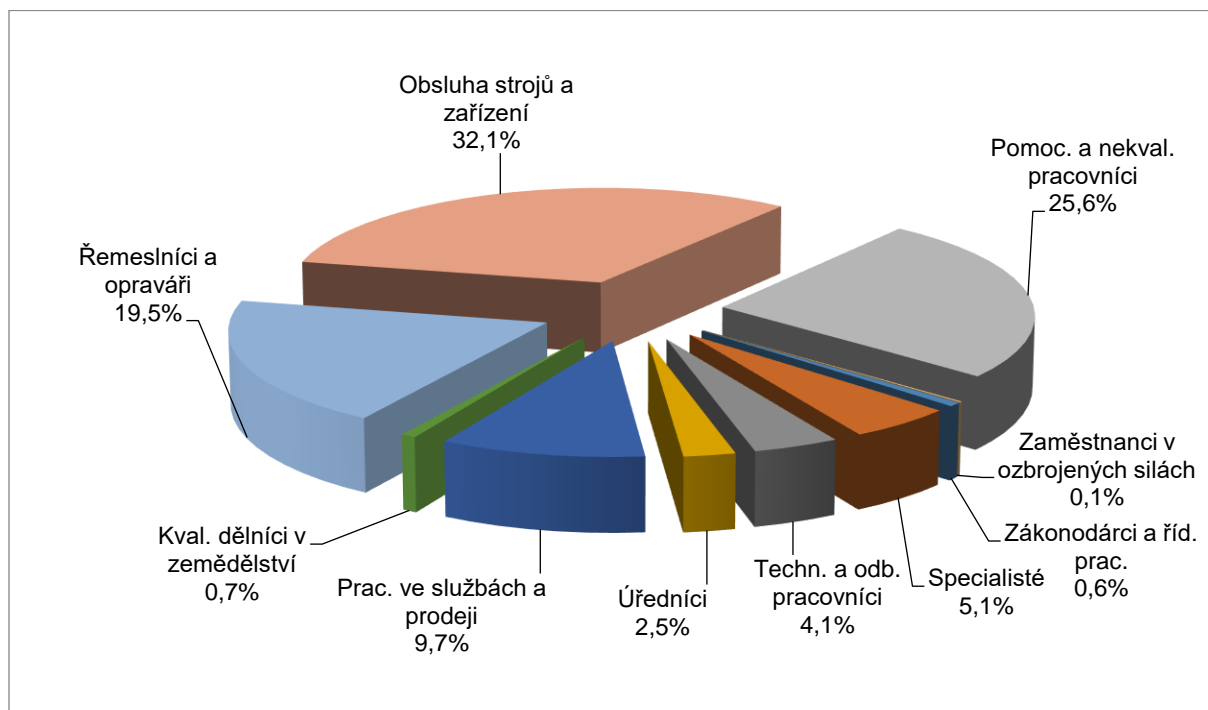
Z hlediska odvětvové struktury byla největší poptávka po pracovnících na konci roku 2018, podobně jako před rokem, zejména **ve zpracovatelském průmyslu** (21,5 %), **ve stavebnictví** (7,1 %), v odvětví **velkoobchod a maloobchod, oprava motorových vozidel** (5,6 %) a odvětví **administrativní a podpůrné činnosti** (5,1 % všech VPM oznámených na ÚP ČR).

V nabídce hlášených volných pracovních míst podle klasifikace zaměstnání (CZ-ISCO) měla **největší zastoupení** místa spadající do **třídy 8 - obsluha strojů a zařízení**, jejichž podíl na celkovém počtu VPM představoval **32,1 %**. Počet těchto míst je meziročně **vyšší o více než ¾** (nárůst o 76,6 %) a dosáhl hodnoty **104,0 tis.** Převažovala volná místa pro montážní dělníky mechanických, elektrických, energetických a elektronických zařízení a ostatních výrobků, pro řidiče nákladních automobilů, tahačů a speciálních vozidel, pro obsluhu vysokozdvíhových a jiných vozíků.

Druhou nejpočetnější skupinou s podílem 25,6 % byla **třída 9 – pomocní a nekvalifikovaní pracovníci**, jichž na konci roku 2018 bylo **83,0 tis.**, což je ve srovnání s předchozím rokem **nárůst o 31,6 tis.**, tj. **o 61,5 %**. Nejvýznamnější podíl v rámci této třídy měla volná místa pro dělníky v oblasti výstavby budov, pomocné pracovníky ve výrobě, uklízeče a pomocníky v hotelích, administrativních,

průmyslových a jiných objektech, pro pomocné manipulační pracovníky (kromě výroby).

Graf 7 Struktura volných pracovních míst k 31. 12. 2018

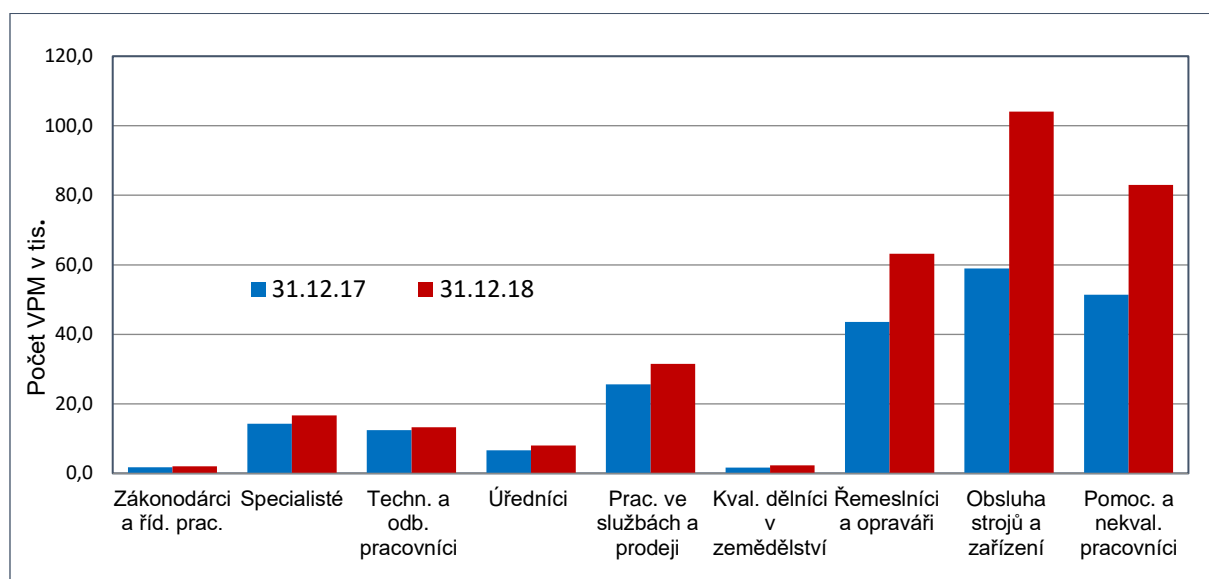

Volná pracovní místa spadající do **třídy 7 – řemeslníci a opraváři** tvořila **19,5 %** všech nahlášených VPM. Jejich počet se **zvýšil** ze 43,6 tis. v roce 2017 **na 63,2 tis.**, tj. **o 45,0 %**. Zaměstnavatelé nejvíce poptávali svářeče, řezače plamenem a páječe, nástrojaře a příbuzné pracovníky, zedníky, kamnáře, dlaždiče a montéry suchých staveb, seřizovače a obsluhu obráběcích strojů.

Místa **pro pracovníky ve službách a prodeji** spadající do **třídy 5** tvořila v celkovém počtu volných míst **9,7 %**, méně než před rokem. V absolutním vyjádření se ovšem jejich počet **zvýšil** o 5,9 tis. **na 31,5 tis.**, tj. **o 23,2 %**. Poptávání byli zejména kuchaři (kromě šéfkuchařů), pomocní kuchaři, pracovníci ostrahy a bezpečnostních agentur, prodavači v prodejnách, číšníci a servírky, kosmetici a pracovníci v příbuzných oborech.

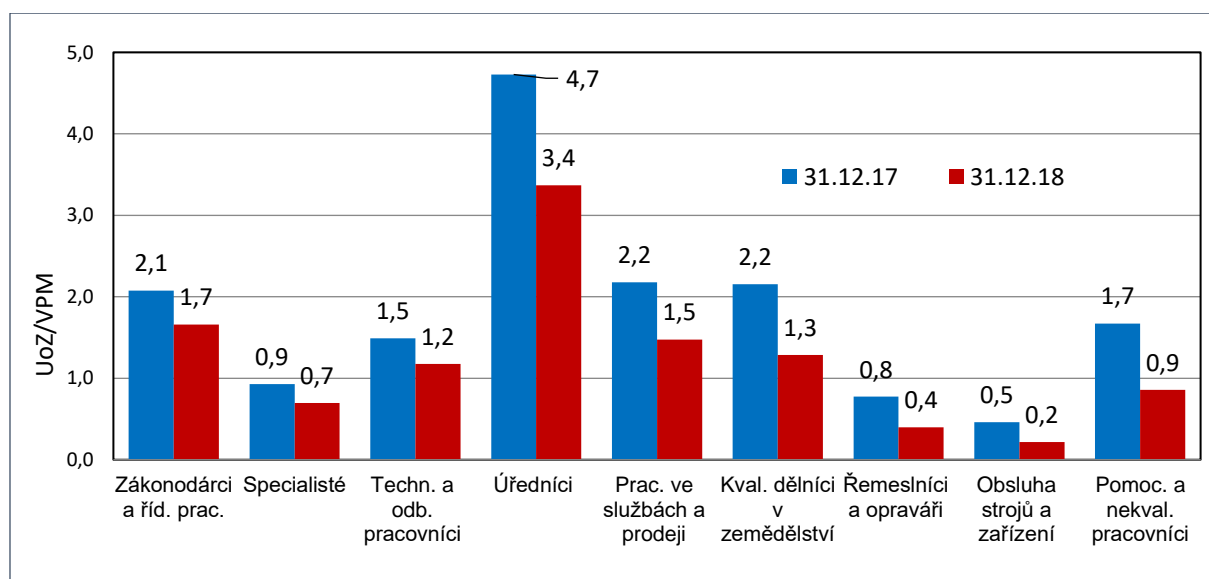
Z početně menších skupin zaměstnání lze uvést ještě VPM spadající do třídy 2 – specialisté, kde byla největší poptávka po vývojářích softwaru, programátorech počítačových aplikací, lékařích specialistech, zubních lékařích, a do třídy 3 – techničtí a odborní pracovníci, kde nejvíce míst tvořila místa pro všeobecné sestry bez specializace, obchodní zástupce a strojírenské techniky.

Graf 8 Struktura volných pracovních míst podle kategorií zaměstnání

Nejvyšší převis nabídky práce nad poptávkou po pracovních je (stejně jako na konci roku 2017) patrný ve třídě 4 – úředníci (3,4 UoZ na 1 VPM). Ve třídách 2, 7, 8 a 9 převyšuje poptávka po pracovních počty UoZ evidovaných na ÚP ČR.

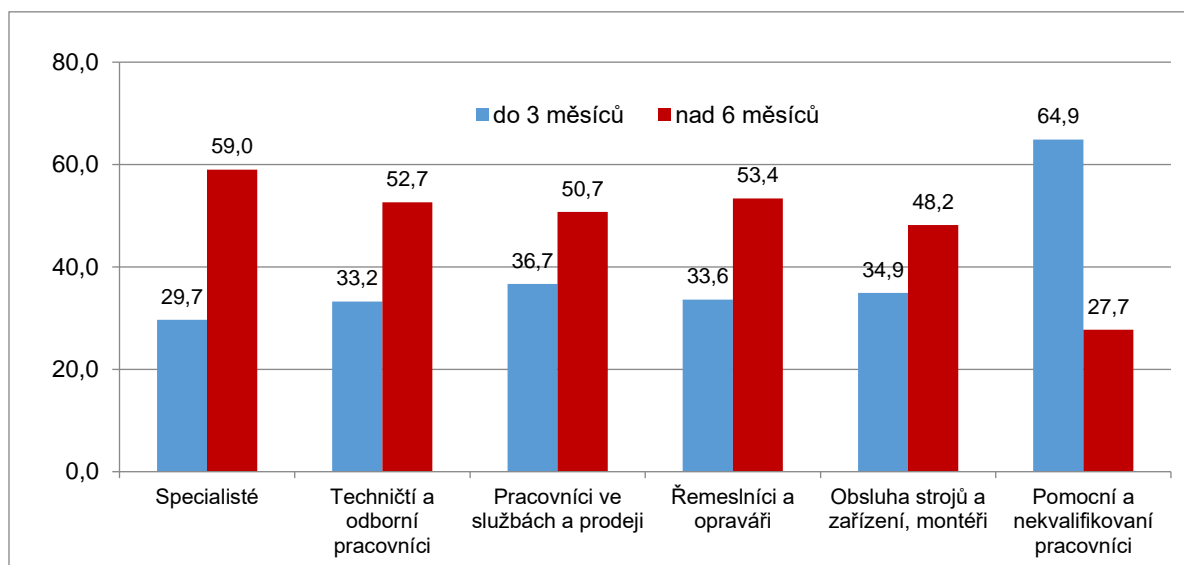
Graf 9 Počet uchazečů o zaměstnání na 1 VPM podle kategorií zaměstnání

Významnou část nově nahlášených volných pracovních míst tvoří pracovní pozice vyžadující nejnižší vzdělání. Na konci roku 2018 tvořila pracovní místa s požadavkem na nejvýše dosažené základní vzdělání přibližně 67,0 % VPM, přitom téměř polovina z nich (48,1 %) byla nahlášena na ÚP ČR kratší dobu než 3 měsíce a 39,2 % déle než 6 měsíců. Naproti tomu podle délky, po kterou zaměstnavatelé prostřednictvím pracovišť ÚP ČR poptávají nové zaměstnance, byly

více než 6 měsíců neobsazena místa spadající do skupiny zaměstnání třídy 2 - specialisté (59,0 %), třídy 8 - řemeslníci a opraváři (53,4 %) a třídy 3 - techničtí a odborní pracovníci (52,7 %).

Graf 10 Podíly volných pracovních míst podle délky nahlášení na ÚP ČR k 31. 12. 2018 (vybrané hlavní třídy zaměstnání)

Nejzávažnější problémy související s problematikou nesouladu poptávky a nabídky na trhu práce, bariéry přijetí zaměstnání na straně nejpočetnějších skupin uchazečů o zaměstnání, popis struktury dlouhodobě nezaměstnaných osob, jako i návrhy opatření v oblastech podpory vyššího souladu nabídky a poptávky na trhu práce jsou předmětem samostatného pololetně zpracovávaného materiálu „Analýza nabídky a poptávky na trhu práce“ na Integrovaném portálu MPSV, viz http://portal.mpsv.cz/sz/politikazamest/strateg_zam_2020.

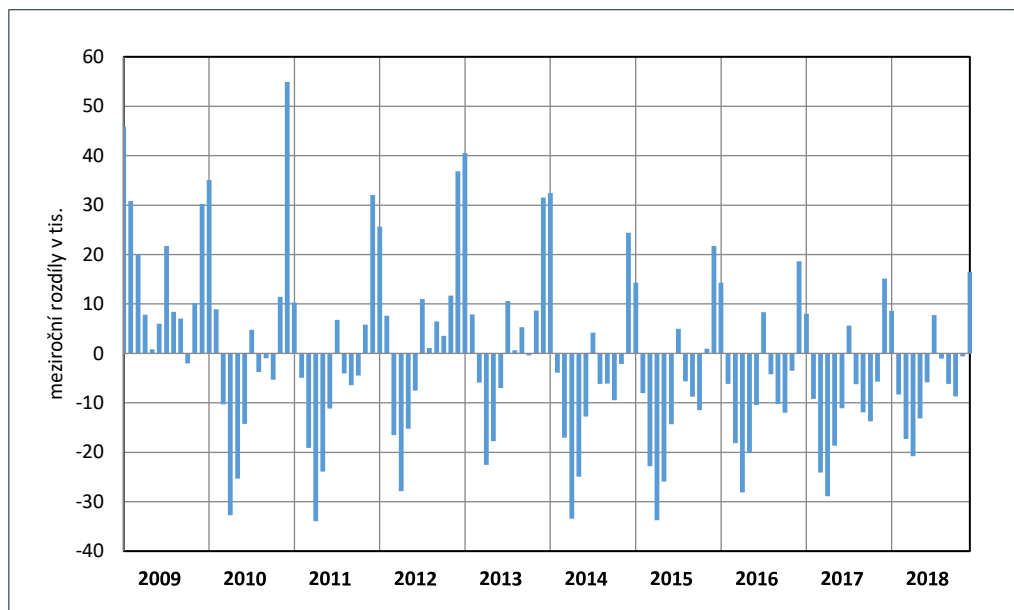
3.3 Toky nezaměstnanosti

V roce 2018 se do evidence ÚP ČR nově zaevidovalo 465,5 tis. osob, tj. o 34,7 tis., tj. o 6,9 % méně než v průběhu roku 2017 (500,2 tis.). Počet nově evidovaných mužů (23,1 tis.) byl ve srovnání s počtem nově evidovaných žen (11,6 tis.) dvojnásobný. V relaci k průměrnému počtu uchazečů o zaměstnání, jejichž počet byl v roce 2018 meziročně nižší o 23,8 %, je počet nově přicházejících vysoký a je patrné, že i při nízké nebo klesající nezaměstnanosti jsou pohyby v evidenci ÚP ČR stále intenzivní.

V průběhu roku 2018 **odešlo z evidence ÚP ČR 600,9 tis. UoZ** a ve srovnání s předchozím rokem (514,6 tis.) **poklesl jejich počet o 86,3 tis.**, přičemž ubylo 39,6 tis. žen a 46,7 tis. mužů.

Vývoj absolutních přírůstků a úbytků uchazečů o zaměstnání v evidenci ÚP ČR v období let 2008 – 2017 znázorňuje následující graf.

Graf 11 Přírůstky/úbytky počtu uchazečů o zaměstnání v letech 2009-2018 (rozdíl nově hlášených a vyřazených v tis.)

Prokazatelně se **zaměstnalo 326,2 tis. nezaměstnaných**, ovšem jejich počet byl i přes zlepšující se nabídku práce meziročně **nižší o 62,6 tis. osob.** I přes rostoucí počty nahlášených volných pracovních míst **poklesl počet umístěných pomocí pracovníků ÚP ČR** (včetně umístěných pomocí nástrojů APZ, viz část 4.3 Aktivní politika zaměstnanosti realizovaná ÚP ČR, **na 80,4 tis.**, tj. o 12,5 tis. **Počet těch, kteří si našli práci sami nebo začali podnikat bez podpory ÚP ČR**, ovšem také **poklesl**, a to o 50,1 tis. **na 244,8 tis.**

V nepatrně větší míře **se na trhu práce uplatnily ženy** (celkem 165,9 tis., tj. 51,0 % celkového počtu umístěných). Převažovaly zejména mezi těmi, kteří našli zaměstnání pomocí ÚP ČR, zatímco mužů bylo více mezi těmi, kteří si našli práci sami.

Podíl všech umístěných z celkového počtu uchazečů o zaměstnání, kteří z evidence ÚP ČR odešli, **poklesl na 63,2 %** (v roce 2017 činil 64,5 %).

Počet uchazečů o zaměstnání **vyřazených pro nespolupráci**⁵ s ÚP ČR se meziročně **snížil na 85,7 tis.** (z toho 29,7 tis. žen a 56,0 tis. mužů), tj. o 6,7 tis. **Z ostatních důvodů**⁶ odešlo **103,7 tis. osob** (z toho 57,6 tis. žen a 46,3 tis. mužů). Proti roku 2017 jich bylo méně o 17,0 tis.

Tabulka 18 Toky evidované nezaměstnanosti (v tis. osob)

	rok 2017	rok 2018	1. pololetí 2018			2. pololetí 2018		
			Celkem	I. Q	II.Q	Celkem	III.Q	IV.Q
nově evidovaní	500,2	465,5	222,9	121,4	101,5	242,6	119,2	123,4
v tom ženy	241,7	230,1	107,8	56,2	51,6	122,3	65,2	57,1
muži	258,5	235,4	115,1	65,2	49,9	120,3	54,0	66,3
ukončení evidence, vyřazení z evid. - celkem z toho:	600,9	514,6	279,7	138,4	141,3	234,8	118,6	116,2
umístění ÚP ČR	92,9	80,4	43,2	19,4	23,7	37,2	18,5	18,7
umístění jinak	294,9	244,8	140,3	71,7	68,6	104,4	53,6	50,9
vyřazení pro nespolupráci	92,4	85,7	43,0	20,2	22,8	42,6	20,2	22,5
ukončení evidence, vyřazení z evid. - ženy z toho:	292,8	253,2	129,5	66,4	63,2	123,6	63,0	60,6
umístěné ÚP ČR	49,9	44,2	22,6	10,4	12,2	21,6	10,8	10,9
umístěné jinak	146,5	121,7	63,2	34,0	29,2	58,5	30,5	28,1
vyřazené pro nespolupráci	30,0	29,7	14,3	6,7	7,6	15,4	7,1	8,3
ukončení evidence, vyřazení z evid. - muži z toho:	308,1	261,4	150,2	72,1	78,1	111,2	55,6	55,6
umístění ÚP ČR	43,0	36,1	20,6	9,0	11,6	15,6	7,7	7,9
umístění jinak	148,5	123,0	77,1	37,7	39,4	45,9	23,1	22,8
vyřazení pro nespolupráci	62,4	56,0	28,7	13,5	15,2	27,2	13,1	14,2

Pozn.: drobné odchylky součtu osob v jednotlivých kategoriích od uvedeného celkového počtu souvisí se zaokrouhlením hodnot na jedno desetinné místo

Zprostředkovávat zaměstnání podle § 14 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, mohou také agentury práce (k 31. 12. 2018 bylo 2102 agentur práce, z toho 1028 agentur práce mělo povolení k agenturnímu zaměstnávání a 1661 agentur práce ke zprostředkování zaměstnání). Ve smyslu § 59 tohoto zákona jsou povinny vést evidenci počtu volných míst, na které je požadováno zprostředkování zaměstnání, jimi umístěvaných fyzických osob a jejich

⁵ např. odmítnutí nástupu do vhodného zaměstnání, na dohodnutou rekvalifikaci, neposkytnutí součinnosti při vypracování, aktualizaci individuálního akčního plánu a jeho neplnění, odmítnutí podrobit se vyšetření zdravotního stavu, maření součinnosti s krajskou pobočkou ÚP ČR (§ 30 (2), § 31 zákona o zaměstnanosti).

⁶ tj. uchazeči o zaměstnání, u nichž nastala některá ze skutečností bránících zařazení nebo vedení v evidenci UoZ podle § 25 zákona o zaměstnanosti (např. stali se invalidními ve III. stupni podle § 39 odst. 2 písm. c) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění), kteří nastoupili výkon trestu odnětí svobody, písemně požádali o ukončení vedení v evidenci UoZ, UoZ ve vazbě po dobu delší než 6 měsíců, přirozený úbytek, apod.

zaměstnanců, jimž zprostředkovávají zaměstnání. Ze statistiky ÚP ČR vyplývá, že v roce 2018 se jednalo celkem o 192,0 tis. volných míst a 88,3 tis. jimi umístěných osob. Pokud jde o zaměstnance agentur práce, kteří byli dočasně přiděleni k výkonu práce u uživatele, jejich počet v roce 2018 nepatrně poklesl na 332,3 tis. (v roce 2017 jich bylo 346,0 tis.). Z tohoto počtu bylo 167,2 tis. občanů ČR, 102,8 tis. občanů EU/EHP a Švýcarska a 62,3 tis. občanů ze třetích zemí.

3.4 Struktura uchazečů o zaměstnání

Pracoviště ÚP ČR věnují zvýšenou pozornost při zprostředkování zaměstnání především těm uchazečům o zaměstnání, kteří jsou znevýhodněni při hledání pracovního uplatnění zejména kvůli jejich zdravotnímu stavu, věku (mladí, absolventi škol bez praxe, osoby ve věku 50 let a více let), či péči o dítě. U nich existuje důvodný předpoklad delšího setrvání v evidenci uchazečů o zaměstnání.

S poklesem nezaměstnanosti se v roce 2018 snížily počty uchazečů o zaměstnání všech uvedených kategorií. Pomalejší pokles byl patrný u UoZ z řad osob pečujících o dítě do 15 let a osob se zdravotním postižením (OZP) a na rozdíl od předchozích let i mladých do 25 let. V souladu s celkovým počtem UoZ klesly počty UoZ ve věku 50 a více let a UoZ s nejvýše základním vzděláním. Pozitivní skutečností je rychlejší pokles počtu osob po mateřské nebo rodičovské dovolené, ale zejména dlouhodobě nezaměstnaných UoZ.

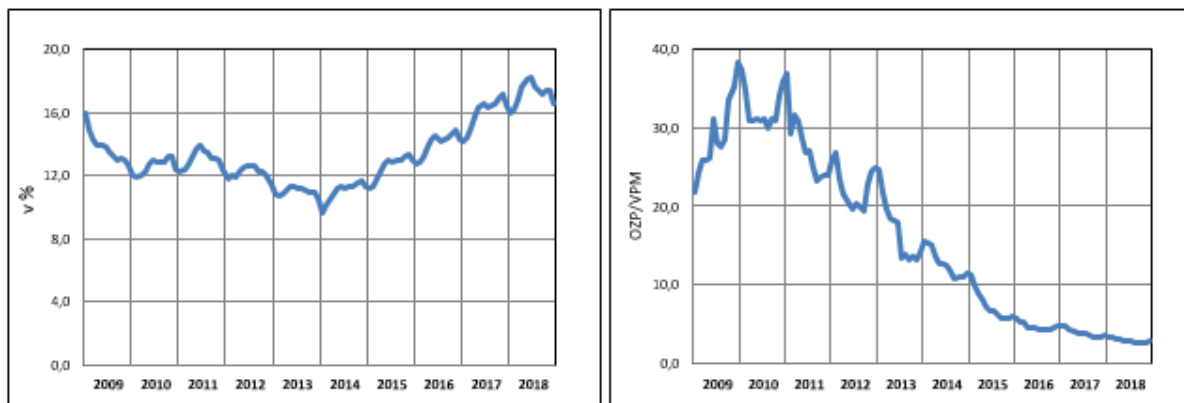
➤ Uchazeči o zaměstnání – OZP

K 31. 12. 2018 bylo v evidenci ÚP ČR **38,3 tis. OZP**, tj. **o 7,7 tis. méně** než před rokem. Intenzita poklesu počtu uchazečů - OZP (o 16,8 %) se od poklesu celkového počtu UoZ (o 17,5 %) příliš nelišila, tudíž **podíl OZP** na celkovém počtu nezaměstnaných na konci prosince 2018 se zvýšil pouze minimálně, a to o 0,1 p. b. **na 16,5 %**.

V průběhu roku se nepatrně zvýšil počet **volných pracovních míst** vhodných také **pro OZP**. **K 31. 12. 2018** jich bylo nahlášeno **13,5 tis.**, o 0,5 tis. více než před rokem. Jejich počet ovšem nerostl stejnou intenzitou jako např. v roce 2015, kdy se proti roku 2014 téměř zdvojnásobil. Ze všech volných pracovních míst hlášených na ÚP ČR představovala místa vhodná i pro OZP 4,2 %, méně než před rokem (v prosinci

2017 tvořila 6,0 %). Přesto **na jedno volné pracovní místo** vhodné i pro tuto skupinu připadalo **2,8 UoZ - OZP**, což je méně než na konci roku 2017 (3,5 OZP).

Graf 12 Vývoj podílu OZP na celkovém počtu UoZ a počtu OZP na 1 VPM pro OZP

➤ **Věková struktura uchazečů o zaměstnání**

Při hledání pracovního uplatnění jsou z hlediska věku obvykle nejvíce znevýhodněné nejmladší a nejstarší věkové skupiny.

Počet uchazečů o zaměstnání ve věku **50 a více let** na konci roku 2018 meziročně **poklesl** celkem o 17,9 tis. **na 84,4 tis.** Pokles byl shodný s poklesem celkového počtu uchazečů o zaměstnání, **podíl** této věkové skupiny na celkovém počtu UoZ zůstal na stejné hodnotě **36,5 %**.

Je zřejmé, že díky nedostatku pracovních sil se daří nalézt zaměstnání i padesátníkům. Ztížené uplatnění mají spíše osoby těsně před dovršením důchodového věku. V souvislosti se zvyšující se věkovou hranicí pro odchod do důchodu byl zaznamenán **pomalejší pokles** počtu uchazečů ve věku **60-64 let**, jejich počet se snížil pouze o 2,8 tis., tj. 11,3%. (zejména díky poklesu počtu mužů). **Nepatrný nárůst** zaznamenala jediná věková skupina **65 a více let** (nepatrně vzrostl pouze počet mužů, a to díky jejich vyšší věkové hranici pro odchod do důchodu, počet žen se nezměnil).

Počet uchazečů o zaměstnání **do 20 let se pouze nepatrně snížil na 8,5 tis.**, jejich **podíl** na celkovém počtu nezaměstnaných evidovaných na ÚP ČR naopak **vzrostl na 3,7 %**. **Výrazněji poklesl** počet uchazečů o zaměstnání ve věku **20-24 let**, a to o 4,2 tis., tj. o 19,1 %. **Podíl** této kategorie na celkovém počtu uchazečů **se ale meziročně snížil** pouze o 0,1 p. b. **na 7,7 %**.

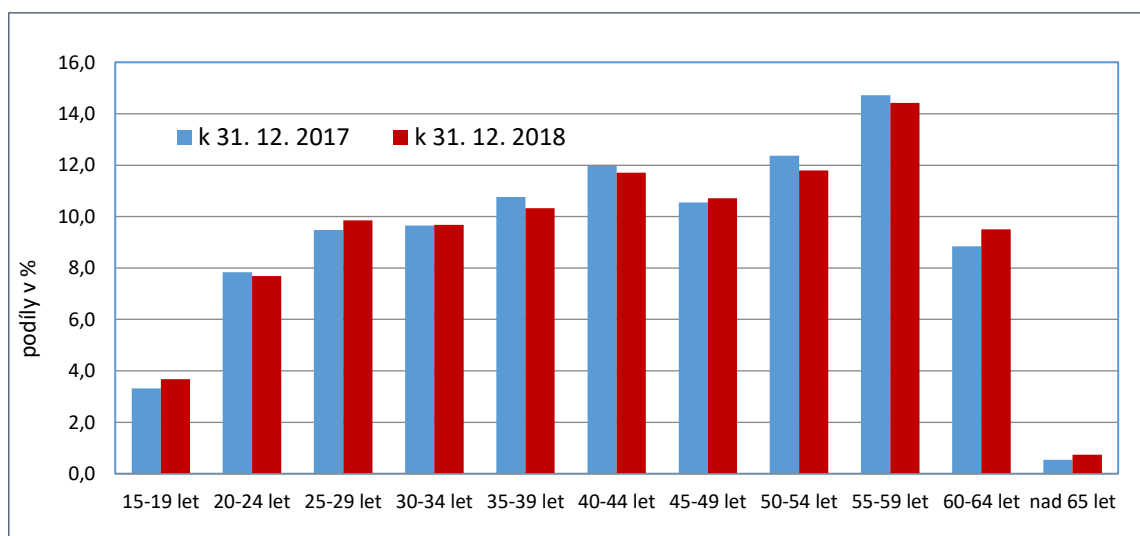
Tabulka 19 Struktura uchazečů o zaměstnání podle věku

	k 31. 12. 2017		k 31. 12. 2018		meziroční rozdíl	
	v tis.	v %	v tis.	v %	v tis.	v %
Celkem	280,6	100,0	231,5	100,0	-49,1	-17,5
15-19 let	9,3	3,3	8,5	3,7	-0,8	-8,6
20-24 let	22,0	7,8	17,8	7,7	-4,2	-19,1
do 25 let	31,3	11,2	26,2	11,3	-5,1	-16,3
25-29 let	26,6	9,5	22,8	9,8	-3,8	-14,3
30-34 let	27,1	9,7	22,4	9,7	-4,7	-17,3
35-39 let	30,2	10,8	23,9	10,3	-6,3	-20,9
40-44 let	33,6	12,0	27,1	11,7	-6,5	-19,3
45-49 let	29,6	10,5	24,8	10,7	-4,8	-16,2
50-54 let	34,7	12,4	27,3	11,8	-7,4	-21,3
55-59 let	41,3	14,7	33,4	14,4	-7,9	-19,1
60-64 let	24,8	8,8	22,0	9,5	-2,8	-11,3
65 a více let	1,5	0,5	1,7	0,7	0,2	13,3
50 a více let	102,3	36,5	84,4	36,5	-17,9	-17,5

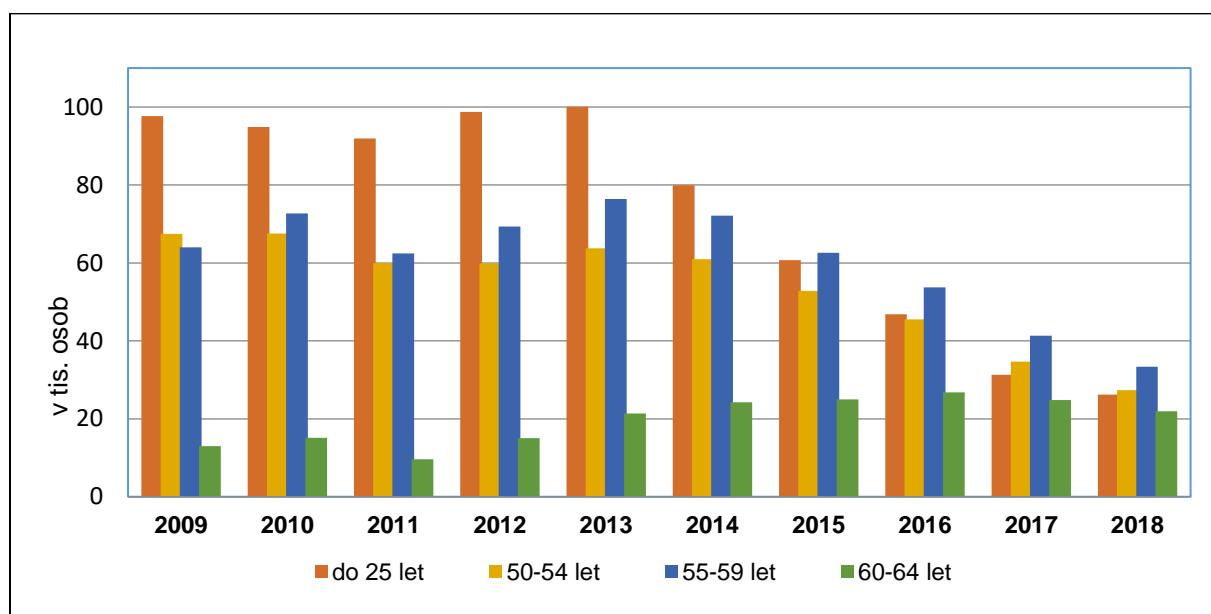
Pozn.: drobné odchylky součtu osob v jednotlivých kategoriích od uvedeného celkového počtu souvisí se zaokrouhlením hodnot na jedno desetinné místo

Celkově tak věková skupina uchazečů o zaměstnání **do 25 let** zaznamenala pokles o **5,1 tis.**, k 31. 12. 2018 jich bylo evidováno **26,2 tis.** Její **podíl** na celkovém počtu nezaměstnaných **11,3 %** byl ve srovnání s koncem roku 2017 **vyšší o 0,1 p. b.** Pokles počtu UoZ spadajících do této kategorie byl (kromě realizovaných programů určených pro mladé) ovlivněn i demografickým vývojem (počet obyvatel ve věku 15-24 let se podle měsíčních odhadů ČSÚ na základě bilance obyvatelstva, které MPSV používá pro výpočet PNO, mezi prosincem 2017 a prosincem 2018 snížil o cca 2,1 %).

Graf 13 Věková struktura uchazečů o zaměstnání (podíly v %)

Graf 14 Vývoj počtu uchazečů vybraných věkových skupin v letech 2009-2018 (k 31.12.)

Průměrný věk uchazečů o zaměstnání se na konci hodnoceného roku ve srovnání s koncem roku 2017 nezměnil a činil **43,1 let** (u žen poklesl ze 42,6 na 42,4 let a u mužů vzrostl ze 43,5 na 43,7 let).

Specifický podíl nezaměstnaných osob (SPNO)⁷ věkové skupiny mladých **do 25 let** se k 31. 12. 2018 snížil na **2,6 %**, pokles činil **0,5 p. b.**, méně než pokles celkového PNO (o 0,7 p. b.). V kategorii **55-64 let** činil SPNO **3,7 %** a meziročně byl **nižší o 0,8 p. b.**

Nadprůměrnou hodnotu tohoto ukazatele (více než 3,1 %) vykázaly věkové skupiny, do nichž spadají absolventi škol a lidé v předdůchodovém věku, a to **20-29 let** a **50-59 let**.

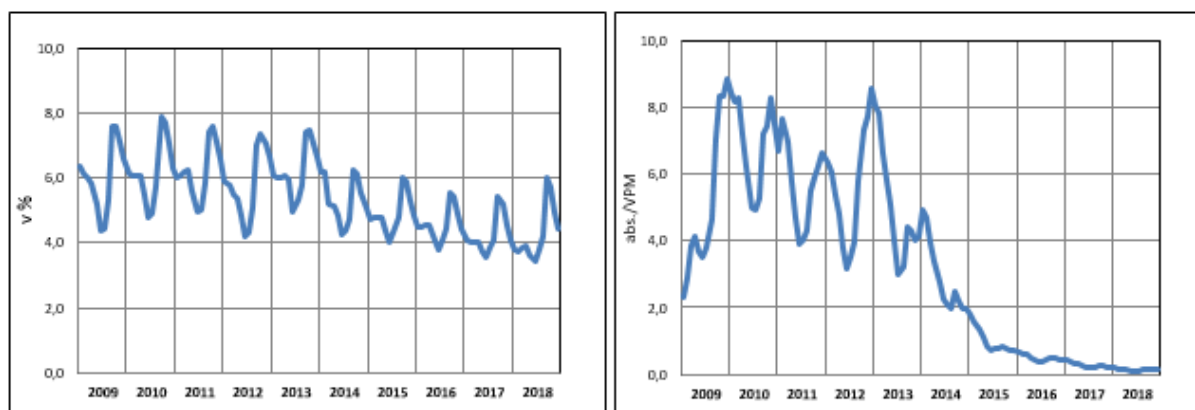
SPNO podle jednotlivých věkových skupin na obyvatelstvu stejného věku jsou uvedeny v příloze č. 6.

Vývoj počtu uchazečů o zaměstnání v mladších věkových skupinách ovlivňuje také vývoj počtu **absolventů škol** všech stupňů vzdělání a **mladistvých** po ukončení základní školy (dále „absolventi“). K **31. 12. 2018** jich bylo evidováno **10,3 tis.**, což je

⁷ **Podíl nezaměstnaných osob** vztážený k obyvatelstvu lépe koresponduje s absolutními počty uchazečů o zaměstnání, resp. jejich podíly na celkovém počtu uchazečů. **Původně** vykazované **specifické míry nezaměstnanosti** poměřované k ekonomicky aktivnímu obyvatelstvu (pracovní síle) z příslušné věkové kategorie vykazovaly vysoce nadprůměrnou hodnotu tohoto ukazatele u mladších věkových kategorií (z důvodu nízkého počtu ekonomicky aktivních mladých lidí), naopak mírně snižovaly jeho hodnotu u uchazečů o zaměstnání vyšších věkových kategorií (vzhledem k jejich vysoké ekonomické aktivitě).

o **1,1 tis. méně** než před rokem. **Jejich podíl** na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání **se ovšem meziročně zvýšil ze 4,1 % na 4,4 %**.

Graf 15 Vývoj podílu absolventů na celkovém počtu UoZ (v %) a počtu absolventů na 1 VPM pro absolventy

Nabídka nahlášených **volných pracovních míst**, na která jsou zaměstnavatelé ochotni přijmout nové pracovníky i z řad čerstvých absolventů škol, na konci prosince 2018 **vzrostla na 73,1 tis.**, zatímco na konci roku 2017 bylo takových míst evidováno 56,0 tis. **Na jednoho absolventa** připadalo v průměru **více než 7 volných pracovních míst** vhodných i pro tuto kategorii UoZ (na konci prosince 2017 to bylo 5 VPM)⁸.

➤ **Struktura uchazečů o zaměstnání podle délky nezaměstnanosti**

Počet dlouhodobě nezaměstnaných uchazečů o zaměstnání (déle než 12 měsíců) se meziročně **snížil o 34,0 tis.** (tj. o 36,0 %) **na 60,5 tis.** Díky výrazně rychlejšímu poklesu jejich počtu proti poklesu celkové nezaměstnanosti (pokles o 17,5 %) se jejich podíl na celkové nezaměstnanosti snížil z 33,7 % **na 26,1 %**. Na poklesu se podíleli jak **nezaměstnaní v rozmezí 12-24 měsíců** (pokles o 9,5 tis., tj. o 32,6 % na 19,9 tis.), tak především **nezaměstnaní 24 a více měsíců** (pokles o 24,5 tis. na 40,9 tis.), v relativním vyjádření představovalo snížení jejich počtu 37,5 %.

⁸ Podrobné analýzy o uplatnění absolventů škol na trhu práce provádí Národní ústav pro vzdělávání (NUV) a zveřejňuje na své stránce www.infoabsolvent.cz

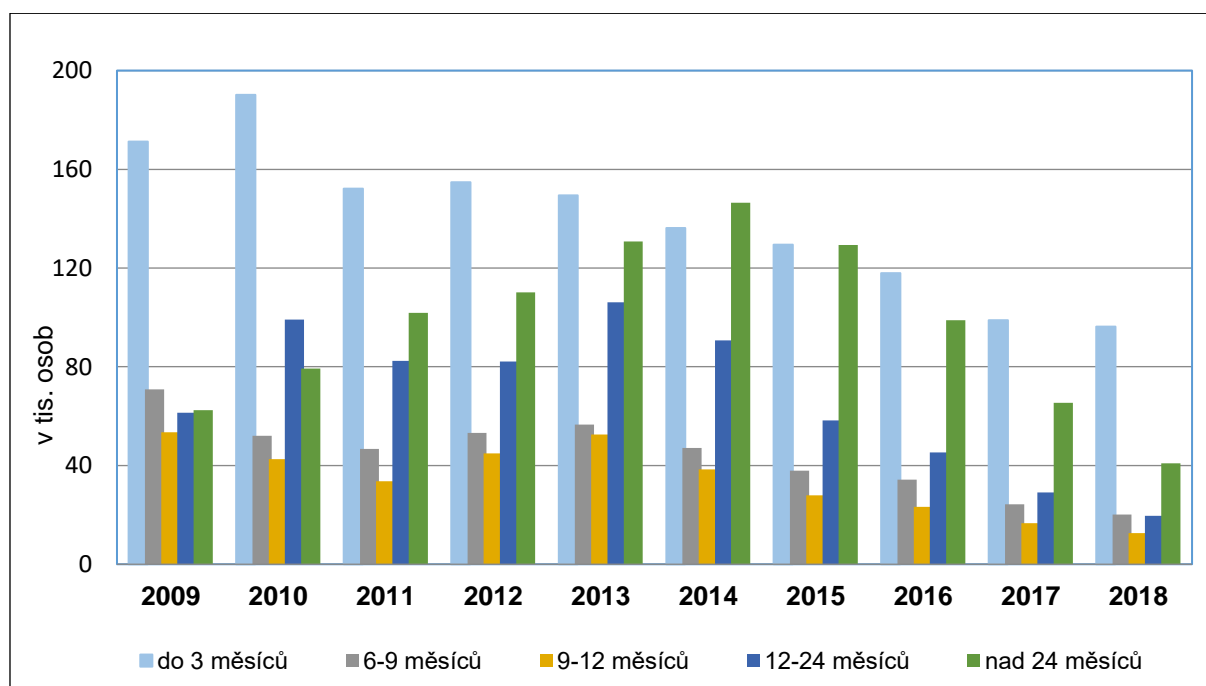
Tabulka 20 Struktura uchazečů o zaměstnání podle délky nezaměstnanosti

	k 31. 12. 2017		k 31. 12. 2018		meziroční rozdíl	
	v tis.	v %	v tis.	v %	v tis.	v %
Uchazeči celkem	280,6	100,0	231,5	100,0	-49,1	-17,5
v tom:						
do 3 měsíců	98,9	35,2	96,2	41,6	-2,7	-2,7
3-6 měsíců	46,3	16,5	42,1	18,2	-4,2	-9,1
6-9 měsíců	24,3	8,7	20,1	8,7	-4,2	-17,3
9-12 měsíců	16,7	5,9	12,6	5,4	-4,1	-24,6
12-24 měsíců	29,1	10,4	19,6	8,5	-9,5	-32,6
nad 24 měsíců	65,4	23,3	40,9	17,7	-24,5	-37,5
nad 5 měsíců	147,1	52,4	103,5	44,7	-43,6	-29,6
nad 6 měsíců	135,5	48,3	93,3	40,3	-42,2	-31,1
nad 12 měsíců	94,5	33,7	60,5	26,1	-34,0	-36,0

Pozn.: drobné odchylky součtu osob v jednotlivých kategoriích od uvedeného celkového počtu souvisí se zaokrouhlením hodnot na jedno desetinné místo

Pokles počtu a podílu dlouhodobě nezaměstnaných jako celku byl zaznamenán již v roce 2015, ovšem **podíl** uchazečů o zaměstnání **nezaměstnaných 24 a více měsíců** (při poklesu jejich počtu) do té doby ještě rostl. Od roku 2016 ale významně **klesá** zejména **podíl skupiny velmi dlouho nezaměstnaných**. Nadále však **tvorí značnou část** dlouhodobě nezaměstnaných, a to **67,6 %** (na konci roku 2017 to bylo 69,2 %).

Graf 16 Vývoj počtu uchazečů podle délky evidence v letech 2009-2018 (k 31.12.)

Statistiky ze současného informačního systému ÚP ČR neposkytují podrobnější strukturu dlouhodobě nezaměstnaných uchazečů o zaměstnání. Z výsledků šetření provedeného na pracovištích ÚP ČR na konci roku vyplynulo, že mezi uchazeči o zaměstnání **nezaměstnanými déle než 1 rok je cca 41,1 % osob starších 55 let a 32,9 % OZP, nejvýše dosažené základní vzdělání má 38,9 % dlouhodobě nezaměstnaných UoZ** (zatímco v celkovém počtu UoZ je osob ve věku 55+ 24,7 %, OZP 16,5 % a UoZ se základním vzděláním nebo bez vzdělání 30,6 %).

V souladu s instrukcí MPSV k realizaci aktivní politiky zaměstnanosti věnuje ÚP ČR zvýšenou péči uchazečům o zaměstnání, kteří jsou v evidenci **déle než 5 měsíců. Na konci prosince 2018** jich bylo evidováno **103,5 tis.**, což znamená meziroční pokles o 43,6 tis. osob, tj. o 29,6 %. Jejich **podíl** na celkovém počtu nezaměstnaných meziročně **poklesl** o 7,7 p. b. **na 44,7 %**.

➤ **Délka evidence uchazečů o zaměstnání**

Díky příznivému vývoji počtu dlouhodobě nezaměstnaných se délka evidence na ÚP ČR výrazně zkrátila. Průměrná **délka průběžné evidence** (tj. délka evidence uchazečů o zaměstnání, kteří byli k 31. 12. 2018 v evidenci ÚP ČR) byla proti prosinci 2017 (679 dní) kratší o 105 dní a dosáhla **574 dní**.

Průměrná **délka ukončené evidence** (tj. délka nezaměstnanosti těch, kteří z evidence odešli) v prosinci 2017 představovala 312 dní, **v prosinci 2018** se zkrátila na **258 dní**.

➤ **Struktura uchazečů o zaměstnání a volných pracovních míst podle stupně vzdělání**

K 31. 12. 2018 byl zaznamenán meziroční **pokles** uchazečů o zaměstnání **ve všech vzdělanostních skupinách**.

Absolutně nejvíce poklesl počet uchazečů o zaměstnání **v početně největších skupinách UoZ s vyučením** (o 20,3 tis.) **a se základním vzděláním vč. neukončeného** (o 15,0 tis.). **V relativním vyjádření byl nadprůměrný pokles** patrný pouze u uchazečů o zaměstnání **s vyučením** (o 19,9 %), naopak **nejpomaleji se snížil** počet UoZ **s vysokoškolským** (o 10,6 %) **a vyšším odborným vzděláním** (o 13,0 %).

Poměrné zastoupení jednotlivých kategorií na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání se téměř nezměnilo. Po **vyučených (81,6 tis. osob, tj. 35,2 % všech UoZ)** druhou **nejpočetnější skupinou zůstávají** uchazeči o zaměstnání **se základním vzděláním** vč. neukončeného (70,9 tis. osob, tj. 30,6 % celkové nezaměstnanosti).

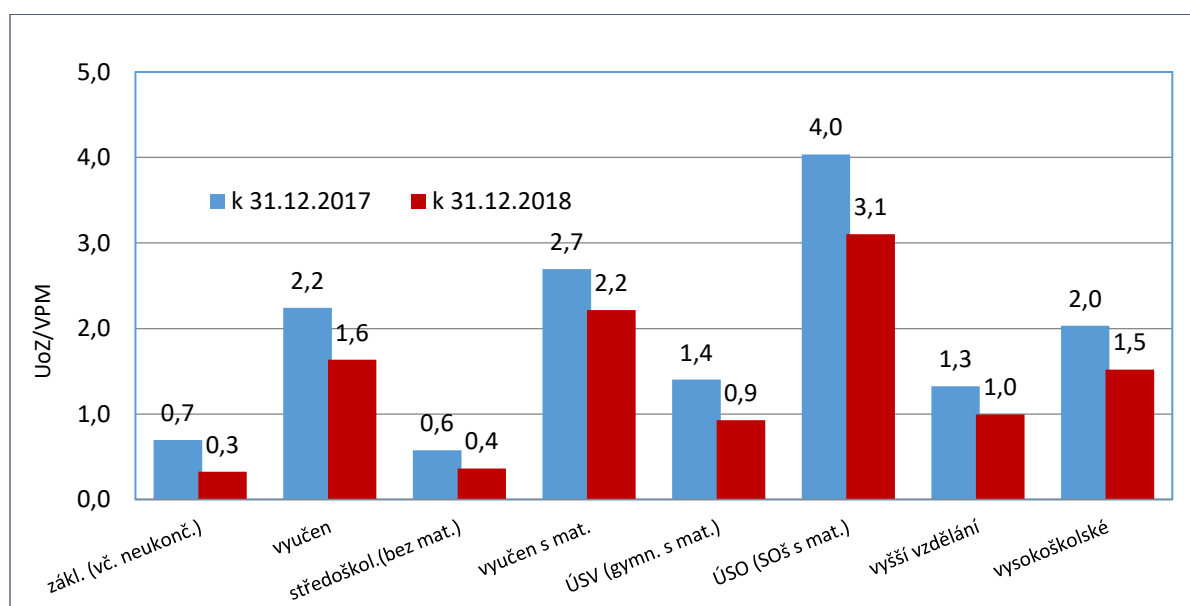
Tabulka 21 Struktura uchazečů o zaměstnání podle vzdělání

	k 31. 12. 2017		k 31. 12. 2018		meziroční rozdíl	
	v tis.	v %	v tis.	v %	v tis.	v %
Uchazeči celkem	280,6	100,0	231,5	100,0	-49,1	-17,5
z toho:						
zákl. vzdělání (vč. neukonč.)	85,9	30,6	70,9	30,6	-15,0	-17,5
vyučen	101,9	36,3	81,6	35,2	-20,3	-19,9
středošk. bez mat.	8,9	3,2	7,4	3,2	-1,5	-16,9
vyučen s mat.	12,0	4,3	10,1	4,4	-1,9	-15,8
gymnázium	7,5	2,7	6,3	2,7	-1,2	-16,0
SOŠ s mat.	42,2	15,0	35,3	15,2	-6,9	-16,4
vyšší odb. vzdělání	2,3	0,8	2,0	0,9	-0,3	-13,0
vysokoškolské	19,9	7,1	17,8	7,7	-2,1	-10,6

Pozn.: drobné odchylky součtu osob v jednotlivých kategoriích od uvedeného celkového počtu souvisí se zaokrouhlením hodnot na jedno desetinné místo

Rozdíly mezi vzdělanostní strukturou uchazečů o zaměstnání a požadavky na stupeň vzdělání ze strany zaměstnavatelů vyjádřené **počtem uchazečů o zaměstnání na 1 volné pracovní místo** se oproti prosinci 2017 **nejvíce zmírnily** u úplného středního odborného vzdělání (SOŠ s maturitou).

Graf 17 Počet uchazečů o zaměstnání na 1 VPM podle kategorií vzdělání

V souvislosti s hlavními cíli Strategie Evropa 2020 v oblasti zaměstnanosti se projevila potřeba snížení vysoké míry nezaměstnanosti některých skupin obyvatel. Proto do národních cílů České republiky byl zařazen cíl **snížení míry nezaměstnanosti mladých osob (15-24 let) o třetinu a snížení míry nezaměstnanosti osob s nízkou kvalifikací** (stupeň ISCED 0-2 klasifikace vzdělání) **o čtvrtinu oproti roku 2010**. Vzhledem k tomu, že k vyhodnocení se používají mezinárodně srovnatelná data EUROSTATu z VŠPS/LFS podle metodiky ILO, konkrétní hodnoty jsou uvedeny v části 5. Mezinárodní srovnání zaměstnanosti a nezaměstnanosti.

➤ **Ženy a muži v evidenci ÚP ČR**

Nezaměstnanost postihuje ženy větší měrou, v průměru je počet žen v evidenci ÚP ČR vyšší než mužů.

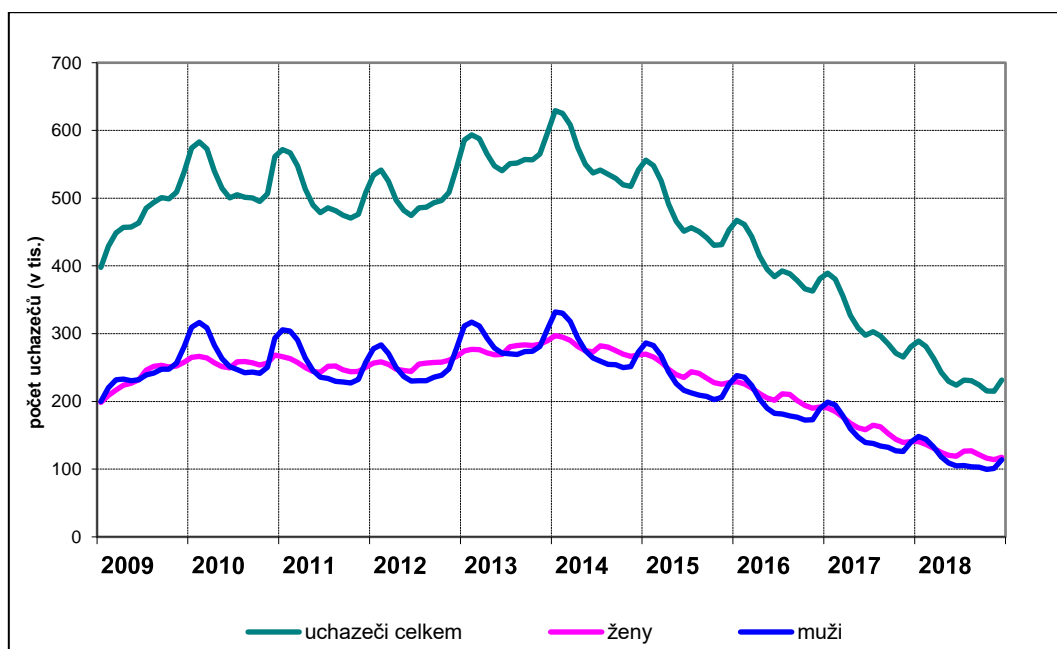
V roce 2018 dosáhl **průměrný počet žen v evidenci ÚP ČR 125,5 tis.**, což je o 38,7 tis. méně než v roce 2017. Průměrný **počet mužů** se snížil o 37,0 tis. na **116,4 tis.** **Průměrný podíl žen** na celkovém počtu registrovaných nezaměstnaných se nepatrně **zvýšil na 51,9 %**, zatímco v roce 2017 ženy tvořily 51,7 % všech uchazečů o zaměstnání.

V průběhu roku se však zastoupení mužů a žen mezi uchazeči o zaměstnání mění. Vyšší počet mužů je charakteristický zejména v jarních a podzimních měsících, protože se více uplatňují v sezónně orientovaných odvětvích nebo sezónních pracích. Více žen je v evidenci ÚP ČR spíše v letních měsících, a to v souvislosti s pracovními poměry u zaměstnanců ve školství sjednávanými na dobu určitou, nebo i s tím, že ženy při ztrátě nebo změně zaměstnání odkládají nástup do zaměstnání kvůli péči o děti až po prázdninách. Tuto skutečnost dokládá i vývoj počtu žen a mužů v evidenci ÚP ČR v následujícím grafu.

K 31. 12. 2018 klesl počet mužů v evidenci ÚP ČR na 113,7 tis., žen bylo 117,8 tis., tj. pouze o 4,1 tis. více než mužů. Přitom v polovině roku bylo v evidenci ÚP ČR o 14,4 tis. více žen.

Relativní ukazatel registrované nezaměstnanosti - **podíl nezaměstnaných osob**, byl na konci roku 2018 **u žen (3,2 %)** pouze nepatrně vyšší než **u mužů (3,0 %)**, **průměrná hodnota** tohoto ukazatele za celý rok představovala **u žen 3,4 %** a **u mužů 3,0 %**.

Graf 18 Vývoj počtu uchazečů o zaměstnání v členění podle pohlaví (v tis.)

U žen byl PNO na konci roku nižší než u mužů pouze ve věku 60-64 let (z důvodu dřívějších odchodů žen do důchodu) a nepatrně nižší také ve věkové skupině 20-25 let (mezi studujícími je převaha dívek). Naopak **nejvíce převyšuje PNO mužů** (o 0,6-0,9 p. b.) ve věkové skupině **30-44 let**, do níž spadají ženy, které hůř nacházejí uplatnění na trhu práce z důvodu péče o dítě, případně péče o osobu blízkou, a v předdůchodovém věku **55-59 let** (0,6 p. b.), viz příloha č. 6.

Z celkového počtu uchazečů o zaměstnání v evidenci ÚP ČR na konci roku 2018 bylo **39,3 tis. osob pečujících o dítě do 15 let** (17,0 % z celkového počtu uchazečů o zaměstnání). Z tohoto počtu bylo **35,0 tis. žen** (29,7 % všech uchazeček o zaměstnání) a **4,3 tis. mužů** (3,7 % všech uchazečů o zaměstnání - mužů). Před rokem byl jejich počet vyšší, celkem 46,6 tis. osob (16,6 %), z toho 41,8 tis. žen (29,7 %) a 4,8 tis. mužů, jejichž podíl se nepatrně zvýšil (na konci předešlého roku 3,4 %). Tyto údaje i nadále potvrzují jejich ztíženou možnost pracovního uplatnění, především žen, které tvoří 89,2 % z této kategorie uchazečů o zaměstnání.

Uchazečů o zaměstnání, kteří bezprostředně před vstupem do evidence **osobně pečovali o dítě do 4 let, se v roce 2018 zaevidovalo 24,3 tis.** (5,3 % všech nově zaevidovaných UoZ), z toho bylo **23,9 tis. žen** (10,4 % z celkového počtu nově zaevidovaných žen). Je to v absolutním vyjádření méně než v průběhu roku 2017, ovšem podíly nepatrně vzrostly (v roce 2017 jich přišlo do evidence celkem 24,8 tis., tj. 5,0 % všech nových UoZ, z toho bylo 24,3 tis. žen a tvořily 10,1 % všech nově

příchozích žen). **Na konci prosince 2018** bylo v evidenci ÚP ČR celkem **9,4 tis. osob po mateřské nebo rodičovské dovolené**, tj. 4,1 % všech UoZ, z toho **9,0 tis. žen**, které představovaly 7,7 % ze všech UoZ a 3,9 % všech UoZ - žen. Na konci prosince 2017 to bylo 12,7 tis. UoZ (4,5 %), žen bylo 12,2 tis. (8,7 % všech UoZ a 4,3 % všech UoZ - žen).

Vzhledem k převaze mužů v sezónně orientovaných odvětvích je u mužů patrná spíše opakovaná nezaměstnanost, zatímco ženy jsou více postiženy dlouhodobou nezaměstnaností. Nemalou roli v dlouhodobé nezaměstnanosti žen hrají právě faktory související s péčí o děti nebo osobu blízkou (ztížená dojíždka do práce a práce na směny, nedostatek práce na zkrácený úvazek nebo s jinou formou uspořádání pracovní doby).

K 31. 12. 2018 bylo v evidenci ÚP ČR nepřetržitě **déle než 6 měsíců 43,1 % a déle než 12 měsíců 27,6 % žen. Naproti tomu z celkového počtu nezaměstnaných mužů** jich bylo s poslední evidencí delší **než 6 měsíců 37,3 %, déle než 12 měsíců 24,6 %**. Absolutní počty i podíly dlouhodobě nezaměstnaných uchazečů o zaměstnání u obou pohlaví poklesly, u žen významněji.

Podobně i délka nezaměstnanosti se více zkrátila u žen, v případě **průběžné evidence** došlo na konci roku 2018 **u mužů** ke zkrácení z 647 na **566 dní**, **u žen** ze 712 na **581 dní**. **Délka ukončené evidence** se **snížila u mužů** z 283 dní na **240 dní**, **u žen** z 340 na **277 dní**.

Podrobnější údaje o počtech a podílech mužů a žen z celkového počtu nezaměstnaných v jednotlivých kategoriích (věk, vzdělání, výše podpory v nezaměstnanosti, délka nezaměstnanosti) včetně grafického znázornění jsou uvedeny v příloze č. 8 a 9.

3.5 Regionální nezaměstnanost

Podíl nezaměstnaných osob vyšší než celorepublikový průměr (3,1 %) byl k 31. 12. 2018 zaznamenán v pěti krajích, nejvyšší v **Moravskoslezském** (4,7 %), **Ústeckém** (4,5 %), **Jihomoravském** (3,9 %) a **Olomouckém kraji** (3,4 %), a to i přesto, že v těchto krajích došlo k jeho významnému poklesu.

V Moravskoslezském kraji se PNO meziročně snížil o 1,1 p. b., **nadprůměrný pokles** byl i v **Ústeckém a Olomouckém kraji** (shodně o 0,9 p. b.) a pokles v Jihomoravském kraji dosáhl celorepublikového průměru (0,7 p. b.). Snížení PNO

vyšší nebo shodné s celorepublikovým průměrem bylo dosaženo ještě ve Zlínském, Jihočeském kraji a Kraji Vysočina. **Nejpomalejší pokles** byl zaznamenán **v krajích s podprůměrnou nezaměstnaností**, zejména v hl. m. Praze a Královéhradeckém kraji (shodně o 0,4 p. b.).

Nejvíce uchazečů o zaměstnání ubylo také **v Moravskoslezském** (9 698), **Jihomoravském** (5 248) a **Ústeckém kraji** (5 187), ovšem **v relativním vyjádření byl pokles nejvýraznější v Olomouckém** (o 24,2 %), Pardubickém a Zlínském (v obou o 22,0 %) a Jihočeském kraji (o 21,6 %). V Jihomoravském kraji, i přes významný pokles počtu uchazečů o zaměstnání, byl relativní úbytek UoZ nejpomalejší (o 14,1 %). Stejně pomalý byl zaznamenán ve Středočeském kraji.

Vývoj nezaměstnanosti v jednotlivých krajích ovlivňuje zejména struktura nabídky práce ze strany zaměstnavatelů a struktura těch, co práci hledají, dále např. různá míra uplatňování aktivní politiky zaměstnanosti, věková a vzdělanostní struktura obyvatelstva.

Tabulka 22 Podíl nezaměstnaných osob, počet UoZ a VPM v krajích ČR
(seřazeno podle podílu nezaměstnaných osob k 31. 12. 2018)

Kraj	Evidovaní uchazeči o zaměstnání		Volná pracovní místa		Podíl nezaměstnaných osob v %	
	k 31.12.		k 31.12.		k 31.12.	
	2017	2018	2017	2018	2017	2018
1. Moravskoslezský kraj	49 487	39 789	13 973	17 227	5,8	4,7
2. Ústecký kraj	31 522	26 335	10 808	14 980	5,4	4,5
3. Jihomoravský kraj	37 290	32 042	16 826	24 014	4,6	3,9
4. Olomoucký kraj	19 519	14 801	8 696	10 896	4,3	3,4
5. Liberecký kraj	11 861	10 091	8 674	11 030	3,8	3,2
6. Kraj Vysočina	12 992	10 628	7 475	9 998	3,8	3,0
7. Karlovarský kraj	7 488	6 229	6 503	8 143	3,5	2,9
8. Středočeský kraj	29 370	25 238	30 321	48 071	3,2	2,6
9. Zlínský kraj	14 040	10 954	7 975	11 849	3,4	2,6
10. Jihočeský kraj	14 112	11 060	13 833	17 575	3,1	2,4
11. Královéhradecký kraj	10 483	8 968	8 816	12 848	2,7	2,3
12. Pardubický kraj	10 152	7 914	19 953	35 590	2,8	2,2
13. Plzeňský kraj	10 517	9 009	20 396	34 866	2,6	2,1
14. Hl. m. Praha	21 787	18 476	42 380	67 323	2,3	1,9
Celkem ČR	280 620	231 534	216 629	324 410	3,8	3,1

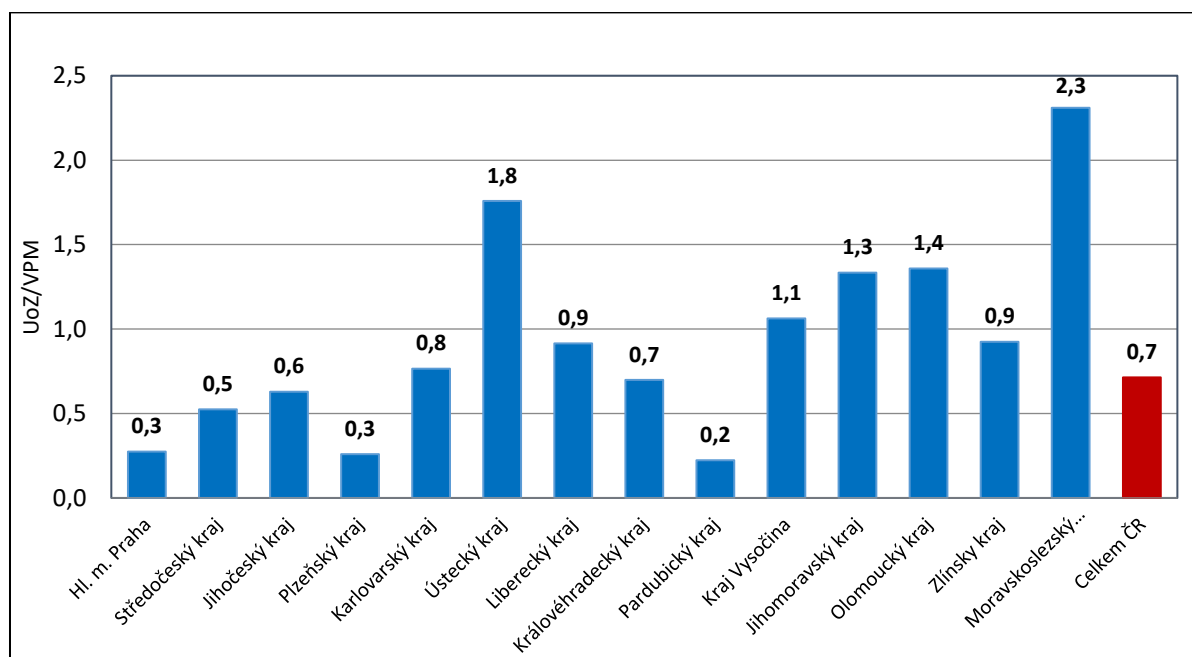
Největší počet volných pracovních míst oznámených zaměstnavateli na ÚP ČR k 31. 12. 2018 byl evidován **v hl. m. Praze** (67 323), **ve Středočeském**

(48 071), **Pardubickém** (35 590) a **Plzeňském kraji** (34 866). V těchto krajích se počet VPM meziročně zvýšil nejvíce, a to v hl. m. Praze o 24 943, ve Středočeském o 17 750, Pardubickém o 15 637 a Plzeňském kraji 14 470.

Relativně nejvíce přibýlo volných pracovních míst opět ve výše uvedených krajích, přičemž v Pardubickém a Plzeňském kraji se jejich počet zvýšil o více než 70 % a v hl. m. Praze a Středočeském kraji jich bylo více o téměř tři pětiny. Relativně nejméně (přibližně o čtvrtinu) vzrostly počty VPM v krajích s nejvyšší nezaměstnaností, výjimkou byl Ústecký a Jihomoravský kraj, kde se počet nahlášených VPM zvýšil o cca dvě pětiny.

Vzhledem k rozdílné velikosti krajů má větší vypovídající hodnotu ukazatel počtu uchazečů o zaměstnání připadajících na 1 volné pracovní místo. Z hlediska poměru **nabídky pracovní síly a poptávky** po ní byla na konci roku situace stejná nebo lepší než celorepublikový průměr (0,7 uchazečů na 1 VPM) v šesti krajích, **nejpříznivější** byla v **Plzeňském a Pardubickém kraji a v hl. m. Praze**, kde na **jednoho uchazeče o zaměstnání připadala přibližně 4 volná pracovní místa**. Naopak **nejhorší** poměr byl v **Moravskoslezském (2,3), Ústeckém (1,8), Olomouckém (1,4) a Jihomoravském kraji (1,3) a Kraji Vysočina (1,1 UoZ na 1 VPM)**, ale v meziročním srovnání jsou tyto hodnoty díky nárůstu počtu VPM a poklesu počtu UoZ podstatně nižší.

Graf 19 Uchazeči o zaměstnání na 1 VPM podle krajů k 31. 12. 2018

Ve všech krajích se meziročně v celkovém počtu uchazečů o zaměstnání snížilo zastoupení dlouhodobě nezaměstnaných a osob, které do evidence přišly po skončení mateřské nebo rodičovské dovolené.

Podíl OZP v celkovém počtu UoZ představoval v ČR 16,5 %. **Nejvyšší podíl** zaznamenali **v Královéhradeckém a Plzeňském kraji** (19,7 %) a **Kraji Vysočina** (19,1 %), nejnižší v hl. m. Praze (10,0 %) a v Karlovarském kraji (11,7 %).

Nejvyšší zastoupení měli uchazeči o zaměstnání **ve věku 50 a více let v Moravskoslezském, Zlínském a Olomouckém kraji a Kraji Vysočina** (38,0 % a více), nejnižší bylo v hl. m. Praze (31,7 %), Libereckém (33,2 %) a v Ústeckém kraji (33,8 %), přičemž celorepublikový průměr činil stejně jako před rokem 36,5 %.

Podíl uchazečů o zaměstnání se základním vzděláním vč. neukončeného v ČR k 31. 12. 2018 zůstal na stejné úrovni jako na konci roku 2017, a to 30,6 % všech uchazečů o zaměstnání. Z pohledu krajů byl **nejvyšší v Karlovarském (52,8 %) a Ústeckém kraji (47,8 %)**. Celorepubliková hodnota tohoto ukazatele byla překročena i v Libereckém, Moravskoslezském a Královéhradeckém kraji. Nejnižší podíl osob s nejnižším vzděláním byl evidován ve Zlínském kraji (19,4 %), v hl. m. Praze (19,9 %) a v Kraji Vysočina (20,3 %).

Podíl uchazečů o zaměstnání pečujících o dítě do 15 let se snížil pouze v pěti krajích. Nadprůměrný podíl (vyšší než 17,0 %) byl zaznamenán v šesti krajích, a to v Karlovarském, Libereckém, Ústeckém, Pardubickém, Středočeském a Zlínském kraji.

Zastoupení uchazečů o zaměstnání **do 25 let** bylo na konci roku 2018 **nejvyšší** (více než 13,0 %) **v Královéhradeckém a Libereckém kraji**. Pod úroveň celorepublikového průměru, který dosáhl hodnoty 11,3 % a byl v meziročním srovnání nepatrně (o 0,1 p. b.) vyšší, byl pouze ve čtyřech krajích, nejnižší v hl. m. Praze (8,6 %) a v Moravskoslezském kraji (9,8 %).

V Ústeckém, Středočeském, Libereckém kraji a hl. m. Praze představovaly **ženy** více než 52 % uchazečů o zaměstnání. Nad úroveň republikového průměru (50,9 %) byl podíl žen ještě v Jihomoravském kraji. Naopak ve Zlínském a Moravskoslezském kraji činil podíl žen pouze 47,8, resp. 48,0 %.

Z výše uvedeného vyplývá, že v zastoupení skupin uchazečů o zaměstnání na trhu práce znevýhodněných i nadále přetrvávají velké regionální rozdíly. Struktura uchazečů o zaměstnání je spíše závislá např. na věkové a vzdělanostní struktuře

obyvatelstva a míře jejich ekonomické aktivity nebo i struktúře zaměstnanosti a nabídce práce, než na úrovni celkové nezaměstnanosti.

V regionech s nadprůměrnou nezaměstnaností je však jak absolutně, tak i relativně vyšší **dlouhodobá nezaměstnanost**. **Nejvyšší podíl** dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a více) byl zaznamenán v **Moravskoslezském** (36,3 %), **Ústeckém** (30,0 %) a **Jihomoravském kraji** (29,8 % všech uchazečů o zaměstnání). Nejnižší podíl evidovaly regiony s nižší nezaměstnaností, zejména Pardubický (11,0 %), kde se meziročně snížil na přibližně polovinu (z 21,1 %), Jihočeský (16,1 %), Plzeňský (18,2 %) a Královéhradecký kraj (18,7 %). Pozitivní skutečností je, že zejména v Karlovarském a Ústeckém kraji se podíl dlouhodobě nezaměstnaných snížil nejvíce (o 13,2 p. b., resp. 10,7 p. b.).

S dlouhodobou nezaměstnaností souvisí i průměrná délka evidence. Nejvyšší průměrná délka evidence uchazečů o zaměstnání, kteří byli aktuálně v evidenci ÚP ČR, tzv. **délka průběžné evidence** dosáhla k 31. 12. 2018 **nejvyšších hodnot v Moravskoslezském** (883), **Ústeckém** (678), **Jihomoravském kraji** (615 dní). Celorepublikový průměr činil 574 dní. Nejkratší délka průběžné evidence byla zaznamenána v Pardubickém (251) a Jihočeském kraji (336 dní). **Ve všech krajích se zkrátila**, nejvíce v Karlovarském (o 225), Pardubickém (o 176) a Ústeckém kraji (o 162 dní).

Průměrná délka evidence uchazečů o zaměstnání, kteří v průběhu prosince 2018 již z evidence odešli, tj. **délka ukončené evidence**, byla **nejdelší také v Ústeckém** (324), **Moravskoslezském** (316) a **Jihomoravském kraji** (311 dní). Celostátní průměr, který měl hodnotu 258 dní, překročily ještě další dva kraje, a to Olomoucký a Středočeský. Nejkratší byla v Královéhradeckém (166), Jihočeském (175), Pardubickém (177 dní) a Plzeňském (187 dní). Délka ukončené evidence se zkrátila ve všech krajích kromě Středočeského, kde stagnovala. Nejvíce se zkrátila v Karlovarském kraji (o 107 dní), následoval Kraj Vysočina (o 113) a Zlínský kraj (o 104 dní).

Podrobnější informace o zastoupení vybraných skupin uchazečů o zaměstnání jsou uvedeny v příloze č. 13. V přílohách jsou uvedeny i další podrobné údaje o nezaměstnanosti za kraje a okresy ČR.

4. Politika zaměstnanosti

4.1 Zaměření politiky zaměstnanosti

Hlavním východiskem v oblasti zaměstnanosti pro rok 2018 je strategie „Evropa 2020“ a na ní navazující strategie „Národní program reforem České republiky“ kladoucí si za cíl na národní úrovni dosáhnout do roku 2020:

- zvýšení celkové míry zaměstnanosti ve věkové skupině 20-64 let na 75 %,
 - u žen ve věku 20-64 let na 65 %,
 - u starších pracovníků ve věku 55-64 let na 55 %,
- snížení míry nezaměstnanosti mladých osob ve věku 15-24 let o třetinu oproti roku 2010,
- snížení míry nezaměstnanosti osob s nízkou kvalifikací o čtvrtinu oproti roku 2010.

S cílem zajistit plnění výše uvedených cílů vyhotovilo MPSV „Strategii politiky zaměstnanosti do roku 2020“, která byla schválena vládou České republiky usnesením č. 835 ze dne 15. října 2014. Aktuálním implementačním dokumentem Strategie politiky zaměstnanosti do roku 2020 je pololetně vyhodnocovaný materiál „Analýza nabídky a poptávky na trhu práce“ schválený usnesením vlády č. 1127/2016. Nahradil tak předcházející dokument „Aktivizační opatření k řešení nepříznivé situace na trhu práce“.

Poskytování příspěvků aktivní politiky zaměstnanosti se řídí stanovenými kritérii, která jsou zakotvena v Instrukci náměstka pro řízení sekce zaměstnanosti č. 2/2018 Ministerstva práce a sociálních věcí určené ÚP ČR, a která stanoví, že nástroje aktivní politiky zaměstnanosti jsou primárně určeny uchazečům o zaměstnání, kterým není pro jejich individuální znevýhodnění možné zajistit zaměstnání jiným způsobem. Za nejvíce ohrožené osoby na trhu práce jsou považovány osoby zdravotně postižené. Dále pak absolventi bez praxe, mladí lidé do 30 let, osoby starší 50 let věku a rodiče, zejména matky vracející se z rodičovské dovolené a uchazeči o zaměstnání, u nichž existuje důvodný předpoklad dlouhodobého setrvání v evidenci uchazečů o zaměstnání. Nástroje aktivní politiky zaměstnanosti rovněž slouží k boji se sociálním vyloučením.

V roce 2018 nadále pokračovala **podpora zaměstnavatelů v rámci systému investičních pobídek**. Podpora je určena na vytvoření nových pracovních míst, k rekvalifikaci nebo školení zaměstnanců.

Důležitou pomocí byl **příspěvek na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením** (§ 78 zákona o zaměstnanosti).

4.2 Výdaje na politiku zaměstnanosti

Výdaje **ze státního rozpočtu (SR)** na **pasivní politiku zaměstnanosti v roce 2018** dosáhly **7 542 836 tis. Kč** a byly ve srovnání s výdaji v roce 2017 (7 853 520 tis. Kč) **o 310 684 tis. Kč, tj. o 4,0 % nižší**.

I přes významný pokles nezaměstnanosti se výdaje související s výplatou podpor v nezaměstnanosti snížily pouze nepatrně, a to především v důsledku nárůstu průměrné podpory v nezaměstnanosti a přetrvávajícího vysokého podílu věkově starších, jejichž rozhodující příjem pro výpočet nároku na podporu v nezaměstnanosti je obvykle vyšší a jejich podpůrná doba je delší.

Tabulka 23 Porovnání výdajů na státní politiku zaměstnanosti (SPZ) v letech 2017 a 2018

	2017		2018		rozdíl 2018-2017	Index 2018/2017
	v tis. Kč	Podíl na HDP v % *)	v tis. Kč	Podíl na HDP v % *)		
Výdaje na SPZ ze SR	18 457 077	0,37	18 952 869	0,36	495 792	102,7
V tom:						
Pasivní politika zaměstnanosti (PPZ)	7 853 520	0,16	7 542 836	0,14	-310 684	96,0
Podíl PPZ na SPZ v %	42,6	x	39,8	x		x
Aktivní politika zaměstnanosti (APZ)	4 760 642	0,09	4 398 223	0,08	-362 419	92,4
Podíl APZ na SPZ v %	25,8	x	23,2	x		x
<i>z toho financování projektů ESF</i>	2 948 024	0,06	3 124 025	0,06	176 001	106,0
<i>Podíl APZ-ESF na SPZ v %</i>	16,0	x	16,5	x		x
Podpora zaměstnávání OZP - příspěvek dle §78 ZoZ	5 675 572	0,11	6 754 655	0,13	1 079 083	119,0
Podíl podpory zaměstnávání OZP v %	30,8	x	35,6	x		x
Insolvence	167 343	0,00	257 154	0,00	89 812	153,7
Podíl insolvence na SPZ v %	0,9	x	1,4	x		x

*) Údaje o HDP - zdroj ČSÚ

Na aktivní politiku zaměstnanosti (APZ) bylo v roce 2018 na MPSV a ÚP ČR vynaloženo **4 398 223 tis. Kč**, v tom MPSV 61 387 tis. Kč, ÚP ČR 4 336 836 tis. Kč. Ve srovnání s rokem 2017 **klesly výdaje na APZ o 362 419 tis. Kč**, tj. **o 7,6 %**. Zvýšil se objem výdajů aktivní politiky zaměstnanosti spolufinancovaných z Evropského sociálního fondu (nárůst o 6,0 %), naopak výdaje financované z národních prostředků meziročně klesly o 29,7 %.

V roce 2018 tak pokračovaly trendy znatelné již v roce 2017. Předně se jedná o pokles počtu podpořených osob nástroji APZ související s obecně příznivou situací na trhu práce a souvisejícím poklesem počtu uchazečů o zaměstnání, včetně poklesu počtu znevýhodněných skupin a dlouhodobě nezaměstnaných osob (tj. potenciálních cílových skupin nástrojů APZ). V situaci nedostatku pracovních sil jsou zaměstnavatelé ochotni zaměstnat i znevýhodněné osoby bez finančních příspěvků. V evidenci uchazečů o zaměstnání tak zůstávají zejména osoby, jejichž znevýhodnění na trhu práce vyžadují rozsáhlejší intervence, včetně delší doby podpory a kombinace jednotlivých nástrojů. Tento přístup vyžaduje vynaložení vyšších finančních prostředků na jednu podpořenou osobu, nicméně podporuje dlouhodobý trend poklesu jak počtu, tak ale i podílu dlouhodobě nezaměstnaných osob na uchazečích o zaměstnání. Druhým znatelným trendem je změna struktury ve financování nástrojů APZ, kdy vzrůstá podíl státního rozpočtu na výdajích APZ. Důvodem je jednak ukončení některých celostátních projektů na podzim 2018 (Nové pracovní příležitosti-VPP a Nové pracovní příležitosti-SÚPM), které neumožňuje uzavírat dohody na delší období, a jednak obecný trend směřující ke zvýšení participace národních zdrojů na financování APZ.

Dále bylo v rámci státní politiky zaměstnanosti ze státního rozpočtu jako **příspěvek zaměstnavatelům zaměstnávajícím více než 50 % osob se zdravotním postižením podle § 78 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti**, ve znění pozdějších předpisů, vynaloženo **6 754 655 tis. Kč**, tj. o 1 079 083 tis. Kč (o 19,0 %) více než v roce 2017.

Na výplatu mzdových nároků zaměstnancům při platební neschopnosti zaměstnavatele, tj. **insolvenci**, bylo vynaloženo **257 154 tis. Kč** (meziročně více o 89 812 tis. Kč, tj. o 53,7 %).

Uvedené nástroje a opatření nejsou součástí APZ.

4.3 Aktivní politika zaměstnanosti realizovaná ÚP ČR

Finanční prostředky na jednotlivé krajské pobočky ÚP ČR přiděluje Generální ředitelství ÚP ČR, a to na základě kombinace ukazatelů charakterizujících trh práce.

Nejvíce prostředků na APZ je směřováno do regionů s nejhorší bilancí těchto ukazatelů. Z celkového objemu finančních prostředků ÚP ČR na APZ (včetně prostředků ESF) bylo nejvíce použito v Ústeckém a Moravskoslezském kraji, podrobněji v příloze č. 17.

Tabulka 24 Osoby zařazené na nástroje aktivní politiky zaměstnanosti v roce 2018

Nástroje APZ bez ohledu na zdroje financování	rok 2018	
	celkem	ženy
Veřejně prospěšné práce	16 279	7 762
Společensky účelná pracovní místa (SÚPM), vč. SVČ	12 180	7 615
Chráněná pracovní místa (CHPM), vč. CHPM-SVČ	566	148
Příspěvek na provoz CHPM a CHPM-SVČ	237	-
Překlenovací příspěvek	96	68
Příspěvek na zapracování	0	0
Rekvalifikace celkem	13 241	7 340
<i>Zvolené rekvalifikace</i>	6 010	3 066
<i>Rekvalifikace</i>	7 231	4 274
Mentor	498	-
Příspěvek na dojížďku *)	2 438	1 485
Příspěvek na přestěhování *)	77	43
Osoby na APZ celkem	45 612	-

- *nesleduje se*

*) *Typy příspěvku na podporu regionální mobility.*

Tabulka 25 Struktura použitých nástrojů APZ v letech 2017 a 2018 (ÚP ČR a MPSV)

nástroj APZ	Počty vytvořených míst (stav) k		Počty vytvořených míst celkem v průběhu		Počty podpořených uchazečů/ osob (stav) k		Počty podpořených uchazečů/ osob celkem v průběhu		Čerpání finančních prostředků (v tis. Kč) v roce	
	31. 12. 2017	31. 12. 2018	roku 2017	roku 2018	31. 12. 2017	31. 12. 2018	roku 2017	roku 2018	2017	2018
Rekvalifikace (vč. ESF) ¹⁾	x	x	x	x	777	478	16 810	11 307	174 338	128 410
Veřejně prospěšné práce	14 404	6 374	18 247	15 793	11 725	4 928	19 221	16 243	2 242 218	1 923 670
- vytvoření VPP	8 909	5 962	11 742	6 168	7 304	4 791	12 258	6 222	1 244 001	837 847
- ESF - VPP NIP	5 495	412	6 505	9 625	4 421	137	6 963	10 021	998 216	1 085 822
Společensky účelná pracovní místa	6 497	2 737	11 996	7 521	6 069	2 657	11 898	7 649	943 165	735 988
- zřízená u zaměstnavatelů	92	52	19	7	38	20	17	14	9 639	740
- zřízená u jednotlivců (OSVČ)	1 687	1 263	1 394	1 057	1 687	1 263	1 394	1 057	74 680	49 845
- vyhrazená pro konkrétního uchazeče	1 763	1 369	3 603	1 607	1 700	1 325	3 649	1 585	318 957	176 360
- ESF - SÚPM NIP	2 955	53	6 980	4 850	2 644	49	6 838	4 993	539 889	509 045
Zaměstnanost občanů se zdravotním postižením	2 385	1 754	604	175	1 946	1 600	1 506	1 050	44 946 ⁵⁾	19 960
- zřízení chrán. pracov. míst ²⁾	2 385	1 754	604	175	1 747	1 310	1 187	566	34 408	7 716
- provoz chrán. pracovních míst ³⁾	x	x	x	x	199	290	134	237	4 209	5 434
- pracovní rehabilitace	x	x	x	x	.	.	185	247	6 317	6 810
Cílené programy ESF (RIP)	4 804	3 657	5 781	4 732	4 948	3 589	8 794	8 445	701 115	833 242
Ostatní podpora zaměstnanosti									561 871	654 173
- Investiční pobídky (programy pro podporu tvorby nových pracovních míst)									59 500	134 611
- ESF OP Z ostatní (POVEZ II., Evropské služby zaměstnanosti ČR II. (EURES II.), Efektivní služby zaměstnanosti (EFES), PIPS, Predikce trhu práce, Rozvoj systému podpory zaměstnávání osob se ZP (OZP) na volném trhu práce a EU EaSI)									502 371	519 563
Ostatní ⁴⁾									35 537	41 393
Aktivní politika čerpaná na ÚP ČR									4 703 189	4 336 836
- APZ ESF									53 278	57 212
- APZ "národní"									4 175	4 175
Aktivní politika čerpaná na MPSV									57 453	61 387
Aktivní politika zaměstnanosti celkem									4 760 642	4 398 223
z toho: financování programů ESF celkem									2 948 024	3 124 025

¹⁾ včetně zvolené rekvalifikace a výdaje i vč. rekvalifikací zaměstnanců; finanční prostředky i osoby jsou uvedeny bez RIPů, které obsahuje řádek "Cílené programy ESF - RIP"

²⁾ včetně SVČ; od 1. 1. 2018 změna názvu na "zřízení pracovního místa pro OZP, vč. SVČ"

³⁾ počet osob (zaměstnanců, OSVČ); od 1. 1. 2018 změna názvu na "příspěvek na provoz pracovního místa pro OZP"

⁴⁾ položky ostatní zahrnují APZ jinde nespecifikovanou (nákup služeb, ostatní nástroje – překlenovací příspěvek, příspěvek na podporu regionální mobility - na dojížděku a přestěhování, příspěvek na zapracování)

⁵⁾ celkové výdaje v řádku "Zaměstnanost občanů se zdravotním postižením" uvedeny vč. položky "ostatní nezařazeno"

Rekvalifikace a poradenství

Rekvalifikace se svým zaměřením, obdobně jako v předchozích obdobích, přizpůsobovaly požadavkům trhu práce a struktuře volných pracovních míst. Využívaly se nejen pro získání nové nebo rozšíření stávající kvalifikace, ale také k jejímu zvýšení a prohloubení, včetně jejího udržování a obnovování. S ohledem na požadavky zaměstnavatelů byly ÚP ČR přednostně podporovány rekvalifikace s praktickou částí výuky a rekvalifikace směřující ke konkrétnímu pracovnímu uplatnění. Na základě poptávky zaměstnavatelů a zájmu uchazečů o zaměstnání a zájemců o zaměstnání o konkrétní rekvalifikace byly v případě **rekvalifikací zabezpečených ÚP ČR** nejčastěji realizovány rekvalifikační kurzy směřující ke zvýšení počítačové gramotnosti a získání specializovaných PC dovedností, dále pak kurzy vedoucí k získání svářečských, strojnických aj. odborných průkazů, kurzy účetnictví a kurzy pro pracovníky v sociálních službách. V případě **zvolených rekvalifikací** převládaly kurzy pro získání řidičských oprávnění včetně průkazů profesní způsobilosti řidiče, kurzy pro pracovníky v sociálních službách a osobních službách (kosmetika, péče o tělo, manikúra, apod.).

V roce 2018 se rekvalifikovalo celkem 13 241 osob (o 4,9 tis. méně než v roce 2017). Z toho se v rámci **zvolené rekvalifikace (ZR)** v roce 2018 rekvalifikovalo **6 010 osob** (tj. 45,4 % z celkového počtu rekvalifikovaných), což je oproti stejnému období minulého roku o 686, tj. o 10,2 %, méně.

V roce 2018 bylo na **rekvalifikace, vč. zvolených rekvalifikací, vyčerpáno 128 410 tis. Kč** (bez RIPů⁹), tj. **3,0 %** všech finančních prostředků čerpaných ÚP ČR (v roce 2017 bylo vyčerpáno 174 338 tis. Kč).

Nejvíce prostředků z celkového objemu prostředků ÚP ČR vynaložených na rekvalifikace bylo na tento nástroj čerpáno v Moravskoslezském kraji (21,6 %).

Poradenské aktivity Úřadu práce ČR jsou zabezpečovány jak interně speciálními poradci - zaměstnanci Úřadu práce ČR, tak externě - prostřednictvím nákupu poradenských služeb. Externí poradenské služby jsou využívány v těch případech, kdy daný typ poradenství nezabezpečuje Úřad práce ČR vlastními zaměstnanci, nebo je nutné zvýšit kapacitu poradenství zabezpečeného vlastními zaměstnanci Úřadu práce ČR.

⁹ Výdaje na regionální individuální projekty (RIPy) se podle jednotlivých nástrojů APZ nesledují.

Interní poradenské aktivity se soustředily jak na skupinové poradenské aktivity, tak především na individuální poradenství klientům. Tematicky byly poradenské aktivity zaměřeny na **poradenství pro volbu povolání, příp. změnu profesní orientace**, které zabezpečují především zaměstnanci Informačních a poradenských středisek (IPS), a jsou poskytovány jak žákům a studentům (případně jejich rodičům), tak zároveň i uchazečům a zájemcům o zaměstnání. V rámci poradenství pro volbu povolání bylo v roce 2018 IPS zrealizováno celkem 4 649 skupinových akcí pro školy, kterých se zúčastnilo 98 121 žáků či studentů. Dále bylo IPS v roce 2018 uspořádáno celkem 4 635 akcí pro 35 714 uchazečů o zaměstnání. Mezi další poradenské aktivity patří skupinové informační schůzky, které jsou zaměřené např. na informování klientů o jejich právech a povinnostech, o nabídce služeb Úřadu práce ČR, o rekvalifikacích a dalších nástrojích aktivní politiky zaměstnanosti, o možnostech sjednání individuálních akčních plánů apod. Informačních schůzek se v roce 2018 uskutečnilo 6 675 s účastí 98 367 klientů. Individuální poradenství bylo v roce 2018 poskytnuto 165 267 klientům. Individuální poradenství zahrnuje celou škálu poradenských aktivit, především poradenství k volbě povolání, k rekvalifikacím, speciální, psychologické poradenství, poradenství k pracovní rehabilitaci, užití diagnostických nástrojů apod. Bilanční diagnostika byla interně poskytnuta celkem 109 klientům. V roce 2018 bylo realizováno interně celkem 747 skupinových poradenských aktivit v rámci regionálních individuálních projektů. Tyto aktivity byly realizovány pro celkem 5 479 klientů. Individuální poradenství bylo poskytnuto v rámci regionálních individuálních projektů celkem 16 852 klientům. Dále bylo zrealizováno 434 poradenských programů pro 3 552 klientů. Úřad práce ČR rovněž realizoval další akce v počtu 1 526, především prezentace IPS na veletrzích, výstavách, burzách práce či setkání s výchovnými poradci, rodiči žáků apod.

Tabulka 26 Interní poradenské aktivity

Interní	Počet akcí	Počet účastníků/ klientů
Informační a poradenská střediska (IPS)		
Skupinové akce pro školy	4 649	98 121
Akce pro UoZ	4 635	35 714
Další poradenské aktivity		
Skupinové informační schůzky	6 675	98 367
Individuální poradenství	-	165 267
Bilanční diagnostika	-	109
Skupinové poradenství v rámci RIP	747	5 479
Individuální poradenství v rámci RIP	-	16 852
Poradenské programy	434	3 552
Akce ÚP – prezentace IPS na veletrzích, burzy práce apod.	1 526	-

Externí poradenství bylo v roce 2018 zabezpečováno prostřednictvím odborných zařízení za účelem zjišťování osobnostních a kvalifikačních předpokladů fyzických osob pro volbu povolání, pro zprostředkování vhodného zaměstnání, pro volbu přípravy k práci osob se zdravotním postižením a při výběru vhodných nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti. Skupinových poradenských aktivit zabezpečovaných externě se uskutečnilo celkem 57 pro 611 klientů. Individuální poradenství zajišťované prostřednictvím nákupu služeb bylo zrealizováno pro 244 klientů. Bylo zrealizováno 639 externích poradenských programů pro 6 389 klientů. Bilanční diagnostika byla oproti skupinovému či individuálnímu poradenství zajišťována především nákupem služeb, a to pro 1 134 klientů.

Tabulka 27 Externí poradenské aktivity

Externí	Počet akcí	Počet účastníků/ klientů
Skupinové poradenské aktivity	57	611
Individuální poradenství	-	244
Poradenské programy	639	6 389
Bilanční diagnostika	144	1 134

Významnou součástí skupinových poradenských programů jsou **Job cluby**, které představují ucelený aktivizační poradenský program. Počet realizovaných programů Job club v roce 2018 byl celkem 345. Počet účastníků zařazených do programů Job club byl celkem 3 143, z toho bylo 2 619 úspěšných absolventů.

Na základě průběžného monitorování poskytovaných služeb lze konstatovat, že jednoznačně převažuje poradenství interně zajišťované Úřadem práce ČR nad externími, nakupovanými poradenskými aktivitami.

Veřejně prospěšné práce (VPP)

Veřejně prospěšné práce jako časově omezené pracovní příležitosti slouží zejména k aktivaci a získání či zachování pracovních návyků u té skupiny uchazečů o zaměstnání, kde z důvodu příslušnosti k rizikové skupině (nízká kvalifikace, uchazeči starší 55 let, dlouhodobě nezaměstnaní atd. - kritéria se mohou regionálně mírně odlišovat) je vysoké riziko vzniku dlouhodobé nezaměstnanosti a ztráty kompetencí rozhodných k získání a udržení zaměstnání. Jedná se o práce spočívající v údržbě veřejného prostranství, úklidu a údržbě veřejných budov a komunikací nebo obdobných činnostech ve prospěch obcí, státních a obecně prospěšných institucí.

V roce 2018 bylo vytvořeno celkem **15 842 míst na VPP** (z toho 9 674 v rámci ESF) a na nich **umístěno 16 279 uchazečů o zaměstnání**, což je o 3,0 tis. méně než v předchozím roce. V roce 2018 **bylo vynaloženo na VPP ze SR a ESF celkem 1 923 670 tis. Kč** (z toho 1 085 822 tis. Kč v rámci prostředků ESF), tj. o 318 548 tis. Kč méně než v roce 2017. Meziroční pokles výdajů na VPP byl způsoben snížením finančních prostředků z národních zdrojů, prostředky vynaložených v rámci projektů ESF meziročně vzrostly o 8,8 %. **Podíl výdajů** na realizaci VPP (**44,4 %** celkových výdajů ÚP ČR) se meziročně snížil (v roce 2017 představoval 47,7 %).

Tento nástroj APZ byl nejvíce využíván v Ústeckém (19,0 % finančních prostředků čerpaných ÚP ČR na VPP) a Moravskoslezském kraji (15,0 %).

Společensky účelná pracovní místa (SÚPM)

Společensky účelnými pracovními místy jsou pracovní místa, která zaměstnavatel zřizuje nebo vyhrazuje na základě dohody s ÚP ČR a obsazuje je uchazeči o zaměstnání. K SÚPM patří též pracovní místo zřízené uchazečem o zaměstnání za účelem výkonu samostatné výdělečné činnosti (SVCČ).

Tato pracovní místa mají umožnit trvalé nebo dlouhodobější zaměstnání uchazečům o zaměstnání, kterým nelze v současné době zajistit pracovní uplatnění jiným způsobem.

V roce 2018 ÚP ČR přispěl na zřízení nebo vyhrazení 12 204 pracovních míst (z toho 9 533 v rámci prostředků ESF) **a na tato místa umístil 12 180 uchazečů o zaměstnání.** V meziročním porovnání došlo k poklesu umístěných uchazečů o zaměstnání o 5,3 tis., nejvíce se snížil počet osob umístěných na vyhrazená SÚPM.

Na tento nástroj bylo vyčerpáno celkem **735 988 tis. Kč** (z toho 509 045 tis. Kč v rámci ESF (bez RIPů¹⁰)), meziročně o 207 177 tis. Kč, tj. o 22,0 % méně.

Podíl výdajů na realizaci SÚPM z celkových výdajů ÚP ČR na APZ (**17,0 %**) byl nižší než v roce 2017 (20,1 %).

Z regionálního pohledu byl nejvyšší podíl vyčerpaných finančních prostředků na SÚPM v Olomouckém (17,4 %), Moravskoslezském (17,0 %) a Jihomoravském (11,1 %) kraji z objemu prostředků vyčerpaných ÚP ČR na tento nástroj APZ, viz příloha č. 17.

Zřízená pracovní místa (PM) pro osoby se zdravotním postižením (OZP)¹¹

V roce 2018 bylo finančně podpořeno **zřízení celkem 175 nových pracovních míst**, na která bylo **umístěno od počátku roku 566 osob se zdravotním postižením (OZP).** V těchto počtech jsou zahrnuta i místa pro OZP, které se rozhodnou vykonávat samostatnou výdělečnou činnost. Na zřízení PM pro OZP bylo vynaloženo **7 716 tis. Kč**, což je o 26 692 tis. Kč **méně** než v roce 2017.

Na **částečnou úhradu provozních nákladů PM pro OZP, vč. SVČ** (na nichž bylo zaměstnáno 237 OZP) byly vynaloženy finanční prostředky ve výši **5 434 tis. Kč**, což je o 1 225 tis. Kč **více** než v roce 2017.

Celková částka na zřízení PM pro OZP a na provoz PM pro OZP činila 13 150 tis. Kč, což bylo o 25 467 tis. Kč méně než v roce 2017. Jejich **podíl z celkových výdajů ÚP ČR na APZ se meziročně snížil z 0,8 % na 0,3 %.**

¹⁰ Výdaje na regionální individuální projekty (RIPy) se podle jednotlivých nástrojů APZ nesledují.

¹¹ Na základě novely zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů byly od 1. 1. 2018 změněny názvy nástrojů „zřízená chráněná pracovní místa“ na „zřízená pracovní místa pro osoby se zdravotním postižením“ a „příspěvek na částečnou úhradu provozních nákladů chráněných pracovních míst“ na „příspěvek na částečnou úhradu provozních nákladů pracovních míst pro osoby se zdravotním postižením“.

Další formou podpory osob se zdravotním postižením (OZP) je **pracovní rehabilitace (PR)**, která je uskutečňována na základě individuálního plánu pracovní rehabilitace. Individuální plán pracovní rehabilitace obsahuje mimo jiné i jednotlivé formy pracovní rehabilitace a je ve své podstatě harmonogramem naplňování dohodnutého postupu vedoucího k pracovnímu uplatnění OZP. V důsledku intenzivní poradenské práce poradců pro OZP a koordinátorů zaměstnávání OZP, kteří jsou v rámci celorepublikového projektu ÚP ČR „Rozvoj systému podpory zaměstnávání osob se zdravotním postižením na volném trhu práce“ od roku 2017 součástí personální agendy na určitých pracovištích ÚP ČR, pokračoval i v roce 2018 trend zvyšujícího se zájmu o pracovní rehabilitaci ze strany OZP. ÚP ČR v součinnosti s OZP uzavřel **v roce 2018 celkem 621 individuálních plánů pracovní rehabilitace** (pro srovnání: v roce 2017 jich bylo 420 a v roce 2016 jich bylo 325). Mezi nejčastěji zabezpečované formy pracovní rehabilitace patřila stejně jako v předchozím období příprava k práci (v celkovém počtu 247). **Rozsah** tohoto způsobu **podpory** osob se zdravotním postižením představoval **v roce 2018** objem **6 810 tis. Kč**, tj. o 493 tis. Kč více než ve stejném období předchozího roku.

V roce 2018 bylo uzavřeno **3 431 dohod o uznání zaměstnavatelů na chráněném trhu práce**. Uznávání zaměstnavatelů na chráněném trhu práce podmiňuje benefity určené pro zaměstnavatele zaměstnávající více než 50 % osob se zdravotním postižením z celkového počtu zaměstnanců (tj. možnost poskytování náhradního plnění a čerpání příspěvku na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením).

Příspěvek na podporu regionální mobility

Příspěvek na podporu regionální mobility je realizován **od dubna roku 2016**. Příspěvek byl pilotně ověřovaný podle § 106 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů. **Od listopadu 2016** bylo poskytování příspěvku rozšířeno na území celé České republiky a současně byl tento nástroj doplněn o příspěvek na přestěhování a skládá se ze dvou vzájemně kombinovatelných příspěvků, a to **příspěvku na dojížděku** a **příspěvku na přestěhování**, který se začal poskytovat **od ledna 2017**. V roce 2018 bylo **příspěvkem na dojížděku** podpořeno **2 438 osob** a **vynaloženo 34 008 tis. Kč** (příspěvek je vyplácen za daný měsíc

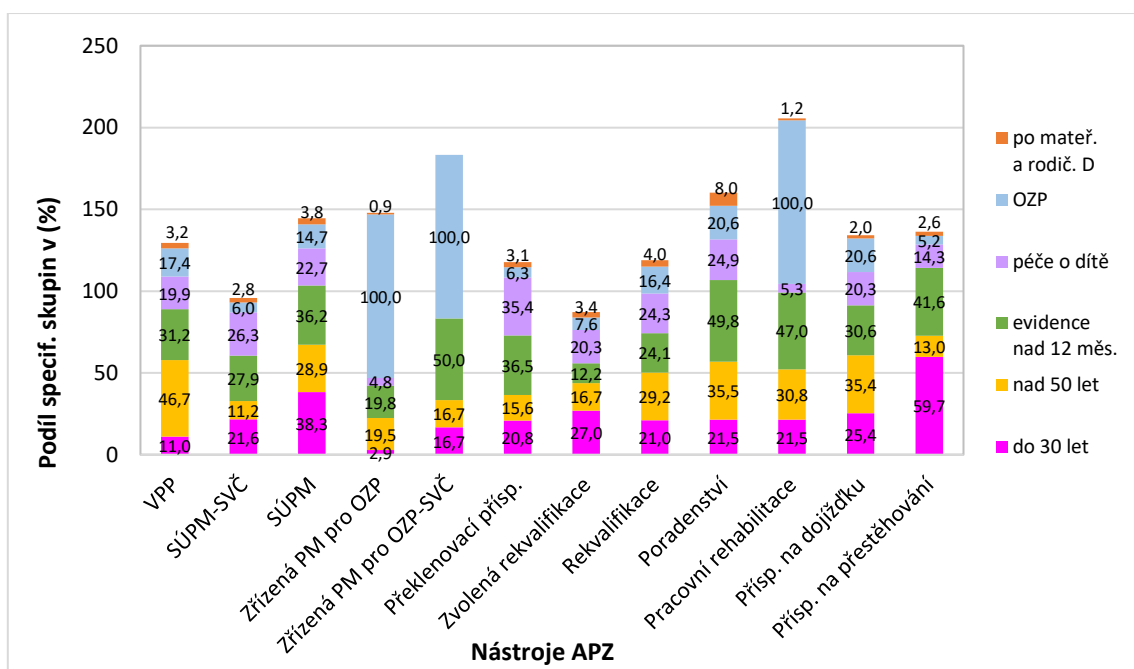
zpětně), **příspěvek na přestěhování** byl poskytnut **77 osobám** (na tento příspěvek bylo vynaloženo **3 743 tis. Kč**).

Méně využívané nástroje APZ

- **Překlenovací příspěvek (PP)** může ÚP ČR poskytnout osobě samostatně výdělečně činné, již byl ÚP ČR poskytnut příspěvek na zřízení SÚPM za účelem výkonu samostatně výdělečné činnosti (SVČ). Příspěvek je poskytován jednorázově na dobu max. 5 měsíců ve výši 0,25 násobku průměrné mzdy v národním hospodářství za první až třetí čtvrtletí předcházejícího roku. V roce 2018 bylo na tento příspěvek **vynaloženo 1 579 tis. Kč** a podpořeno bylo **96 osob**.
- **Příspěvek na zapracování (PZ)** může ÚP ČR poskytnout zaměstnavateli, který přijímá do pracovního poměru uchazeče o zaměstnání, kterému ÚP ČR věnuje zvýšenou péči. Příspěvek lze poskytovat maximálně po dobu 3 měsíců a může činit nejvýše polovinu minimální mzdy na jednu fyzickou osobu, která zapracovává přijatého uchazeče o zaměstnání. V roce 2018 nebyl tento nástroj využit.
- **Příspěvek při přechodu na nový podnikatelský program** slouží k podpoře zaměstnavatelů, kteří z důvodu přechodu na nový podnikatelský program nemohou zabezpečit pro své zaměstnance práci v rozsahu stanovené týdenní pracovní doby. V roce 2018 na tento druh podpory nebyly zaměstnavateli čerpány žádné finanční prostředky.
- **Příspěvek v době částečné nezaměstnanosti**, který je součástí systému aktivní politiky zaměstnanosti od 1. října 2015, je ukotven v § 115 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů. Uvedený nástroj je nástrojem preventivním pro případ závažných hospodářských výkyvů či živelných pohrom s výrazně negativním dopadem na trh práce. Jeho realizace je podmíněna vydáním prováděcího nařízení vlády, a to až v době, kdy nastanou skutečnosti odůvodňující aktivizaci tohoto opatření. Tento příspěvek nebyl v roce 2018 využit.

Podíl vybraných **znevýhodněných skupin na trhu práce** na uchazečích zařazených v rámci jednotlivých nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti v roce 2018 zobrazuje následující graf.

Graf 20 Podíl vybraných specifických skupin na celkovém počtu uchazečů zařazených na jednotlivé nástroje APZ v roce 2018

Pozn.: Uchazeči spadají současně do více skupin, proto může být součet podílů u jednotlivých nástrojů APZ vyšší než 100 %.

Z grafu je patrné, že na nástroje aktivní politiky zaměstnanosti byli v roce 2018 zařazováni převážně uchazeči o zaměstnání evidovaní na ÚP ČR **déle než 12 měsíců a starší 50 let**.

Nejvyšší podíl kategorie uchazečů o zaměstnání evidovaných **déle než 12 měsíců** byl zaznamenán u poradenství (49,8 %), pracovní rehabilitace (47,0 %), příspěvku na přestěhování (41,6 %) a zřízených pracovních míst pro OZP – samostatné výdělečné činnosti (50,0 %), tento údaj je ovšem zkreslený malým počtem zařazených osob (3 dlouhodobě nezaměstnaní z 6 OZP podpořených tímto nástrojem).

Uchazeči o zaměstnání **starší 50 let** měli vysoké zastoupení mezi osobami umístěnými na veřejně prospěšné práce (46,7 %), poradenství (35,5 %) a s příspěvkem na dojížděku (35,4 %). Velká část starších lidí je ochotna za práci dojíždět, nikoliv už ale přestěhovat se (příspěvek na přestěhování pobíralo pouze 13,0 % osob starších 50 let).

Podíl **osob se zdravotním postižením** byl nejvyšší u nástrojů přímo určených k podpoře zvýšení jejich zaměstnanosti, tj. zřízených pracovních míst pro osoby se zdravotním postižením, vč. samostatné výdělečné činnosti, a pracovní rehabilitace.

Uchazeči o zaměstnání **mladší 30 let** byli ve sledovaném období nejvíce zastoupeni mezi uchazeči o zaměstnání zařazenými na nástroje příspěvek na přestěhování (59,7 %), což svědčí o vysoké ochotě mladých lidí stěhovat se za prací, dále byl nejvyšší podíl této kategorie v porovnání s ostatními sledovanými skupinami zaznamenán u společensky účelných pracovních míst (38,3 %) a zvolené rekvalifikace (27,0 %). Nadprůměrný podíl mladých lidí u zvolené rekvalifikace ukazuje na jejich snahu aktivně hledat zaměstnání.

Co se týká kategorie **péče o dítě do 15 let**, nejvyšší podíl mezi uchazeči o zaměstnání zařazených na APZ byl zaznamenán u překlenovacího příspěvku (35,4 %) a SÚPM – samostatné výdělečné činnosti (26,3 %).

Kategorie **po mateřské a rodičovské dovolené** měla ve sledovaném období nejvyšší zastoupení u nástrojů poradenství (8,0 %), rekvalifikace (4,0 %) a společensky účelná pracovní místa (3,8 %).

Regionální projekty přímého přidělení realizované v rámci OPZ zaměřené na podporu dlouhodobě evidovaných osob na ÚP ČR

Úřad práce ČR (ÚP ČR) realizuje prostřednictvím svých krajských poboček regionální projekty přímého přidělení (RIP), kdy **hlavním cílem** těchto projektů (viz níže) je zvýšit zaměstnanost a zaměstnatelnost dlouhodobě evidovaných osob prostřednictvím komplexní nabídky opatření.

Seznam RIP zaměřených na podporu dlouhodobě evidovaných osob na ÚP ČR

1. Směr - práce ve Středočeském kraji 2
2. Nová šance na Vysočině
3. Nová šance ve Zlínském kraji
4. Prostupné zaměstnávání v Olomouckém kraji
5. Práce a život v Jihočeském kraji
6. Společně to dokážeme v Ústeckém kraji
7. Zpět do práce v Libereckém kraji
8. Zaměstnanost venkova v Jihočeském kraji (Se sousedy II)
9. Příležitost dělá zaměstnance v Moravskoslezském kraji
10. Kudy kam II v Královéhradeckém kraji
11. ŽIVOT BEZ BARIÉR v Jihomoravském kraji

Celkové výsledky RIP zaměřených na podporu dlouhodobě evidovaných osob na ÚP ČR k 31. 12. 2018

Počet osob, které vstoupily do projektů: 5 918

Počet osob, které úspěšně absolvovaly skupinové poradenství: 4 248

Počet osob, které úspěšně absolvovaly rekvalifikaci: 697

Počet osob zařazených na společensky účelné pracovní místo: 1 760

Počet osob zařazených na práci na zkoušku: 129

Počet osob zařazených na veřejně prospěšné práce: 73

Směr - práce ve Středočeském kraji 2

Reg. číslo: CZ.03.1.48/0.0/0.0/15_010/0000015

Realizace projektu: 1. 1. 2016–30. 6. 2022

Cílová skupina: Uchazeči o zaměstnání, kteří jsou vedeni v evidenci ÚP ČR nepřetržitě déle než 5 měsíců s důrazem na osoby s dobou evidence nad 12 měsíců nebo v součtu 12 měsíců v posledních dvou letech.

Aktivity: Skupinové poradenství, rekvalifikace, společensky účelné pracovní místo.

Popis projektu: Zvýšení flexibility, motivace a získání či prohloubení dovedností formou rekvalifikace, zprostředkování zaměstnání, SÚPM, odstranění překážek účasti v projektu poskytnutím přímé podpory, aby se zvýšila zaměstnatelnost účastníka a ten našel trvalé zaměstnání během, nebo krátce po své účasti v projektu.

Nová šance na Vysočině

Reg. číslo: CZ.03.1.48/0.0/0.0/15_010/0000016

Realizace projektu: 1. 12. 2015–30. 6. 2023

Cílová skupina: Dlouhodobě a opakovaně evidovaní uchazeči o zaměstnání (nad 12 měsíců).

Aktivity: Skupinové poradenství, diagnostika, rekvalifikace, společensky účelné pracovní místo, práce na zkoušku.

Popis projektu: Problematika dlouhodobě a opakovaně nezaměstnaných v Kraji Vysočina. Cílem projektu je rozvoj základních kompetencí za účelem snazšího uplatnění na trhu práce, podpora aktivit k získání

pracovních návyků, doprovodná opatření umožňující začlenění na trh práce, motivační aktivity.

Nová šance ve Zlínském kraji

Reg. číslo: CZ.03.1.48/0.0/0.0/15_010/0000023

Realizace projektu: 1. 2. 2016–30. 6. 2022

Cílová skupina: Uchazeči o zaměstnání v evidenci déle než 5 měsíců, s důrazem na osoby s dobou evidence na ÚP ČR nad 12 měsíců.

Aktivity: Skupinové poradenství, diagnostika, rekvalifikace, společensky účelné pracovní místo, práce na zkoušku.

Popis projektu: Prostřednictvím aktivit projektu dojde k získání, obnovení, doplnění nebo rozšíření znalostí a dovedností u cílové skupiny, což bude mít za výsledek zvýšení jejich zaměstnatelnosti. Snahou projektu je znovuzařazení účastníků do pracovního procesu.

Prostupné zaměstnávání v Olomouckém kraji

Reg. číslo: CZ.03.1.48/0.0/0.0/15_010/0000032

Realizace projektu: 1. 2. 2016–30. 6. 2023

Cílová skupina: Uchazeči o zaměstnání, kteří jsou v evidenci ÚP ČR nepřetržitě déle než 12 měsíců nebo byli v evidenci ÚP ČR za poslední tři roky déle než 12 měsíců a současně vykazují alespoň 2 další znaky sociálního vyloučení.

Aktivity: Skupinové poradenství, rekvalifikace, společensky účelné pracovní místo, práce na zkoušku.

Popis projektu: Předmětem projektu je pomoc uchazečům o zaměstnání s dlouhodobou evidencí, kteří vykazují znaky sociálního vyloučení.

Práce a život v Jihočeském kraji

Reg. číslo: CZ.03.1.48/0.0/0.0/15_010/0000034

Realizace projektu: 1. 12. 2015–30. 6. 2020

Cílová skupina: Uchazeči o zaměstnání, kteří jsou v evidenci ÚP ČR 12 a více měsíců nepřetržitě a dále také uchazeči, kteří jsou v opakovaných evidencích, z nichž aktuální živá evidence je v délce 5 a více měsíců. Zájemci o zaměstnání, původně uchazeči o zaměstnání,

kteří plnili aktivity projektu, a v průběhu postupování aktivitami se jim podařilo získat zaměstnání, ale aktivitu chtějí dokončit.

Aktivity: Skupinové poradenství, diagnostika, rekvalifikace, společensky účelné pracovní místo, veřejně prospěšné práce.

Popis projektu: Rozvoj klíčových kompetencí, měkkých dovedností a podpora motivace pro nastartování schopnosti a vůle pokusit se vrátit do pracovního režimu, doplnit či změnit svoji kvalifikaci a vstoupit aktivně na pracovní trh.

Společně to dokážeme v Ústeckém kraji

Reg. číslo: CZ.03.1.48/0.0/0.0/15_010/0000040

Realizace projektu: 1. 4. 2016–30. 6. 2022

Cílová skupina: Dlouhodobě evidovaní uchazeči o zaměstnání s nízkou kvalifikací, trpící sociálním vyloučením.

Aktivity: Skupinové poradenství, diagnostika, rekvalifikace, společensky účelné pracovní místo, práce na zkoušku.

Popis projektu: Projekt je zaměřen na uchazeče o zaměstnání evidované na ÚP ČR, kteří jsou ohrožení sociální exkluzí a bydlí v sociálně vyloučených lokalitách Ústeckého kraje. Tato cílová skupina se významně podílí na celkové nezaměstnanosti v Ústeckém kraji. Projekt těmto osobám nabízí řadu aktivit.

Zpět do práce v Libereckém kraji

Reg. číslo: CZ.03.1.48/0.0/0.0/15_010/0000045

Realizace projektu: 1. 1. 2016–30. 6. 2022

Cílová skupina: Uchazeči o zaměstnání, kteří jsou v evidenci ÚP ČR déle než 5 měsíců s důrazem na osoby s dobou evidence nad 12 měsíců nebo v součtu 12 měsíců v posledních dvou letech jako uchazeči o zaměstnání.

Aktivity: Skupinové poradenství, diagnostika, rekvalifikace, společensky účelné pracovní místo.

Popis projektu: Komplexní činnost s účastníky projektu zaměřená k jejich návratu na trh práce.

ÚP ČR realizuje prostřednictvím svých krajských poboček i další RIP, kdy **jedním z cílů těchto projektů** (viz níže) je zvýšit zaměstnanost a zaměstnatelnost dlouhodobě evidovaných osob prostřednictvím komplexní nabídky opatření.

Zaměstnanost venkova v Jihočeském kraji (Se sousedy II)

Reg. číslo: CZ.03.1.48/0.0/0.0/15_010/0000033

Realizace projektu: 1. 12. 2015–31. 5. 2021

Cílová skupina: Uchazeči a zájemci o zaměstnání, jejichž společným znakem je bydliště s obtížnou dopravní obslužností, která je handicapuje na trhu práce a z hlediska možností celoživotního vzdělávání, často v kombinaci s dalšími znevýhodněními: **dlouhodobá nezaměstnanost**, péče o závislé osoby, ztráta profesních dovedností, nízká motivace a sebehodnocení.

Aktivity: Skupinové poradenství, rekvalifikace, společensky účelné pracovní místo, veřejně prospěšné práce.

Popis projektu: Zvýšení zaměstnatelnosti osob ohrožených na trhu práce z důvodu znevýhodnění, která jsou specifická pro venkovské oblasti se zhoršenou infrastrukturou a dopravní obslužností. Cílem projektu je zpřístupnit vzdělávání a rekvalifikace lidem z venkova tak, aby i oni se mohli stát osobami, které aktivně hledají a nacházejí pracovní uplatnění. Přispět k vytváření pracovních příležitostí a podporovat pracovní místa vyčleněná na trhu práce pro účastníky projektu.

Příležitost dělá zaměstnance v Moravskoslezském kraji

Reg. číslo: CZ.03.1.48/0.0/0.0/15_010/0000027

Realizace projektu: 1. 2. 2016–30. 6. 2022

Cílová skupina: Uchazeči a zájemci o zaměstnání, kteří jsou sociálně vyloučení, či jim sociální vyloučení hrozí, a splňují minimálně 2 z těchto znaků: bydliště ve vymezené sociálně vyloučené lokalitě, nevhodné bydlení (ubytovna, azylový dům, bez přístřeší atp.), **dlouhodobá nezaměstnanost (minimálně 5 měsíců v evidenci ÚP ČR; u absolventů minimálně 3 měsíce)**, opakované sankční vyřazování z evidence ÚP ČR (min. dvakrát za posledních 5 let), chybějící kvalifikace (nejvyšší dosažené základní vzdělání),

záznam v rejstříku trestů, pobírání dávek v hmotné nouzi (i nepřímo jako osoba společně posuzovaná), zadluženost (spotřebitelské úvěry, exekuce atp.).

Aktivity: Skupinové poradenství, diagnostika, rekvalifikace, společensky účelné pracovní místo, veřejně prospěšné práce, práce na zkoušku.

Popis projektu: Projekt je zaměřen na komplexní podporu uchazečů nebo zájemců o zaměstnání ze sociálně znevýhodněného prostředí. Úspěšnému začlenění těchto osob na trh práce předchází odstranění početných bariér, jak pracovních, tak i osobních a rodinných.

Kudy kam II v Královéhradeckém kraji

Reg. číslo: CZ.03.1.48/0.0/0.0/15_010/0000020

Realizace projektu: 1. 3. 2016–30. 6. 2023

Cílová skupina: Uchazeči o zaměstnání, především se základním vzděláním a vyučením, **vidovaní déle než 5 měsíců, s důrazem na evidované nad 12 měsíců**, kteří potřebují zvláštní pomoc. Těmito osobami se rozumí zejména osoby, které se přechodně ocitly v mimořádně obtížných poměrech nebo které v nich žijí, po ukončení výkonu trestu odnětí svobody nebo po propuštění z výkonu ochranného opatření a osoby ze sociokulturně znevýhodněného prostředí.

Aktivity: Skupinové poradenství, společensky účelné pracovní místo, veřejně prospěšné práce.

Popis projektu: Projekt je určen na podporu osob sociálně vyloučených a ohrožených sociálním vyloučením. Hlavním cílem projektu je podpořit opětovný návrat těchto lidí na otevřený trh práce. Projekt je založen na obnově režimových návyků a nácviu pracovních dovedností, které jsou spojeny s obnovením sociálních kontaktů a vazeb. Důraz je kladen na poradenství, individuální přístup a podporu při hledání pracovního uplatnění.

ŽIVOT BEZ BARIÉR v Jihomoravském kraji

Reg. číslo: CZ.03.1.48/0.0/0.0/15_010/0000037

Realizace projektu: 1. 4. 2016–30. 6. 2022

Cílová skupina: Uchazeči a zájemci o zaměstnání **vidovaní déle než 12 měsíců** nebo osoby se zdravotním postižením definovaným zákonem č. 435/2004, o zaměstnanosti, § 67 odst. 2 bez ohledu na délku evidence.

Aktivity: Skupinové poradenství, rekvalifikace, společensky účelné pracovní místo.

Popis projektu: Cílem projektu je zvýšení zaměstnatelnosti a integrace znevýhodněných občanů evidovaných na ÚP ČR v Jihomoravském kraji na trh práce prostřednictvím realizace komplexního programu, tj. pomocí poradenských, motivačních a vzdělávacích aktivit.

Informace o dalších opatřeních APZ realizovaných na úrovni MPSV i na ÚP ČR (systém investičních pobídek, další projekty zaměstnanosti podporované Evropským sociálním fondem) **jsou uvedeny samostatně v následujících kapitolách 4.4 a 4.5.**

4.4 Systém investičních pobídek

Investiční pobídky jsou jedním z nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti a jsou poskytovány zaměstnavatelům, které o ně požádají, Generálním ředitelstvím Úřadu práce ČR (dále jen „GŘ ÚP ČR“) na základě zákona č. 72/2000 Sb., o investičních pobídkách, ve znění pozdějších předpisů, a na základě zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů. GŘ ÚP ČR poskytuje dvě formy investičních pobídek, tj. hmotnou podporu **na vytváření nových pracovních míst (NPM)** a hmotnou podporu **rekvalifikace nebo školení nových zaměstnanců (RŠ)**.

V roce 2018 poskytlo GŘ ÚP ČR hmotnou podporu v rámci investičních pobídek čtyřem zaměstnavatelům ve zpracovatelském průmyslu v celkové hodnotě 134 611 tis. Kč, to představuje nárůst oproti roku 2017 o 75 111 tis. Kč.

Na základě Dohody o hmotné podpoře na vytváření nových pracovních míst v rámci investičních pobídek byla vyplacena hmotná podpora na vytvoření nových

pracovních míst pro 539 nových zaměstnanců (oproti roku 2017 navýšení o 229 nových zaměstnanců). Na základě Dohody o hmotné podpoře rekvalifikace nebo školení nových zaměstnanců byla vyplacena hmotná podpora pro 190 nových zaměstnanců.

Z hlediska regionálního rozložení hmotné podpory NPM a RŠ v rámci investičních pobídek směřovalo 98,5 % z celkové výše vyplacené hmotné podpory do **Ústeckého kraje** a 1,5 % do **Jihomoravského kraje**.

Podrobnější údaje k uvedenému textu jsou uvedeny v tabulce přílohy č. 18 a přílohy č. 19.

4.5 Projekty financované z prostředků Evropského sociálního fondu

Významným zdrojem finančních prostředků na aktivity služeb zaměstnanosti je Evropský sociální fond (ESF).

V roce 2018 pokračovala realizace projektů v rámci **Operačního programu Zaměstnanost (OPZ) pro programové období 2014–2020**.¹²

Tato část si neklade za cíl popsat všechny realizované projekty, její součástí jsou ty, které mají vazbu na prostředky vyčleněné na politiku zaměstnanosti a jejichž cílem je zvýšení zaměstnanosti a zaměstnatelnosti pracovní síly. Oblasti zaměstnanosti se týkají především prioritní osy a investiční priority podrobněji popsané v následujícím textu.

➤ Prioritní osa 1 OPZ - Podpora zaměstnanosti a adaptability pracovní síly

- Investiční priorita 1.1 – Přístup k zaměstnání pro osoby hledající zaměstnání a neaktivní osoby, včetně dlouhodobě nezaměstnaných a osob vzdálených trhu práce, také prostřednictvím místních iniciativ na podporu zaměstnanosti a mobility pracovníků**

V investiční prioritě 1.1 OPZ, která je zaměřena na zvýšení zaměstnanosti, byla v roce 2015 vyhlášena výzva 03_15_001, ve které byl předložen pouze jediný projekt „**Nové pracovní příležitosti (NoPP)**“, jehož doba realizace byla od 1. 4. 2015 do

¹² Podrobné informace o **OP Zaměstnanost** viz odkaz https://www.esfcr.cz/detail-clanku/-/asset_publisher/BBFAoaudKGfE/content/op-zamestnanost-2014-2020.

31. 3. 2017 a bylo zde vyčerpáno cca 3,7 mld. Kč. Tento projekt navazoval na projekt „Vzdělávejte se pro růst! – pracovní příležitosti“ realizovaný v OP LZZ a byl zaměřen na realizaci dvou nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti, a to **společensky účelných pracovních míst vyhrazených a veřejně prospěšných prací**. Díky svým flexibilním dohodám byl jedním ze stěžejních nástrojů přesného dočerpání alokace OP LZZ. V rámci projektu bylo podpořeno více než 30 tis. osob.

Dále byla v roce 2015 vyhlášena výzva 03_15_121, ve které byly předloženy projekty „**Nové pracovní příležitosti - veřejně prospěšné práce (NoPP – VPP)**“ a „**Nové pracovní příležitosti – společensky účelná pracovní místa vyhrazená (NoPP – SÚPM)**“. Oba projekty jsou realizovány od 1. 9. 2015 do 31. 3. 2019 a jsou zaměřeny na jednotlivé nástroje aktivní politiky zaměstnanosti. Alokace na NoPP – VPP byla navýšena na 3,672 mld. Kč a na NoPP – SÚPM snížena na 2,884 mld. Kč. V projektu NoPP – VPP bylo k 31. 12. 2018 vyčerpáno 3,6 mld. Kč a podpořeno více než 20 708 osob. V projektu NoPP – SÚPM bylo k 31. 12. 2018 vyčerpáno 2,5 mld. Kč a podpořeno více než 24 444 osob. Dne 23. 8. 2018 proběhlo zasedání Programového partnerství, kde byl schválen další projekt výzvy 03_15_121 Podpora zaměstnanosti dlouhodobě evidovaných uchazečů o zaměstnání (PDU). Tento projekt bude realizován v období od 1. 1. 2019 - 31. 12. 2020 s rozpočtem 687 mil. Kč.

Dále byl v rámci výzvy 03_15_121 schválen v roce 2016 projekt „**Vzdělávání a dovednosti pro trh práce II**“, který je zaměřen na **poradenské činnosti a rekvalifikace** a který navazuje na projekt „Vzdělávání a dovednosti pro trh práce“ realizovaný v rámci OP LZZ. Doba realizace projektu je od 1. 1. 2016 do 31. 12. 2021 a rozpočet projektu činí 1,445 mld. Kč. Do 31. 12. 2018 bylo z celkového rozpočtu projektu vyčerpáno celkem 368,1 mil. Kč a podpořeno 28 837 osob.

V roce 2015 byla také vyhlášena výzva 03_15_123, ve které byly v roce 2016 schváleny 4 projekty Fondu dalšího vzdělávání, a to „**Prohlubování kompetencí pro zvýšení zaměstnatelnosti I**“ s rozpočtem ve výši 93,5 mil. Kč, „**Podpora začleňování cizích státních příslušníků na trh práce**“ s rozpočtem ve výši 29,6 mil. Kč, „**Vzdělávání praxí pro zvýšení zaměstnatelnosti**“ s rozpočtem ve výši 120,7 mil. Kč a „**Cesta k uplatnění na trhu práce**“ s rozpočtem ve výši 267,3 mil. Kč. V roce 2017 byl dále schválen projekt Fondu dalšího vzdělávání, a to „**Prohlubování kompetencí pro zvýšení zaměstnatelnosti II**“ s rozpočtem ve výši 101,2 mil. Kč. Doba realizace projektu „**Podpora začleňování cizích státních příslušníků na trh práce**“ byla

prodloužena o dva měsíce, tj. do 31. 10. 2018. Realizace projektu „**Cesta k uplatnění na trhu práce**“ byla předčasně ukončena k 30. 6. 2018. Ve výzvě 03_15_123 bylo k 31. 12. 2018 vyčerpáno (dle schválených žádostí o platbu) celkem 263,6 mil. Kč a podpořeno 10 205 osob.

V IP 1.1. jsou realizovány také **regionální individuální projekty**, které ÚP ČR, resp. jeho krajským pobočkám, umožňují akcentovat regionální požadavky trhu práce. Jedná se o tyto **výzvy pro ÚP ČR**.

- výzva č. 03_15_004 v IP 1.1 (**Záruky pro mladé**), v rámci které je realizováno **11 projektů** v celkové výši cca 1,3 mld. Kč. Poslední 2 projekty (KrP ÚP Ústí n. Labem a Karlovy Vary) ve výši cca 110,66 mil. Kč byly předloženy ke schválení v prosinci 2018. Jedná se o projekty, které navazují na úspěšné projekty Odborná praxe pro mladé do 30 let realizované v OP LZZ. V průběhu roku 2018 došlo k navýšení většiny rozpočtů projektů Záruky pro mladé a prodloužení realizace těchto projektů až do prosince 2020. Hlavním cílem těchto projektů je podpora aktivit k získání pracovních návyků a zkušeností, podporovanými aktivitami jsou především poradenství, odborné praxe u zaměstnavatelů (formou SÚPM) včetně mentoringu na pracovišti či možnosti absolvovat rekvalifikaci. K 31. 12. 2018 bylo vyčerpáno (dle schválených žádostí o platbu) 514,3 mil. Kč, podpořeno bylo 5 114 osob.

- výzva č. 03_15_010 v IP 1.1 (**regionální individuální projekty**), v rámci které je realizováno **37 projektů** v celkové výši cca 2,779 mld. Kč. Realizace projektů byla zahájena v 1. pololetí 2016. V září 2017 byla schválena změna této výzvy a došlo k navýšení alokace na cca 3,147 mld. Kč. V průběhu roku 2018 došlo k navýšení většiny rozpočtů a prodloužení realizace projektů nejdéle do června 2022. Tyto projekty jsou zaměřeny především na zvýšení zaměstnanosti podpořených osob, zejména starších, nízkokvalifikovaných, dlouhodobě nezaměstnaných, se zdravotním postižením či jinak znevýhodněných. K 31. 12. 2018 bylo vyčerpáno (dle schválených žádostí o platbu) cca 662,3 mil. Kč, podpořeno bylo 9 585 osob.

V roce 2018 pokračovala administrace **soutěžních (otevřených) výzev** pro projekty ze strany neziskových, vzdělávacích a poradenských organizací na podporu zaměstnanosti zejména **osob starších, nízkokvalifikovaných, dlouhodobě nezaměstnaných, osob se zdravotním postižením a jinak znevýhodněných**. Nejčastějšími aktivitami v těchto projektech jsou motivační kurzy, diagnostiky, vzdělávací kurzy a rekvalifikace, poradenství, odborné praxe, místa na zkoušku,

zprostředkování zaměstnání a podpora pracovních míst, nejčastěji s čerpáním mzdových příspěvků. Realizovány jsou projekty regionálního i nadregionálního charakteru, v části projektů probíhá realizace ve spolupráci s partnerskými organizacemi. Nejčastějšími žadateli a příjemci v soutěžních projektech jsou neziskové organizace (občanská sdružení, obecně prospěšné společnosti, církevní organizace) a vzdělávací organizace, v menší míře pak školy a obce.

Ve výzvě č. 03_15_040 **Podpora zaměstnanosti cílových skupin** byla ukončena realizace celkem 61 projektů o objemu 274,5 mil. Kč.

V březnu 2016 byly vyhlášeny i dvě průběžné výzvy k předkládání soutěžních projektů pro **Integrované územní investice** (dále jen „**ITI**“) a **Integrovaný plán rozvoje území** (dále jen „**IPRÚ**“). Do konce roku 2018 bylo do obou výzev předloženo dalších celkem 28 žádostí. V návaznosti na aktuální situaci v jednotlivých aglomeracích také došlo k prodloužení termínu pro podávání žádostí z prosince 2018 na červen 2019 a částečnému snížení alokací obou výzev. K 31. 12. 2018 bylo v realizaci dohromady 32 projektů (20x ITI a 12x IPRÚ) s celkovou alokací 395,8 mil. Kč.

Ve výzvě č. 03_16_055 pro **regionální projekty teritoriálních paktů zaměstnanosti v partnerství s Úřadem práce ČR** za účelem posílení regionální spolupráce místních aktérů na trhu práce při poskytování **podpory znevýhodněným skupinám uchazečů a zájemců o zaměstnání a neaktivním osobám** částečně skončila realizace 12 projektů o objemu 107,3 mil. Kč, projekty zahajovaly realizaci na přelomu roku 2016 a 2017, realizace končí na přelomu let 2018 a 2019.

Ve výzvě č. 03_16_053 pro projekty **ze strany neziskových organizací a obcí** na podporu zaměstnanosti **cílových skupin zvláště znevýhodněných na trhu práce** (osob s kumulacemi hendikepů, imigrantů a azylantů, osob nezaměstnaných déle než 12 měsíců, národnostních menšin, osob opouštějících zařízení institucionální výchovy či výkonu trestu odnětí svobody, osob závislých na návykových látkách) pokračovala realizace 43 projektů o objemu 187,8 mil. Kč.

Ve výzvě č. 03_16_068 pokračovala realizace 71 projektů o objemu 291,9 mil. Kč rozdělených do čtyř dílčích alokací dle cílových skupin pro: A) skupinu osob tzv. **NEETS** (osoby mladší 30 let, kteří nejsou v zaměstnání, ve vzdělávání nebo v profesní přípravě a s dalšími charakteristikami dle textu výzvy), B) **národnostní menšiny**, C) **osoby dlouhodobě nezaměstnané** a D) **osoby s kumulacemi hendikepů**.

V průběhu podzimu 2018 vstoupilo do realizace dalších 68 projektů o objemu 285 mil. Kč ve výzvě č. 03_17_075, ve které byl zopakován princip rozdělení alokace do dílčích alokací A) osoby s nízkou úrovní kvalifikace, B) osoby zvláště znevýhodněné, C) osoby se zdravotním postižením a D) osoby dlouhodobě nezaměstnané (více než 1 rok či minimálně 5 měsíců ve věku nad 55 let).

Od ledna do dubna 2018 byla vyhlášena další výzva č. 03_17_084 pro **regionální projekty paktů zaměstnanosti v partnerství s Úřadem práce ČR** (navazující na výzvu č. 03_16_055), v rámci které zahájilo v průběhu druhého pololetí 2018 realizaci 14 projektů o objemu 112,6 mil. Kč.

- **Investiční priorita 1.2 – Rovnost žen a mužů ve všech oblastech, a to i pokud jde o přístup k zaměstnání a kariérní postup, sladění pracovního a soukromého života a podpora stejné odměny za stejnou práci**

V rámci oblasti podpory **1.2 Rovnost žen a mužů** bylo od spuštění OPZ do konce 2. pololetí 2018 vyhlášeno 20 výzev. Specifickým cílem všech výzev vyhlášených v IP 1.2 je **snížit rozdíly v postavení žen a mužů na trhu práce**. V roce 2018 probíhala realizace projektů v 18 výzvách.

- ***Systémové projekty na podporu rovnosti žen a mužů (009)***

Ve výzvě 009 činí finanční objem uzavřených právních aktů 334 483 012 Kč. Aktuálně je realizováno následujících 5 projektů.

Projekt „**Podpora implementace dětských skupin**“ je realizovaný MPSV. Projekt byl zahájen 1. 1. 2016, délka realizace je 60 měsíců a rozpočet činí 95 496 147 Kč. V rámci projektu bude podpořeno vybudování a provoz dětských skupin prostřednictvím poskytnutí komplexního poradenství a metodické podpory poskytovatelů dětských skupin s cílem vytvořit síť poskytovatelů a zvýšit dostupnost služeb péče o děti v dětské skupině a dále vytvoření systému kvality dětských skupin s cílem zvýšit jejich kvalitu.

Projekt „**Rovnost žen a mužů na trhu práce se zaměřením na (ne)rovné odměňování žen a mužů**“ je dalším ze systémových projektů realizovaných MPSV. Hlavním cílem projektu je zahájit proces snižování rozdílu v odměňování žen a mužů v ČR, propojit hlavní aktéry/ky tohoto jevu za účelem změnit současnou

neuspokojivou situaci, zvýšit povědomí o problému a o jeho komplexnosti a navrhnout a v praxi ověřit inovativní nástroje a přístupy k řešení dané problematiky. Zastřešující klíčovou aktivitou projektu bude tvorba strategického dokumentu na vládní úrovni tzv. Akční plán pro snižování rozdílu pro snižování rozdílu v odměňování žen a mužů v ČR. Projekt byl zahájen 1. 1. 2016, délka realizace je 60 měsíců a rozpočet činí 84 900 109 Kč.

Realizátorem projektu „**Podpora implementace služby péče o děti od šesti měsíců do čtyř let v tzv. mikrojeslích a pilotní ověření služby**“ je MPSV. Projekt se prostřednictvím podpory mikrojeslí a pilotního ověření nové veřejné služby péče o nejmenší děti v mikrojeslích zaměřuje na zlepšení nabídky cenově dostupných a kvalitních zařízení a služeb péče o děti za účelem zvýšení zaměstnanosti rodičů s malými dětmi, specificky žen, a usnadnění slučitelnosti pracovního a soukromého života. Prostřednictvím projektu by rovněž mělo dojít k podpoře vzdělávání za účelem zvýšení kvality a odbornosti pečujících osob. Projekt byl zahájen 1. 1. 2016, datum ukončení projektu je nejpozději do 31. 12. 2020, rozpočet činí 22 845 967 Kč.

Projekt „**Implementace Vládní strategie pro rovnost žen a mužů v České republice na léta 2014–2020 a související aktivity**“ je realizovaný Úřadem vlády ČR. Projekt je zaměřen na řešení nerovností žen a mužů v ČR. K tomu by mělo dojít prostřednictvím systémového nastavení genderové agendy, zejména implementací Vládní strategie pro rovnost žen a mužů v ČR a dalších dokumentů. Projekt by měl zlepšit institucionální zabezpečení rovnosti žen a mužů na úrovni vlády a prosazování gender mainstreamingu například lepším sběrem statistických dat či implementací standardu genderového auditu. Projekt prohloubí gender agendu směrem k EU, OSN a dalším mezinárodním organizacím. Projekt byl zahájen 1. 2. 2016, délka realizace je 59 měsíců a rozpočet činí 43 901 297 Kč.

Hlavním cílem projektu „**Koordinace opatření na podporu sladění pracovního a rodinného života na úrovni krajů**“ je zlepšit koordinaci místních a celostátních politik na podporu rodin, a tím podpořit či vytvořit na regionální (lokální) úrovni příznivé podmínky pro fungování rodin. Během realizace projektu bude vytvořen základ systémového uchopení rodinné politiky na krajské, případně obecní, úrovni a bude posílena spolupráce mezi MPSV a kraji či obcemi v této oblasti. Snahou projektu je zaměřit systematickou pozornost na potřeby rodin při plánování aktivit krajů. Příjemcem je MPSV. Projekt byl zahájen 1. 1. 2017, délka realizace je 36 měsíců, a to do 31. 12. 2019, schválený rozpočet projektu je 87 339 492 Kč.

- **Implementace Vládní strategie pro rovnost žen a mužů v České republice na léta 2014–2020 (méně rozvinuté regiony) (027) a Implementace Vládní strategie pro rovnost žen a mužů v České republice na léta 2014–2020 Praha (028)**

Výzvy 027 a 028 jsou zaměřeny na podporu orgánů veřejné správy při přijímání opatření vyplývající z Vládní strategie pro rovnost žen a mužů v České republice na léta 2014–2020. Tato opatření mohou být směřována jak na věcnou agendu, kterou má daná instituce v gesci, tak na její vlastní fungování z hlediska personálního a organizačního.

Ve výzvě 027 bylo předloženo 31 projektových žádostí, z toho do realizace vstoupilo 13 projektů. Finanční objem uzavřených právních aktů činí 36 478 448 Kč. Ve výzvě 028 bylo předloženo 21 projektových žádostí, podpořeno bylo 10 projektů v celkové výši 51 138 631 Kč.

- **Soutěžní projekty na podporu rovnosti žen a mužů v ČR mimo hl. město Prahu (061) a Soutěžní projekty na podporu rovnosti žen a mužů v hl. městě Praze (062)**

Výzvy 061 a 062 podporují **aktivity v oblastech**: komplexní podpora vedoucí ke zlepšení postavení na trhu práce žen ve věku 55 a více let, žen ohrožených na trhu práce a osob pečujících o malé děti či jiné závislé osoby; podpora opatření vedoucích k odstranění projevů diskriminace na trhu práce na základě pohlaví a podpora aktivit vedoucích k vyššímu zapojení mužů do péče o děti a další závislé osoby.

Do výzvy 061 bylo podáno celkem 412 projektových žádostí, z toho 106 projektů vstoupilo do realizace. Finanční objem uzavřených právních aktů činí 369 740 765 Kč. Do výzvy 062 bylo podáno celkem 75 projektových žádostí, z toho 12 projektů vstoupilo do realizace. Finanční objem uzavřených právních aktů činí 38 354 023 Kč.

Ve 2. polovině 2018 byla ukončena realizace projektů v následujících dvou výzvách.

- **Realizace genderových auditů u zaměstnavatelů – méně rozvinuté regiony (050), Praha (051)**

Podporovanou aktivitou výzev 050 a 051 byla realizace genderového auditu u zaměstnavatele s alespoň deseti zaměstnanci (myšleno v přepočtu na celé úvazky v okamžiku uzavření smlouvy o provedení auditu). Audit musel odpovídat standardu genderového auditu vydanému Úřadem vlády. Výstupem projektu je závěrečná zpráva odpovídající požadavkům uvedeného standardu za každý provedený audit v rámci projektu. Ve výzvě 050 bylo realizováno 22 projektů s finančním objemem uzavřených právních aktů 20 184 186 Kč. Ve výzvě 051 bylo realizováno 5 projektů s finančním objemem uzavřených právních aktů 4 762 379 Kč.

Ve 2. polovině 2018 probíhal výběrový proces u následujících dvou výzev.

- ***Implementace doporučení genderového auditu u zaměstnavatelů mimo Prahu (130) a Implementace doporučení genderového auditu u zaměstnavatelů v Praze (131)***

Výzvy podporují aktivity směřující k zavádění opatření vedoucích ke **zlepšení podmínek pro uplatňování rovných příležitostí žen a mužů a sladování pracovního a rodinného života u zaměstnavatelů**. Zaváděná opatření vychází z výstupů provedeného genderového auditu (v rámci výzev č. 50 a 51, nebo vlastního auditu odpovídajícího standardu provedeného v posledních 3 letech). Ke dni 21. 12. 2018 byl ukončen příjem žádostí. Do uzávěrky bylo do výzvy č. 130 předloženo 63 projektových žádostí a 12 projektových žádostí do výzvy č. 131. Do konce roku 2018 bylo ve výzvě č. 130 uzavřeno 11 právních aktů s finančním objemem 34 428 184 Kč a uzavřen 1 právní akt s celkovým rozpočtem 5 069 684 Kč ve výzvě č. 131. Finanční alokace výzvy č. 130 činí 180 mil. Kč, u výzvy č. 131 je finanční alokace 30 mil. Kč.

Výzvy na podporu vybudování a provozu zařízení péče o děti

- ***Podpora vybudování a provozu zařízení péče o děti předškolního věku pro podniky i veřejnost mimo hl. m. Prahu (035) a Podpora vybudování a provozu zařízení péče o děti předškolního věku pro podniky i veřejnost v hl. m. Praze (036)***

Výzvy podporují vznik a provoz zařízení poskytujících pravidelnou péči o dítě od narození, resp. od 1 či 3 let věku, do zahájení povinné školní docházky za účelem

zapojení rodičů do pracovního procesu. Služba hlídání a péče o dítě je poskytována v kolektivu dětí mimo domácnost dítěte. Obsahem služby hlídání a péče o dítě je zajištění potřeb dítěte a výchova, rozvoj schopností a kulturních i hygienických návyků dítěte. Podporována jsou zařízení péče o děti pro zaměstnance i pro veřejnost.

Ve výzvě 035 bylo celkem podáno 400 žádostí, z toho do realizace vstoupilo 353 projektů. Finanční objem uzavřených právních aktů činí 1 077 420 940 Kč. Ve výzvě 036 bylo celkem podáno 69 žádostí, z toho do realizace vstoupilo 61 projektů. Finanční objem uzavřených právních aktů činí 199 692 121 Kč. Většina projektů ukončila do konce roku 2018 svou realizaci.

- ***Podpora vzniku a provozu dětských skupin pro podniky a veřejnost mimo hl. m. Prahu (132)***

Výzva 132 podporuje vznik a následný provoz dětských skupin za účelem zapojení rodičů do pracovního procesu. Podporována jsou zařízení péče o děti pro zaměstnance i pro veřejnost.

Do výzvy 132 bylo předloženo 341 projektových žádostí, z toho 272 projektů vstoupilo do realizace. Finanční objem uzavřených právních aktů činí 845 064 760 Kč.

- ***Podpora vybudování a provozu dětských skupin pro podniky a veřejnost mimo hl. m. Prahu (073) a Podpora vybudování a provozu dětských skupin pro podniky a veřejnost v hl. m. Praha (074)***

Výzvy 073 a 074 částečně navazují na projekty z výzev 035 a 036, ale podporují i vznik a provoz nových zařízení poskytujících pravidelnou péči o dítě od 1 či 3 let věku do zahájení povinné školní docházky **za účelem zapojení rodičů do pracovního procesu.** V roce 2018 probíhal v obou výzvách výběrový proces, z toho většina podpořených projektů zahájila realizaci do konce roku 2018. Do výzvy 073 bylo předloženo 578 projektových žádostí, z toho 414 projektů vstoupilo do realizace. Finanční objem uzavřených právních aktů činí 1 115 163 875 Kč. Do výzvy 074 bylo předloženo 150 projektových žádostí, z toho 129 projektů vstoupilo do realizace. Finanční objem uzavřených právních aktů činí 302 622 210 Kč.

Výzvy na podporu mikrojeslí

- ***Pilotní ověření péče o nejmenší děti v mikrojeslích v ČR (mimo hl. m. Prahu) (126) a Pilotní ověření péče o nejmenší děti v mikrojeslích v Praze (127)***

Výzvy 126 a 127 nabídly možnost budování a provoz mikrojeslí, tj. zařízení péče o děti ve věku od 6 měsíců do 4 let, s kapacitou 4 děti. Mikrojesle **umožní rodičům sladit pracovní rytmus s péčí o děti a současně přináší pracovní uplatnění pro pečující osoby v těchto zařízeních**. Výzvy podporují aktivity: vybudování a provozování mikrojeslí, vzdělávání pečující osoby v mikrojeslích a spolupráci na pilotním ověření služby mikrojeslí s MPSV v projektu „Podpora implementace služby péče o děti od šesti měsíců do čtyř let v tzv. mikrojeslích a pilotní ověření služby“.

Ve výzvě 126 bylo podáno 105 projektových žádostí, z toho 66 projektů vstoupilo do realizace. Finanční objem uzavřených právních aktů činí 121 666 549 Kč. Ve výzvě 127 bylo předloženo 7 projektových žádostí, všech 7 projektů bylo podpořeno. Finanční objem uzavřených právních aktů činí 13 219 867 Kč.

Výzvy na podporu dětských klubů

- ***Podpora zařízení péče o děti na 1. stupni základních škol v době mimo školní vyučování mimo hl. město Prahu (077) a Podpora zařízení péče o děti na 1. stupni základních škol v době mimo školní vyučování v hl. městě Praze (078)***

Výzvy podporují zařízení péče o děti na 1. stupni základních škol v době mimo školní vyučování, která rodičům dětí 1. stupně základní školy **umožní sladit pracovní rytmus s péčí o děti**. Podpora v rámci této výzvy je určena pouze pro podporu zařízení péče o děti mimo režim vyhlášky č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání.

V roce 2018 probíhal ve výzvě 077 a 078 výběrový proces, z toho většina podpořených projektů zahájila realizaci do začátku 2. poloviny 2018. Do výzvy 077 bylo předloženo 212 projektových žádostí, z toho 80 projektů vstoupilo do realizace. Finanční objem uzavřených právních aktů činí 262 739 513 Kč. Do výzvy 078 bylo předloženo 20 projektových žádostí, **z toho 9 projektů vstoupilo do realizace. Finanční objem uzavřených právních aktů činí 30 119 335 Kč.**

Ve 2. polovině 2018 ukončily svou realizaci projekty v následujících výzvách.

- **Podpora služeb péče o děti 1. stupně základních škol v době mimo školní vyučování mimo hl. m. Prahu (013) a Podpora služeb péče o děti 1. stupně základních škol v době mimo školní vyučování v Praze (014)**

Výzvy nabídly možnost budování zařízení, která rodičům dětí 1. stupně základní školy umožní **sladit pracovní rytmus s péčí o děti**. Mezi podporované aktivity patřilo zakládání a provozování zařízení, která doplňovaly chybějící kapacitu stávajících institucionálních forem tohoto typu (školní družiny, kluby), s dobou provozu odpovídající potřebám rodičů (oproti současné nabídce družin též v časných ranních hodinách a až do pozdního odpoledne); skupinová doprava do/ze školy zejména ve venkovských či příměstských regionech s komplikovanou dopravní obsluhností (školní autobusy); zajištění doprovodu dětí na kroužky a zájmové aktivity a příměstské tábory v době školních prázdnin (tj. nepobytové).

Do výzvy 013 bylo podáno celkem 475 projektových žádostí. Podpořeno bylo **72 projektů**. Finanční objem uzavřených právních aktů činí 179 895 221 Kč.

Do výzvy 014 bylo podáno celkem 54 projektových žádostí. K realizaci bylo doporučeno **14 projektů**. Finanční objem uzavřených právních aktů činí 22 896 595 Kč.

Tabulka 28 Přehled zařízení péče o děti v IP 1.2 OPZ

Číslo výzvy	Počet projektů v realizaci	Počet dětských skupin / mikrojeslí	Nově vzniklá místa	Finanční objem právních aktů
35	353	353	4 640	1 077 420 940 Kč
36	61	61	931	199 692 121 Kč
132	272	272	3 266	845 064 760 Kč
73	414	68	994	1 115 163 875 Kč
74	129	82	647	302 622 210 Kč
126	66	66	264	121 666 549 Kč
127	7	7	28	13 219 867 Kč
13	72	*	*	179 895 221 Kč
14	14	*	*	22 915 352 Kč
77	80	*	*	262 739 513 Kč
78	9	*	*	30 119 335 Kč
Celkem	1 477	909	10 770	4 170 519 743 Kč

* Vzhledem k dalším aktivitám v rámci projektů se kapacita nesleduje.

- **Investiční priorita 1.3 - Pomoc pracovníkům, podnikům a podnikatelům přizpůsobovat se změnám**

V investiční prioritě 1.3 byly v roce 2018 předkládány žádosti a realizovány projekty v osmi výzvách. Specifickým cílem všech výzev bylo zvýšit odbornou úroveň znalostí, dovedností a kompetencí pracovníků a soulad kvalifikační úrovně pracovní síly s požadavky trhu práce. Druhým specifickým cílem u většiny výzev bylo zvýšit adaptabilitu starších pracovníků.

V rámci výzvy „**Budování kapacit sociálních partnerů**“ bylo realizováno celkem 12 projektů. Příjemci byli sociální partneři definovaní Radou hospodářské a sociální dohody ČR, organizace zaměstnavatelů (Svaz průmyslu a dopravy ČR, Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR, Českomoravská konfederace odborových svazů, Asociace samostatných odborů) a odborové organizace, které mají uzavřenou kolektivní smlouvu vyššího stupně. Projekty byly zaměřeny na posilování sociálního dialogu, rozvoj spolupráce mezi zaměstnavateli a zaměstnanci, rozvoj a podporu spolupráce sociálních partnerů a dalších relevantních subjektů na řešení dlouhodobých problémů v oblasti rozvoje lidských zdrojů na regionální, odvětvové (sektorové) a národní úrovni, a zvyšování povědomí o sociálním dialogu na všech jeho úrovních. Celková alokace projektů je 270 478 206 Kč, celkem bylo dosud vyčerpáno přes 191 mil. Kč.

Dne 16. 7. 2018 byla vyhlášena výzva „**Budování kapacit sociálních partnerů II.**“. Do výzvy bylo předloženo 12 žádostí o podporu v celkové výši 270 mil. Kč, jejichž hodnotící proces stále probíhá.

Během celého roku mohli zaměstnavatelé, fyzické osoby - OSVČ a nestátní neziskové organizace nadále předkládat žádosti v rámci projektu „**Podpora odborného vzdělávání zaměstnanců II**“ (**POVEZ II**) s rozpočtem 3 499 850 000 Kč. Projekt realizuje Úřad práce ČR a navazuje na sérii projektů, jež se v ČR konaly od roku 2009 s cílem podpořit odborný rozvoj zaměstnanců. Cílovou skupinou projektu jsou zaměstnanci či potenciálně noví zaměstnanci, na jejichž vzdělávání a refundaci mezd po dobu školení mohou v rámci projektu zaměstnavatelé získat podporu. Ke dni 31. 12. 2018 bylo podáno 28 352 žádostí zaměstnavatelů o příspěvek, proplaceno bylo celkem 1 005 549 832 Kč. Ve schválených zprávách o realizaci bylo ke konci roku 2018 vyčerpáno celkem 1 182 181 759 Kč.

Do 31. 5. 2018 měli oprávnění žadatelé možnost předkládat žádosti do **výzvy č. 054 pro organizační složky státu a jimi řízené/zřízené příspěvkové organizace**, které mají ve své působnosti podporu některých specifických oblastí ekonomiky a zároveň jsou vhodnými subjekty k realizaci projektů dalšího vzdělávání zaměstnanců v příslušných oblastech. Jednalo se o průběžnou nesoutěžní výzvu pro předem definovaný okruh oprávněných žadatelů/příjemců. Žádost o podporu podala pouze Česká centrála cestovního ruchu – CzechTourism pro projekt s názvem „Vzdělávání v cestovním ruchu“ a celkovým rozpočtem 87 587 048 Kč.

V rámci výzvy „**Podpora zaměstnanců ohrožených propouštěním**“ měla začít realizovat v roce 2018 projekt s alokací 138 mil. Kč krajská pobočka v Ústí nad Labem, ale vzhledem k situaci na lokálním trhu práce začnou aktivity až v roce 2019. Přidá se tak k dříve zahájeným projektům ÚP ČR v Jihlavě s alokací 39,8 mil. Kč a v Ostravě s alokací 47 mil. Kč. Projekty jsou zaměřené především na poradenské a informační aktivity v oblasti kariérového poradenství, orientaci na trhu práce pro propouštěné zaměstnance, vzdělávací a rekvalifikační programy pro zaměstnance podniků procházejících restrukturalizací nebo končící svoji činnost, vzdělávací programy pro zaměstnance ohrožené propouštěním a podporu zaměstnávání propouštěných zaměstnanců.

Ve výzvě „**Podnikové vzdělávání zaměstnanců**“ se zjednodušeným vykazováním výdajů formou jednotkových nákladů na vzdělávání pokračovala v roce 2018 realizace projektů. V roce 2018 byly proplaceny žádosti o platbu ve výši téměř 669 mil. Kč. Celková alokace výzvy byla k 31. 12. 2018 vyčerpána ze 45,5 %.

Druhou výzvou v režimu zjednodušeného vykazování výdajů formou jednotkových nákladů na vzdělávání byla výzva „**Vzdělávání – společná cesta k rozvoji!**“ s finanční alokací 560,5 mil. Kč. Výzva byla vyhlášena 31. 8. 2016 a bylo vydáno 77 právních aktů. V roce 2018 pokračovala realizace projektů a příjemci, kterými jsou profesní a podnikatelská sdružení a zastřešující organizace nestátních neziskových organizací, předkládali průběžně zprávy o realizaci a žádosti o platbu za vzdělávací kurzy pro zaměstnance svých členských organizací. V roce 2018 byly proplaceny žádosti o platbu ve výši 104 025 161 Kč.

Do 29. 3. 2018 byl otevřen příjem žádostí ve výzvě „**Age management - chytrá změna v řízení, příležitost k růstu**“ s finanční alokací 300 mil. Kč. Hlavním cílem výzvy bylo přispět k podpoře zavádění age managementu a související systémové práce s lidskými zdroji jakožto jednoho z důležitých faktorů konkurenceschopnosti

podniků na trhu v kontextu demografického vývoje v ČR a s tím souvisejícího prodlužování pracovního života. Oprávnění žadatelé - obchodní korporace, státní podniky a nestátní neziskové organizace mohly na základě zpracovaných interních auditů organizace v rámci projektu žádat o podporu zpracování strategií a plánů pro zavádění age managementu, preventivní kroky na udržování a posilování pracovní schopnosti zaměstnanců všech generací, motivační poradenství, aktivity zaměřené na generační výměnu, aktivity zaměřené na sdílení dobré praxe, vzdělávací aktivity v oblasti age managementu, a další. Zaregistrováno bylo 144 projektových žádostí s celkovou alokací 432 047 443 Kč. V rámci hodnotícího a výběrového procesu uspělo 107 projektových žádostí s celkovou alokací 254 580 132 Kč. Do konce roku 2018 bylo vydáno 23 právních aktů.

- **Investiční priorita 1.4 – Modernizace institucí trhu práce, jako jsou veřejné a soukromé služby zaměstnanosti a přispívání k adaptaci na potřeby trhu práce, včetně prostřednictvím opatření pro zlepšení nadnárodní mobility pracovníků a programů mobility a lepší spolupráce mezi institucemi a příslušnými zúčastněnými stranami**

Investiční priorita 1.4 specifický cíl 1, který je zaměřený na zvýšení kapacity, komplexnosti a kvality služeb poskytovaných institucemi veřejných služeb zaměstnanosti, je realizován prostřednictvím dvou výzev. Výzva č. 03_15_011 byla vyhlášena pro předkládání **systémových projektů Úřadu práce ČR**. V září 2017 došlo ke snížení alokované částky v této výzvě na 1,875 mld. Kč v rámci realokace (z původních 2,622 mld. Kč) a k prodloužení možné doby ukončení realizace projektů do 30. 6. 2023 v textaci výzvy. V rámci této výzvy jsou realizovány následující projekty.

- **„Efektivní služby zaměstnanosti“ (EFES)** – cílem projektu je zefektivnění služeb poskytovaných ÚP ČR prostřednictvím zajištění kvalitního zázemí a podmínek zaměstnancům ÚP ČR a zkvalitnění a posílení přenosu informací a služeb směrem ke klientům a pracovníkům ÚP ČR. Projekt je v realizaci od 1. 2. 2016 s plánovaným ukončením k 31. 8. 2020, rozpočet projektu je 898,4 mil. Kč. Do konce roku 2018 bylo z rozpočtu projektu vyčerpáno celkem 228,7 mil. Kč.
- **„Evropské služby zaměstnanosti II“ (EURES II)** – záměrem projektu je podpořit mezinárodní evropskou pracovní mobilitu prostřednictvím rozšíření, modernizace a zkvalitnění poskytování služeb EURES v ČR v souvislosti s reformou evropské

sítě EURES. Realizace projektu byla zahájena 1. 2. 2016 a je plánována do 30. 9. 2020, rozpočet projektu dosahuje výše 251,9 mil. Kč. V projektu bylo k 31. 12. 2018 vyčerpáno celkem 38,7 mil. Kč.

- **„Podpora informačních a poradenských středisek ÚP ČR“ (PIPS)** – projekt je zaměřen na rozvoj, modernizaci a podporu Informačních středisek pro volbu povolání a změnu zaměstnání ("IPS") za účelem zabezpečení standardizovaných služeb v oblasti kariérového poradenství. Na projekt byl uzavřen právní akt s rozpočtem ve výši 383,8 mil. Kč, realizace projektu byla zahájena k 1. 1. 2017 a předpokládaná doba trvání projektu je 60 měsíců. K 31. 12. 2018 bylo z rozpočtu projektu vyčerpáno celkem 45,9 mil. Kč.
- **„Rozvoj systému podpory zaměstnávání osob se zdravotním postižením na volném trhu práce“ (OZP)** – cílem projektu je zabezpečit realizaci standardizovaných služeb v oblasti poradenství pro OZP a jejich současným či potenciálním zaměstnavatelům. Projekt je zaměřen na rozvoj systému práce s OZP při hledání pracovního uplatnění a na podporu zvyšování zaměstnanosti OZP na volném trhu práce prostřednictvím nastavení systému práce s touto ohroženou cílovou skupinou. Fyzická realizace projektu byla zahájena 1. 6. 2017 a předpokládané ukončení projektu je 31. 5. 2021. Na projekt byl uzavřen právní akt s rozpočtem ve výši 241,4 mil. Kč, do konce roku 2018 bylo v projektu vyčerpáno celkem 16,7 mil. Kč.

Výzva č. 03_15_122 je určena pro předkládání **systémových projektů MPSV, VÚPSV a SÚIP**. V září 2017 byla celková alokace výzvy snížena na 597,1 mil. Kč v rámci realokace (z původních 1,057 mld. Kč) a doba ukončení realizace projektů byla prodloužena do 30. 6. 2023. V této výzvě jsou v současnosti realizovány dva následující projekty a několik dalších plánovaných projektů je ve fázi příprav projektových žádostí (viz dále).

- **„Vyhodnocování účinnosti a efektivity realizace APZ“** – hlavním cílem projektu je vypracovat a nastavit komplexní a vnitřně provázaný informační, analytický a monitorovací systém vyhodnocování nástrojů a opatření aktivní politiky zaměstnanosti pro veřejné služby zaměstnanosti, který postihne především dopady implementace jednotlivých nástrojů a opatření na zaměstnanost a zaměstnatelnost účastníků APZ. Příjemcem je Výzkumný ústav práce a sociálních věcí. Na projekt byl uzavřen právní akt s rozpočtem ve výši 45,3 mil. Kč, realizace projektu byla zahájena k 1. 1. 2017.

V 1. pololetí 2018 byly vytvořeny analytické zprávy za jednotlivé kraje popisující podmínky realizace APZ. Za rok 2018 byly schváleny dvě zprávy o realizaci projektu se žádostí o platbu v celkové výši 10,6 mil. Kč.

- **„Predikce trhu práce“ (Kompas)** – projekt je zaměřen na vytvoření udržitelného systému spolehlivých predikcí a monitoringu trhu práce, který bude propojovat národní a regionální úroveň a jehož výsledky budou reflektovat podstatné dopady technologických trendů na trh práce a specifika regionálního vývoje. Příjemcem projektu je MPSV, projekt byl schválen s rozpočtem 349 mil. Kč. Realizace projektu byla zahájena 1. 1. 2017, plánované ukončení projektu je k 31. 12. 2020. Na konci roku 2018 bylo z rozpočtu projektu vyčerpáno celkem 76,4 mil. Kč.
- Připravovaný projekt **„Mapování budoucích kompetencí jako součást systémových opatření pro vymezení požadavků trhu práce“ (Kompetence 4,0)** bude realizován od 2. 1. 2019. Cílem projektu je podpora adaptace institucí trhu práce na změny vyplývající ze 4. průmyslové revoluce prostřednictvím včasné identifikace v budoucnosti vyžadovaných kompetencí a podpora spolupráce a partnerství firem a škol pro zajištění vzájemné komplementarity ve vztahu k potřebám pracovního trhu. Plánovaná doba trvání projektu je 48 měsíců, rozpočet projektu činí 97,7 mil. Kč.

U následujícího projektu je připravován projektový záměr.

- Projektový záměr **„Systémové využití ergodiagnostických center při komplexním posuzování osob se zdravotním postižením“** - cílem projektu je přispět k modernizaci institucí a služeb trhu práce rozvojem synergických efektů z propojení nástrojů z oblasti zaměstnanosti a nepojistných sociálních dávek, a to zejména ve vztahu k příspěvku na zvláštní pomůcku, a posílením spolupráce ergodiagnostických center, Úřadu práce ČR a dalších zúčastněných stran. Předpokládaná doba trvání projektu je 48 měsíců, plánovaný rozpočet projektu 61,3 mil. Kč.

Investiční priorita 1.4 specifický cíl 2 OPZ Zvýšení kvality systému dalšího vzdělávání se zaměřuje na předkládání systémových nesoutěžních projektů přímého přidělení na **rozvoj a zavedení plošných opatření v oblasti dalšího vzdělávání v kompetencích resortů MPSV a MŠMT**. Podporováno je provazování systémů uznávání výsledků neformálního vzdělávání a informálního učení, zavádění prvků

kvality do vzdělávacího procesu, zpracování analýz a prognóz kvalifikačních potřeb na trhu práce, realizace systémového kariérového poradenství v celoživotní perspektivě a podpora nástrojů pro párování potřeb trhu práce a nabízené pracovní síly.

Pro předkládání **systémových záměrů na rozvoj dalšího vzdělávání** byla vyhlášena výzva č. 03_15_020. Působí zároveň mezi investiční prioritou (dále IP) 1.4.2 OPZ a IP 3.1.5 **Zvýšení kvality vzdělávání a odborné přípravy** včetně posílení jejich relevance pro trh práce **Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání „komplementarita“**, tedy vzájemná doplňkovost opatření obsažených v předkládaných projektech obou resortů. **Cílovou skupinou** jsou **instituce trhu práce a jejich zaměstnanci** (MPSV, Úřad práce ČR, Fond dalšího vzdělávání, Státní úřad inspekce práce) a relevantní aktéři na trhu práce a jejich zaměstnanci. V září 2017 byla schválena změna výzvy, kde došlo k ponížení alokace o 894,2 mil. Kč na celkových 1,091 mld. Kč. V rámci této výzvy jsou realizovány následující projekty.

- **„Rozvoj systémové podpory digitální gramotnosti“** - záměrem projektu je vytvořit pro cílovou skupinu, tj. pro instituce, které se podílejí na naplňování opatření Digitální strategie 2020 a pro aktéry na trhu práce (zaměstnavatelé, sociální partneři a poskytovatelé vzdělávání), systémové prvky podpory, které zvýší efektivitu a dostupnost dalšího vzdělávání v oblasti digitální gramotnosti. Projekt realizuje Fond dalšího vzdělávání s rozpočtem 53,7 mil. Kč a období realizace projektu je 1. 9. 2016–31. 8. 2020. V roce 2017 byla vytvořena Jednotná platforma Digitální strategie (dále „DigiPortál“, <https://digitalnistrategie.cz>), která představuje cloudové řešení pro gestory a realizátory jednotlivých opatření Strategie digitální gramotnosti a která je průběžně aktualizována. Dne 24. 10. 2018 byla schválena čtvrtá zpráva o realizaci projektu s žádostí o platbu ve výši 4,3 mil. Kč.
- **„Technický a informační rozvoj kariérového poradenství jako nástroje dalšího vzdělávání“** - cíle projektu směřují především ke zkvalitnění a usnadnění práce kariérových poradců prostřednictvím vytvoření integrovaného systému JOBHUB, který nabídne všem pracovníkům služeb zaměstnanosti, kariérovým poradcům neveřejné povahy i samotným klientům kariérového poradenství širokou škálu technické, metodické a informační podpory napříč všemi segmenty trhu práce. Realizátorem projektu je Fond dalšího vzdělávání. Rozpočet projektu je 39,8 mil. Kč a období realizace projektu je 1. 12. 2016–30. 11. 2019. V průběhu roku 2018 probíhala nadále tvorba informačního systému JOBHUB

v podobě integrovaného portálu, vstupních analýz pro tento portál a informační a komunikační workshopy. V roce 2018 byly schváleny dvě zprávy o realizaci s žádostí o platbu v celkové výši 8,8 mil. Kč.

- **„Vytvoření systému mistrovské zkoušky a mistrovských kvalifikací v ČR“**
- cílem projektu je vytvoření systému mistrovské zkoušky v ČR jako nástroje vzdělávání a uznávání řemeslného mistrovství v jednotlivých oborech a přispět tak ke zlepšení kvality systému dalšího vzdělávání v oblasti řemesel i k zavádění prvků kvality do samotného vzdělávacího procesu. Realizátorem projektu je Národní ústav pro vzdělávání (NÚV). Období realizace projektu je od 1. 11. 2017 do 31. 10. 2021, rozpočet projektu je 109,6 mil. Kč. Dne 31. 7. 2018 byla schválena první zpráva o realizaci s žádostí o platbu ve výši 4,1 mil. Kč, dne 29. 11. 2018 byla předložena druhá zpráva o realizaci s žádostí o platbu ve výši 6,6 mil. Kč. V průběhu roku probíhaly konzultace ohledně možného začlenění pilotáže do systémového projektu, v prosinci 2018 byla podána žádost o podstatnou změnu do systému, která spočívá právě v začlenění pilotního ověření obsahu a nastavení standardů mistrovských kvalifikací a rámců zadání zkoušky a vzdělávacích programů.
- **„Zvyšování kvality a efektivity systému dalšího vzdělávání ve spolupráci se zaměstnavateli“** – záměrem je přizpůsobení nástrojů dalšího vzdělávání se zaměřením na rekvalifikace současným a budoucím požadavkům trhu práce a těsnější zapojení zaměstnavatelů do procesu zvyšování kvality a efektivity systému dalšího vzdělávání. V důsledku realizace projektu dojde ke kvalitativním změnám v jednom z nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti (APZ) rekvalifikacích, a to se zaměřením se na jednotlivé moduly tohoto nástroje a rovněž k pilotnímu odzkoušení systému modularizovaných rekvalifikačních programů v celé ČR. Příjemcem je MPSV, realizace projektu je od 1. 10. 2017 do 30. 9. 2021 a rozpočet projektu je 183,1 mil. Kč. Bylo připraveno vyhlášení výběrového řízení k nadlimitní veřejné zakázce „Zvyšování kvality a efektivity systému dalšího vzdělávání“, která je nyní připravována k podpisu rámcové smlouvy. Dne 26. 11. 2018 byla schválena druhá zpráva o realizaci s žádostí o platbu ve výši 731,3 tis. Kč.
- **„Rozvoj systému dalšího vzdělávání zaměstnavatelů a zaměstnanců v oblasti digitálních kompetencí“** - cílem projektu je vytvořit systémový nástroj pro podporu rozvoje Digitálních Kompetencí (dále jen „DK“). Projekt vytvoří nástroj Smart Online Systém (dále jen „SOS“) pro podporu dalšího vzdělávání

zaměstnavatelů a zaměstnanců v oblasti digitálních kompetencí. Nástroj SOS, který využije prostředí DigiPortálu vznikající v projektu Rozvoj systémové podpory digitální gramotnosti, se bude skládat ze 4 součástí: DK – SOS, Q – SOS (autoevaluační nástroj), MET – SOS (metodická doporučení), EDU – SOS (vzdělávací programy), které představují online nástroje umožňující pružně reagovat na změny v digitálních technologiích a přizpůsobovat se jim. Projekt přispěje k adaptaci na potřeby trhu práce v oblasti přenositelných DK, které se v různých oblastech dynamicky proměňují v přímé vazbě na rozvoj digitálních technologií. Realizátorem projektu je Fond dalšího vzdělávání. Rozpočet projektu je 44,981 mil. Kč a období realizace projektu je od 1. 10. 2017 do 31. 3. 2021. Dne 12. 11. 2018 byla schválena druhá zpráva o realizaci s žádostí o platbu ve výši 3,95 mil. Kč.

U následujícího projektu je projednáván projektový záměr.

- **Systémové prostředí k prohlubování kompetencí (UpSkilling CZ)** - cílem projektu je podpořit a doplnit stávající systémové prvky, které umožňují prohlubování kompetencí dospělých v rámci dalšího vzdělávání v ČR. V projektu bude podpořena síť autorizovaných osob, projekt na základě profesních kvalifikací zajišťujících rozvoj digitálních kompetencí připraví nástroje pro cílenou podporu digitální gramotnosti, zajistí informovanost a provede pilotáž možností fungování vzájemných vazeb mezi klíčovými aktéry na celostátní i regionální úrovni. Období realizace je plánováno na 1. 4. 2019 – 31. 3. 2023, rozpočet projektu je ve výši 160,3 mil. Kč a realizátorem je Národní ústav pro vzdělávání (NÚV).
- **Investiční priorita 1.5 - Trvalé začlenění mladých lidí na trh práce, mimo jiné pomocí „záruky pro mladé lidi“, a to zejména těch, kteří nejsou ve vzdělávání, v zaměstnání nebo v profesní přípravě, včetně těch mladých lidí, kterým hrozí sociální vyloučení, a mladých lidí z marginalizovaných komunit**

V rámci investiční priority 1.5 (IP 1.5) jsou vyhlášeny dvě výzvy **pro Ústecký a Karlovarský kraj**. V říjnu 2017 byla vyhlášena třetí výzva pro Ústecký, Karlovarský a Moravskoslezský kraj.

Ve výzvě č. 03_15_003 pro ÚP ČR jsou krajskými pobočkami ÚP ČR v Ústí nad Labem a v Karlových Varech realizovány **2 projekty** v celkovém objemu 639 mil. Kč, které byly schváleny v roce 2015, realizace aktivit byla zahájena v 1. pololetí 2016. Projekty jsou zaměřeny na trvalé začlenění mladých lidí na trh práce, a to zejména těch, kteří nejsou ve vzdělávání, v zaměstnání nebo v profesní přípravě, včetně těch mladých lidí, kterým hrozí sociální vyloučení, a mladých lidí z marginalizovaných komunit. K 31. 12. 2018 bylo v rámci výzvy podpořeno celkem 3 566 a v žádostech o platbu vyplaceno celkem 437,2 mil. Kč.

Na základě soutěžní (otevřené) výzvy č. 03_15_116 byly na konci roku 2015 předloženy a schváleny **3 projektové žádosti** v souhrnu za 158,5 mil. Kč (dva projekty jsou realizovány v Ústeckém kraji a jeden projekt v Karlovarském kraji). Projekty jsou zaměřeny obdobně jako projekty krajských poboček v Ústí nad Labem a Karlových Varech na mladé lidi mladší 30 let (tj. do 29 let včetně), kteří nejsou v zaměstnání, ve vzdělávání nebo v profesní přípravě, žijící ve způsobilém regionu, kteří jsou nezaměstnaní nebo neaktivní (včetně dlouhodobě nezaměstnaných) nezávisle na tom, zda jsou registrováni na ÚP ČR jako uchazeči o zaměstnání či nikoli. Mezi aktivity realizované v těchto projektech patří zprostředkování zaměstnání osobám z cílové skupiny, poskytování poradenské činnosti, poskytování rekvalifikací, motivační aktivity atp. K 31. 12. 2018 bylo v rámci výzvy podpořeno celkem 1 361 osob a v žádostech o platbu vyplaceno celkem 114,5 mil. Kč.

V nově vyhlášené třetí soutěžní (otevřené) výzvě č. 03_18_091, pro kterou byli oprávněnými žadateli Karlovarský kraj, Ústecký kraj a Moravskoslezský kraj, byla na konci roku 2017 předložena 1 projektová žádost na projekt Ústeckého kraje, v březnu 2018 další projektová žádost za Moravskoslezský kraj (Karlovarský kraj se výzvy neúčastnil). Výzva je zaměřena na lidi mladší 30 let (tj. do 29 let včetně), kteří nejsou v zaměstnání, ve vzdělávání nebo v profesní přípravě, žijící ve způsobilém regionu, kteří jsou nezaměstnaní nebo neaktivní (včetně dlouhodobě nezaměstnaných) nezávisle na tom, zda jsou registrováni na ÚP ČR jako uchazeči o zaměstnání či nikoli. Do projektů budou zařazovány přednostně osoby, které nejsou evidovanými uchazeči o zaměstnání, ale jsou cílovou skupinou IP 1.5. K 31. 12. 2018 nebyly za výzvu vzhledem k počáteční fázi realizace projektů vykázány zatím žádné podpořené osoby a v jedné žádosti o platbu bylo vyplaceno 914,0 tisíc Kč.

K 31. 12. 2018 bylo v IP 1.5 (tj. ve výzvách 3, 91 a 116) podpořeno celkem 4 690 osob, objem schválených žádostí o platbu do 31. 12. 2018 činil 533,1 mil. Kč.

➤ **Prioritní osa 2 OPZ – Sociální začleňování a boj s chudobou**

V prioritní ose 2 OPZ byla od 27. 8. 2015 do 29. 6. 2018 vyhlášena průběžná uzavřená výzva č. 03_15_016 „Výzva pro systémové projekty realizované MPSV – sociální podnikání“ s celkovou alokací 25 mil. Kč.

V rámci této výzvy je realizován projekt „**Podpora sociálního podnikání v ČR pokračuje**“. Účelem podpory je poskytování poradenských služeb v segmentu sociálního podnikání včetně zprostředkování stáží, realizace mezinárodní spolupráce v oblasti sociálního podnikání, mainstreamingové aktivity v oblasti sociálního podnikání. Datum zahájení projektu bylo 1. 12. 2016, datum ukončení projektu 30. 11. 2021. Na realizaci projektu byl schválen rozpočet v celkové výši 20 218 944 Kč.

➤ **Prioritní osa 3 OPZ – Sociální inovace a mezinárodní spolupráce**

V prioritní ose 3 OPZ jsou ve výzvách na podporu sociálních inovací realizovány z části projekty vztahující se k tématu zaměstnanosti. V roce 2018 ukončil realizaci projekt **BEC2** (Business and Employment Co-operative), jehož cílem bylo zavedení modelu podnikatelsko-zaměstnaneckého družstva pro nezaměstnané osoby jako dalšího možného nástroje APZ s vlivem na lokální rozvoj. Výstupem projektu je metodika inovačního řešení modelu a zavedení 5 podnikatelsko- zaměstnaneckých družstev.

Cílem projektu „**Společně na svobodu**“ je nastavit funkční propojení standardizovaných postupů vězeňských pracovníků a podpůrných integračních služeb realizovaných nestátními neziskovými organizacemi a zjistit jejich dopad na efektivitu realizovaných intervencí v podobě lepší připravenosti osob ve výkonu trestu odnětí svobody na propuštění a zvládnutí integrace na svobodě. Projekt začal v červnu 2018 a trvá 24 měsíců, tj. do konce května 2020.

Projekt „**Ergoprogress – realise the change**“ se zaměřuje na zefektivnění chráněného trhu práce. Cílem je u vybraných partnerů nastavit procesy a pravidla pro plnohodnotné fungování integračního sociálního podniku tak, se zvýšila jejich ekonomická soběstačnost, zaměstnanci (osoby se zdravotním postižením) měli možnost získat kvalitnější práci a bylo podpořeno jejich sociální začleňování do společnosti.

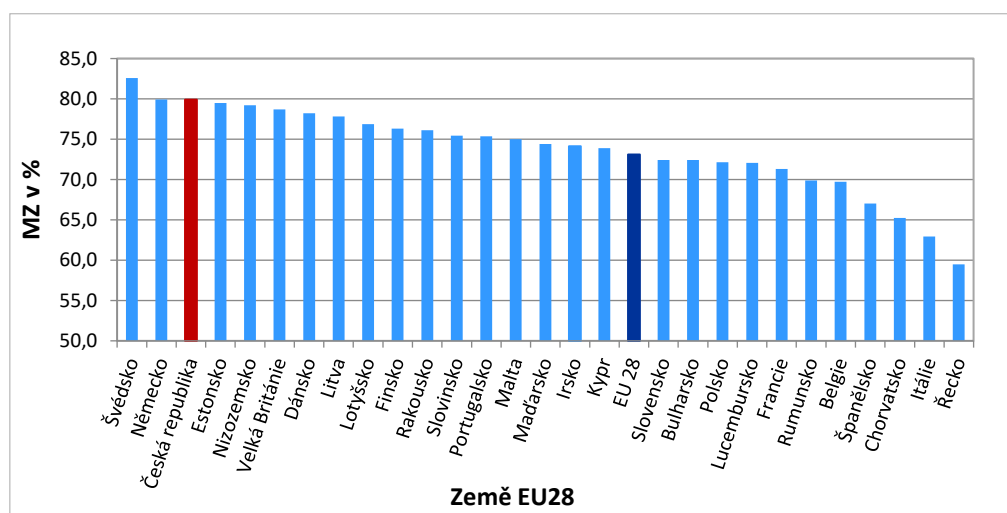
V prioritní ose 3 OPZ byla dále realizována výzva č. 32 „**Mezinárodní mobilita pro znevýhodněnou mládež**“ s celkovou alokací 120 mil. Kč. Hlavní podporovanou aktivitou výzvy je nástroj mezinárodní mobilita pro znevýhodněnou mládež, která zahrnuje vzdělávací a motivační aktivity, zahraniční stáže pro cílovou skupinu, poradenství a intenzivní následnou podporu cílové skupiny pro vstup na trh práce nebo do dalšího vzdělávání či odborné přípravy po jejím návratu do České republiky. Většina projektů ukončila svou realizaci v průběhu roku 2018, poslední 1 projekt ukončí realizaci k 31. lednu 2019. Ukončené projekty vykazují v závěrečných zprávách o realizaci i nadprůměrnou úspěšnost při zaměstnávání účastníků po jejich účasti v projektových aktivitách. K dispozici je průběžná evaluační zpráva – ke konci roku 2017 bylo rámci 4 ukončených projektů podpořeno 90 osob, které byly před účastí v projektu nezaměstnané nebo dlouhodobě nezaměstnané. Ze 78 osob uvedlo 46 osob ke své situaci po ukončení účasti v projektu, že jsou nově zaměstnané, a 5 z nich vykazuje návrat do procesu vzdělávání/odborné přípravy. V roce 2018 pokračovala průběžná evaluace výzvy zahrnující rovněž dotazníková šetření a fokusní skupiny s účastníky a příjemci. Dle dosavadních ověřených výsledků bylo podpořeno celkem 405 osob, z nichž 286 osob úspěšně dokončilo zahraniční stáž. Na základě dobrých výsledků výzvy č. 32 byla v 2. pololetí 2018 vyhlášena navazující výzva č. 59 „**Mezinárodní mobilita a sociální začleňování znevýhodněné mládeže**“ s celkovou alokací 55 mil. Kč.

5. Mezinárodní srovnání zaměstnanosti a nezaměstnanosti

V této části jsou shrnuty poslední dostupné **vybrané ukazatele trhu práce** podle statistického úřadu Evropské unie EUROSTAT¹³, viz přílohy č. 20, 21 a 22. V materiálu jsou použita data aktuální k termínu jeho zpracování¹⁴.

Celková **míra zaměstnanosti (MZ) osob ve věku 20–64 let v EU 28** v předešlých čtyřech letech rostla, v roce 2017 dosáhla hodnoty 72,1 %, v **roce 2018** se zvýšila o 1,0 p. b. na **73,1 %**. V **ČR** míra zaměstnanosti nepřetržitě roste již od roku 2011, v roce 2017 vzrostla na 78,5 %, v **roce 2018** byla naměřena hodnota o 1,4 p. b. vyšší, tj. **79,9 %**. Míra zaměstnanosti v ČR roste rychlejším tempem než v EU 28, aktuálně je v rámci EU 28 spolu s Německem 2. nejvyšší (v roce 2017 byla 4. nejvyšší). Vyšší míru zaměstnanosti v roce 2018 naměřili pouze ve Švédsku (82,6 %), nejnižší byla v Řecku (59,5 %).

Graf 21 Míra zaměstnanosti osob ve věku 20-64 let v roce 2018 (v %) *)

*) průměr hodnot za 1. - 4. čtvrtletí 2018

V rámci **Strategie Evropa 2020** si ČR stanovila národní cíl dosáhnout do roku 2020 zvýšení celkové míry zaměstnanosti ve věkové skupině 20–64 let na **75 %**. Nad

¹³ Údaje EUROSTATu ze sekce Obyvatelstvo a sociální podmínky – převážně se jedná o data zpracovaná na základě primárních dat z LFS jednotlivých členských zemí (Labour Force Survey), viz <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>.

Ukazatele zpracovává EUROSTAT na základě primárních dat z LFS jednotlivých členských států EU tak, aby zabezpečovaly mezinárodní srovnání mezi jednotlivými členskými státy. Údaje za ČR v této části se proto mohou lišit od údajů z VŠPS ČSÚ použitých v analýze.

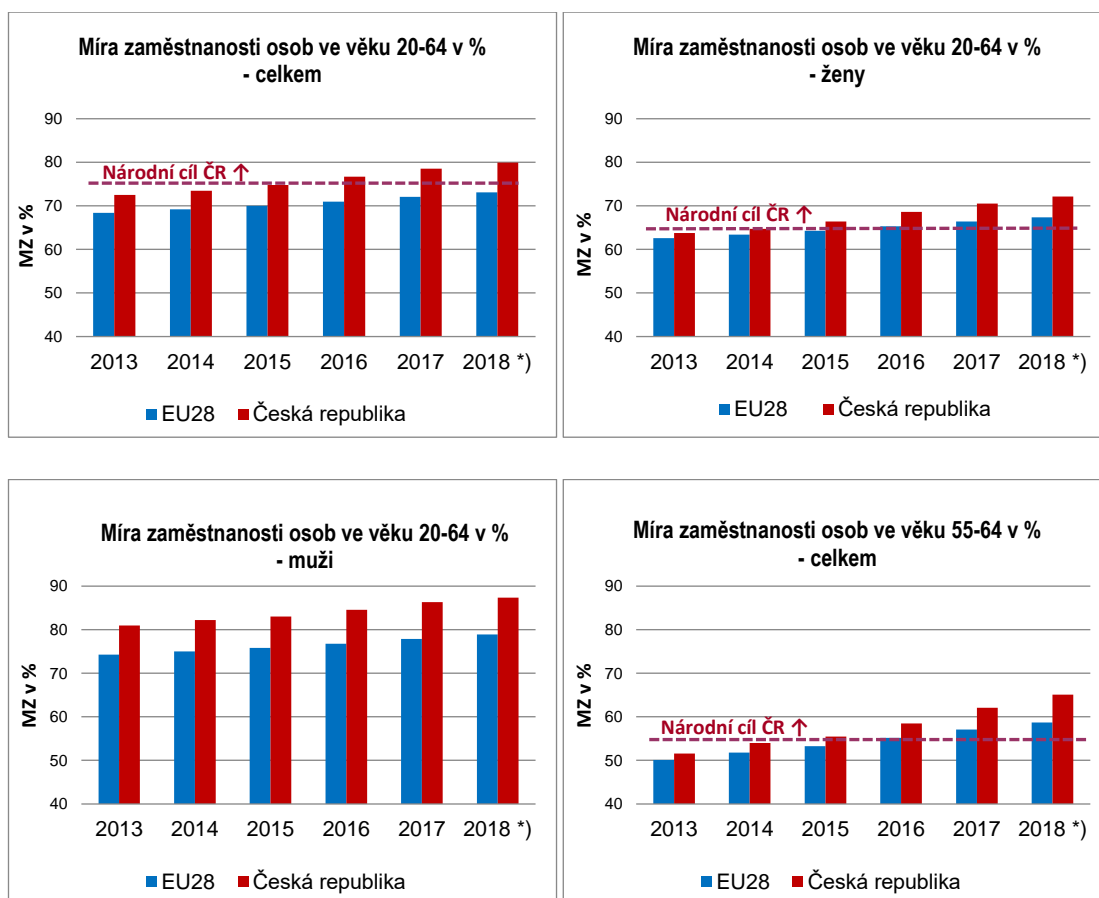
¹⁴ Údaje za rok 2018 jsou vypočteny jako průměr hodnot za 1. – 4. čtvrtletí 2018 (kromě míry nezaměstnanosti, míry nezaměstnanosti mladých do 25 let a míry volných míst, u nichž jsou k dispozici již roční údaje EUROSTATu).

úroveň tohoto cíle se její hodnota dostala již v roce 2016 a lze tedy předpokládat, že tento národní cíl bude splněn.

Trendy ve vývoji **míry zaměstnanosti žen ve věku 20–64 let v EU 28** i v **ČR** v posledních letech odpovídají trendům ve vývoji celkové míry zaměstnanosti. Míra zaměstnanosti žen ve věku 20–64 let v **EU 28** v roce 2017 meziročně vzrostla na 66,4 %, v **roce 2018** byla vyšší o 1,0 p. b., když dosáhla **67,4 %**. V **ČR** se hodnota tohoto ukazatele podobně jako celková MZ zvyšovala rychleji než celkový průměr v EU 28, v roce 2017 meziročně vzrostla na 70,5 % a v **roce 2018** o 1,7 p. b. na **72,2 %**. Je to 10. nejvyšší hodnota v porovnání s ostatními členskými státy EU 28. **Nejvyšší míru zaměstnanosti žen** v EU 28 má Švédsko (80,4 %), nejnižší míra zaměstnanosti žen byla zaznamenána v Řecku (49,1 %).

V rámci **Strategie Evropa 2020** je stanoven národní cíl ČR míry zaměstnanosti žen ve věku 20–64 let na **65 %**. MZ žen v tomto věku je nad hranici cíle již od roku 2015 a s největší pravděpodobností se podaří ji nad touto hranicí udržet.

Graf 22 Srovnání vývoje míry zaměstnanosti v EU 28 a ČR

*) průměr hodnot za 1. - 4. čtvrtletí 2018

V roce 2017 (poslední známý údaj) byla v **ČR míra zaměstnanosti žen ve věku 15–64 let s dětmi v předškolním věku, tj. do 6 let (43,9 %)**, značně nižší než **míra zaměstnanosti žen bez dětí (73,7 %)**. V **EU 28** není rozdíl tak výrazný, **míra zaměstnanosti žen s dětmi v předškolním věku činila 62,4 % a žen bez dětí 66,2 %**. Zatímco v **EU 28** v roce 2017 pokračoval pozitivní trend růstu míry zaměstnanosti žen ve věku 15–64 let s dětmi v předškolním věku, v **ČR** tento ukazatel meziročně klesl.

Míra zaměstnanosti mužů ve věku 20–64 let se v **EU 28** i **ČR** v období 2011 až 2013 vyvíjela odlišně, zatímco v **EU 28** míra zaměstnanosti mužů klesala, v **ČR** naopak plynule rostla. V následujících letech v **EU 28** pozvolna rostla, v **ČR** rostla podstatně rychleji. V roce 2017 se v **EU 28** zvýšila na 77,9 %, v **ČR** na 86,3 %. V **roce 2018 v EU 28 vzrostla na 78,9 %, v ČR na 87,4 %** a dosahovala tak **nejvyšší hodnoty ze všech států EU 28**, stejně jako v letech 2015–2017.

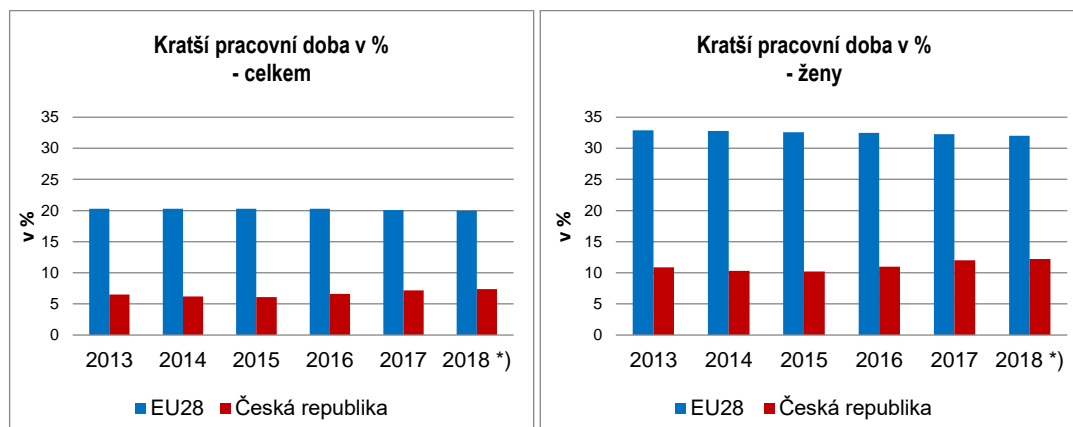
Míra zaměstnanosti osob ve věku 55–64 let v **EU 28** i v **ČR** plynule roste od roku 2011, přičemž tempo růstu hodnoty tohoto ukazatele je v **ČR** vyšší než průměr za **EU 28**. V **EU 28 v roce 2018** činila **58,7 %**, v **ČR** dosáhla hodnoty **65,1 %**, což byla 9. nejvyšší míra zaměstnanosti starších osob v rámci **EU 28**. **Nejvyšší** byla v roce 2018 naměřena ve Švédsku (77,9 %), **nejnižší** v Lucembursku (40,5 %). V rámci **Strategie Evropa 2020** je stanoven národní cíl **ČR** zvýšení míry zaměstnanosti osob ve věku 55–64 let na **55 %**, který je plněn již od roku 2015.

Pracovní úvazky na dobu určitou v roce 2017 v **EU 28** mělo 14,3 % zaměstnaných, v **roce 2018** se podíl nepatrně snížil na **14,2 %**. V **ČR** je podíl osob s pracovními úvazky na dobu určitou dlouhodobě podprůměrný, jejich podíl v roce 2017 činil 10,0 %, v roce 2018 se snížil na **8,9 %**. Největší podíl v rámci **EU 28** byl naměřen ve Španělsku a Polsku, **nejnižší** v Litvě a Rumunsku.

Výrazný je rozdíl mezi průměrem **EU 28** a **ČR** v podílu pracujících **na kratší pracovní dobu**. Tato forma pracovního úvazku v **EU 28** v posledních letech (2013–2016) stagnovala na úrovni 20,3 %, v roce 2017 nepatrně klesla na 20,1 %, v roce 2018 dosáhla hodnoty **20,0 %** (ženy 32,0 % a muži 9,7 %). V **ČR**, po nárůstu v letech 2012 a 2013 a následném poklesu v dalších dvou letech, se od roku 2016 hodnota tohoto ukazatele opět zvyšuje. V roce 2016 vzrostla nad úroveň z roku 2013 (6,6 %), v roce 2017 na 7,2 % a v roce 2018 dosáhla hodnoty **7,4 %** (ženy 12,2 % a muži 3,6 %). **ČR** má 6. **nejnižší** podíl kratší pracovní doby v rámci **EU 28**, nižší podíl vykázalo pouze Polsko, Chorvatsko, Slovensko Maďarsko a Bulharsko. Podíl 28 %

a vyšší dosahují v Nizozemsku, Rakousku a Německu. V Nizozemsku tvoří podíl kratších úvazků 50,9 %, což je 2,5 krát více než průměr EU 28, u žen dokonce 75,8 %.

Graf 23 Srovnání kratší pracovní doby v EU 28 a ČR

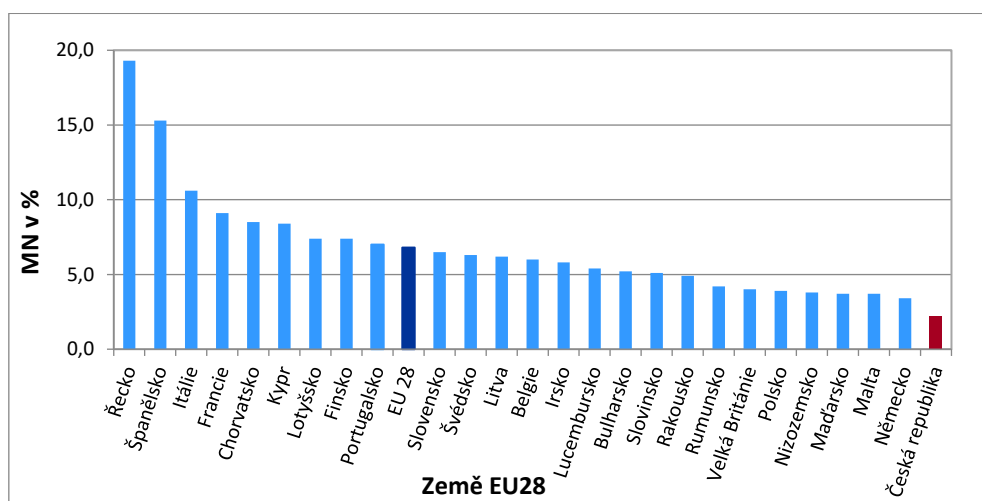
*) průměr hodnot za 1. - 4. čtvrtletí 2018

Podíl zaměstnaných pracujících z domova (homeworking) na celkovém počtu zaměstnaných se sleduje podle četnosti využití této formy práce. Ti, kteří pracují **obvykle** z domova, vykazují v EU 28 i ČR nižší podíl než je podíl pracujících z domova jen **někdy**. Pokud se zaměříme na pracující **obvykle** z domova, zjistíme, že nejvyšší podíl zaměstnaných touto formou v roce 2017 (novější data ještě nejsou k dispozici) vykazalo Nizozemsko (14,2 %), Lucembursko (12,8 %) a Finsko (12,6 %), naopak nejnižší Rumunsko a Bulharsko (podíl pod úrovní 0,5 %). **ČR** je v rámci zemí EU 28 s hodnotou **4,1 %** až na 17. místě, ovšem podíl obvykle pracujících z domova od roku 2014 plynule roste. V **EU 28** byla v roce 2017 vykázána hodnota **5,2 %**.

Míra nezaměstnanosti (MN) v ČR je v porovnání ostatními zeměmi EU 28 **dlouhodobě podprůměrná**, v posledních letech navíc vykazuje pozitivnější tendenci ve vývoji oproti MN EU 28. Zatímco míra nezaměstnanosti **EU 28** v roce 2017 meziročně klesla o 1,0 p. b. na 7,6 % a v **roce 2018** na **6,8 %**, v **ČR** se hodnota tohoto ukazatele v roce 2017 snížila o 1,1 p. b. na 2,9 %, v roce 2018 klesla na **2,2 %**, což byla **nejnižší hodnota v rámci EU 28**. Naopak nejvyšší MN byla tradičně v Řecku a Španělsku (nad 15,0 %).

Míra nezaměstnanosti mužů v ČR je **výrazně nižší než v EU 28**. V **roce 2017** meziročně klesla v EU 28 na 7,4 %, v ČR se snížila na 2,3 %. V **roce 2018** dosáhla v **EU 28** hodnoty **6,6 %**, v **ČR** se snížila na **1,8 %** a stejně jako v předchozích čtyřech letech byla **nejnižší v rámci EU 28**.

Graf 24 Míra nezaměstnanosti v zemích EU 28 v roce 2018 (v %)

Pozn.: V době zpracování analýzy nebyla známá míra nezaměstnanosti Dánska a Estonska.

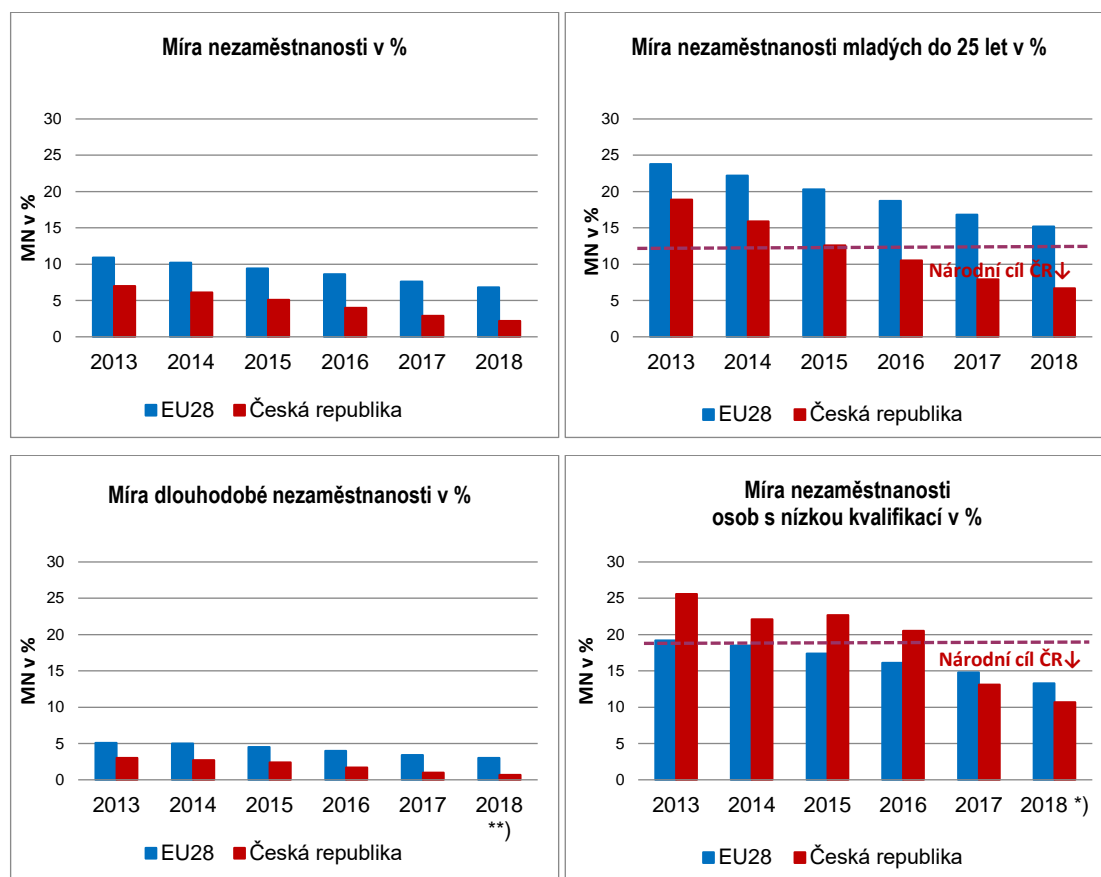
Tendence ve vývoji **míry nezaměstnanosti žen** v EU 28 i ČR odpovídá vývoji celkové míry nezaměstnanosti. V roce 2017 pokračoval pokles v EU 28 (na 7,9 %) i v ČR (na 3,6 %), v **roce 2018 MN žen v EU 28 představovala 7,1 %, v ČR meziročně poklesla na 2,8 %**. **Česká republika** tak v rámci EU 28 dosáhla **poprvé v historii sledování nejnižší hodnoty míry nezaměstnanosti žen**.

Míra nezaměstnanosti mužů a žen v EU 28 se dlouhodobě pohybuje na podobné úrovni, naopak v **ČR** dosahovala u mužů výrazně nižších hodnot než u žen. V posledních dvou letech již i v ČR dochází k její sblížení, v roce 2018 míra nezaměstnanosti žen byla vyšší pouze o 1,0 p. b.

Míra nezaměstnanosti mladých ve věku do 25 let (vztaženo k pracovní síle ve stejném věku) v roce 2017 meziročně klesla v **EU 28** na 16,8 %, v **roce 2018** se snížila na **15,2 %**. V **ČR** je míra nezaměstnanosti mladých dlouhodobě podprůměrná, v posledních dvou letech byla druhá nejnižší (nejnižší naměřili v Německu), přičemž dynamika poklesu je v posledních letech větší než tempo poklesu evropského průměru. V roce 2016 se v **ČR** snížila na 10,5 %, v roce 2017 na 7,9 %. V **roce 2018** dosáhla hodnoty **6,7 %**, tj. opět 2. nejnižší v rámci zemí EU 28. Nejnižší míru nezaměstnanosti mladých vykázalo Německo (6,2 %), naopak k zemím s nejvyšší hodnotou MN mladých v rámci EU 28 patří Řecko (39,8 %) a Španělsko (34,3 %).

V rámci **Strategie Evropa 2020** je stanoven národní cíl ČR snížit míru nezaměstnanosti u mladých osob ve věku 15–24 let o třetinu oproti roku 2010, tj. na **12,2 %**. Pod touto úrovní je již od roku 2016.

Graf 25 Srovnání míry nezaměstnanosti v EU 28 a ČR

*) průměr hodnot za 1. - 4. čtvrtletí 2018

**) průměr hodnot za 1. - 3. čtvrtletí 2018

Pokud jde o **míru nezaměstnanosti osob s nízkou kvalifikací** (stupeň ISCED 0–2 mezinárodní klasifikace vzdělání), je národním cílem ČR v rámci **Strategie Evropa 2020** její snížení do roku 2020 o jednu čtvrtinu, tj. **na cca 18,8 %**. V předchozích letech patřila těchto osob **v ČR** na rozdíl od celkové míry nezaměstnanosti a míry nezaměstnanosti mladých k nejvyšším v EU 28, v roce 2016 činila 20,5 % (7. nejvyšší v rámci EU 28), v **roce 2017** se hodnota tohoto ukazatele výrazně meziročně snížila **o 7,4 p. b. na 13,1 %, což byl nejvyšší pokles v rámci EU 28**. ČR tak zaujala v rámci EU 28 až 14. místo a současně se také dostala pod **stanovený národní cíl** v rámci Strategie Evropa 2020. V **roce 2018 pokračoval její pokles na 10,7 %**.

V **EU 28** se v **roce 2017** meziročně snížila o 1,3 p. b. na **14,8 %**, v **roce 2018** se dále snížila na **13,3 %**. MN osob s nízkou kvalifikací byla nejvyšší na Slovensku (29,8 %), v Řecku (22,3 %) a ve Španělsku (22,2 %). Nejpříznivější situace byla na Maltě a v Rumunsku, kde byl tento ukazatel pod úrovní 6,0 %.

Míra dlouhodobé nezaměstnanosti (podíl nezaměstnaných déle než 12 měsíců na pracovní síle) po dlouhodobém nárůstu v období 2009–2013 začala v **EU 28** postupně klesat. V roce 2017 byla zaznamenána hodnota 3,4 %. V **1. - 3. čtvrtletí 2018** se míra dlouhodobé nezaměstnanosti snížila na **3,0 %**. **ČR** patří k zemím s nejnižší mírou dlouhodobé nezaměstnanosti, v roce 2017 zaznamenala nejnižší hodnotu 1,0 %, v **1. - 3. čtvrtletí 2018** pokračoval pokles na **0,7 %**, což byla opět **nejnižší hodnota v EU 28**. Nejvyšší dlouhodobá nezaměstnanost byla naměřena v Řecku (13,8 %).

Ukazatel **míry volných míst** (procentní podíl volných míst k součtu volných a obsazených míst) dosáhl v roce 2017 v **EU 28** hodnoty 2,0 % (průměr EU 28 vykazuje EUROSTAT pouze bez zahrnutí primárního sektoru), v **roce 2018** se zvýšil na **2,2 %**. Míra volných míst v **ČR** v roce 2017 dosáhla hodnoty 3,9 %, v **roce 2018** vzrostla na **5,6 %**, což je nejvíce v rámci zemí, které data pro tuto statistiku poskytují. Nejnižší hodnotu zaznamenalo Bulharsko a Portugalsko (shodně 0,9 %).

Z výše uvedeného vyplývá, že **ČR vykazuje hodnoty vyšší než průměr EU 28 u míry zaměstnanosti všech kategorií sledovaných ve Strategii Evropa 2020 a zaostává ve využívání kratší pracovní doby.**

Celková míra nezaměstnanosti, míra nezaměstnanosti mladých a dlouhodobě nezaměstnaných je pod průměrem EU 28. Míra nezaměstnanosti osob s nízkou kvalifikací byla dlouhodobě nadprůměrná, v roce 2017 se výrazně snížila a klesla pod průměr EU 28, v roce 2018 pokles nezaměstnanosti osob s nízkou kvalifikací pokračoval.

6. Očekávání ve vývoji zaměstnanosti a nezaměstnanosti

Pozitivní ekonomický vývoj zaznamenaný od roku 2014 vyvrcholil v roce 2015 meziročním nárůstem **HDP** o 5,3 %. V roce 2016 tempo růstu HDP zpomalilo na 2,5 %, v roce 2017 opět zrychlilo na 4,4 %, **v roce 2018** dochází ke zpomalení na **2,9 %**.

Souběžně s růstem ekonomiky byl od roku 2014 patrný i **růst zaměstnanosti**, který v roce 2016 dosáhl nejvyšší hodnoty od začátku ekonomické a finanční krize. Její nárůst činil 1,9 %, stejně jako v předkrizovém roce 2007. I přes pozitivní vývoj ekonomiky se bariérou pro významnější růst zaměstnanosti stává nedostatek vhodné volné pracovní síly. Nesoulad poptávky zaměstnavatelů po pracovnících a nabídky práce se již projevila ve **zpomalení nárůstu zaměstnanosti**, který **v roce 2017 klesl na 1,6 %, v roce 2018 dále zpomalil na 1,4 %** a očekává se, že pokles **bude pokračovat i v dalším období**.

Základní informace o dalším vývoji zaměstnanosti podle VŠPS za 1. čtvrtletí 2019 zveřejní ČSÚ formou Rychlé informace počátkem května 2019 (publikace s podrobnými výsledky bude zveřejněna až počátkem července 2019).

Další vývoj na trhu práce lze zatím pozorovat pouze z výsledků z odvětvových statistik, podle nichž se meziročně **snížil průměrný evidenční počet zaměstnanců** v podnicích s 50 a více zaměstnanci **v průmyslu v lednu 2019 o 0,5 %, v únoru 2019 o 0,2 %**. Průmyslová produkce v lednu 2019 meziročně reálně klesla o 1,1 %, v únoru 2019 vzrostla o 1,5 %. Tržby z průmyslové činnosti v běžných cenách v lednu meziročně vzrostly o 0,2 %, v únoru o 3,6 %.

Ve **stavebnictví** byl **v lednu 2019** zaznamenán **meziroční nárůst počtu zaměstnanců o 0,3 %, v únoru 2019 se meziročně zvýšil o 1,3 %**. Stavební produkce se meziročně snížila v lednu o 13,2 %, v únoru vzrostla o 5,8 %.

Podle doposud zveřejněných predikcí makroekonomických indikátorů v „Makroekonomické predikci ČR, duben 2019“ Ministerstva financí ČR (MF ČR) a ve „Zprávě o inflaci I/2019“ České národní banky (ČNB) tyto instituce předpokládají zpomalení ekonomického růstu. MF ČR předvídá **v roce 2019 i 2020 růst HDP** shodně o **2,4 %**, ČNB **v roce 2019** růst HDP o **2,9 %**, **v roce 2020 o 3,0 %**. MPSV odhaduje **v roce 2019** meziroční nárůst HDP v intervalu od **2,3 % do 2,9 %** a **v roce 2020** v intervalu od **2,0 % do 3,0 %**.

MF ČR očekává v roce 2019 **zpomalení růstu zaměstnanosti na 0,4 %** a v roce 2020 na 0,2 %. **ČNB** ve své predikci¹⁵ předpokládá **v roce 2019** růst zaměstnanosti **o 0,5 %**, v roce 2020 nárůst o 0,4 %. **MPSV** odhaduje **v roce 2019** nárůst zaměstnanosti **o 0,5 %** a v roce 2020 o 0,2 %.

Nedostatek pracovníků se odráží v **počtech volných pracovních míst** nahlášených zaměstnavateli na pracoviště ÚP ČR. V roce 2018 dosáhl jejich průměrný počet 285,5 tis., o 107,3 tis. více než v roce 2017. Plynulý nárůst pokračoval i v 1. čtvrtletí 2019, v lednu jich bylo hlášeno 331,5 tis., v únoru 333,1 tis. a v březnu 339,3 tis., v průměru v 1. čtvrtletí 2019 o 97,1 tis. meziročně více.

Významná část nově vytvářených pracovních míst jsou pracovní pozice vyžadující nízké vzdělání, což neodpovídá vzdělanostní struktuře pracovní síly. V případě ekonomického zvratu nese tato skutečnost potenciální nebezpečí v rychlém úbytku takovýchto pracovních pozic a vznikem nezaměstnanosti u hůře uplatnitelné skupiny osob s nízkým vzděláním. Zejména v případě mladých osob, které v současné době nedokončí střední vzdělání, neboť předčasně v důsledku vysoké poptávky po pracovní síle vstupují na trh práce z důvodu snazšího uplatnění a jinak příznivého trendu růstu mezd i v profesích vyžadujících nejvýše základní vzdělání. Na straně druhé je v některých profesích s požadavky na střední až vyšší kvalifikaci sledován nárůst podílu dlouhodobě neobsazených pracovních míst, a to i při relativním dostatku volné pracovní síly s touto kvalifikací. Tento kvalifikační nesoulad na trhu práce se při všeobecném nedostatku pracovní síly může stát limitujícím faktorem dalšího rozvoje trhu práce a české ekonomiky.

Počet evidovaných **uchazečů o zaměstnání** dosáhl v roce 2018 průměrné hodnoty 241,9 tis., což bylo o 75,7 tis. méně než v roce 2017. Počty uchazečů o zaměstnání po obvyklém nárůstu v lednu 2019 (na 245,1 tis.) poklesly v únoru 2019 na 241,4 tis. a březnu 2019 na 227,1 tis. Průměrný počet uchazečů o zaměstnání se v 1. čtvrtletí 2019 meziročně snížil o 42,2 tis.

V 1. čtvrtletí 2019 byl počet evidovaných uchazečů o zaměstnání nižší než hlášených volných pracovních míst. **Na jedno volné místo** připadlo v lednu, v únoru i v březnu shodně 0,7 uchazeče o zaměstnání.

Podíl nezaměstnaných osob na obyvatelstvu dosáhl v roce 2018 průměrné hodnoty 3,2 %. V lednu 2019 byla hodnota tohoto ukazatele na úrovni 3,3 %,

¹⁵ V materiálu „Zpráva o inflaci I/2019“ ČNB uvádí hodnoty za jednotlivá čtvrtletí let 2019 a 2020, predikce růstu zaměstnanosti ČNB na roky 2019 a 2020 je odhadnuta na základě průměru čtvrtletí daného roku.

v únoru 2019 klesla na 3,2 % a v březnu 2019 na 3,0 %. Proti jeho dalšímu snižování bude působit rozpor mezi profesemi poptávanými zaměstnavateli a profesní strukturou uchazečů o zaměstnání. Dalším faktorem je růst podílu uchazečů o zaměstnání, kteří jsou pro uplatnění na trhu práce znevýhodněni z důvodu věku, zdravotního stavu nebo kvalifikace.

V dalším období proto očekáváme **zpomalení tempa poklesu podílu nezaměstnaných osob na obyvatelstvu v roce 2019** v intervalu od **2,9 % do 3,3 %**, v roce 2020 se nezaměstnanost bude pohybovat v intervalu od 2,8 % do 3,4 %. **ČNB** odhaduje hodnotu tohoto ukazatele **v roce 2019** na úrovni **2,9 %** a v roce 2020 pokles na 2,8 %, **MF ČR v roce 2019** předpokládá jeho **pokles na 2,8 %** a v roce 2020 očekává další pokles na 2,6 %.

7. Metodické poznámky

Zaměstnanost

MPSV pro hodnocení vývoje na trhu práce využívá pro oblast zaměstnanosti údaje ČSÚ především z Výběrových šetření pracovních sil (VŠPS).

Výběrové šetření pracovních sil (VŠPS)

Předmětem šetření ve VŠPS jsou domácnosti bydlící v náhodně vybraných bytech. Šetření podléhají všechny osoby obvykle bydlící ve vybraném bytě, přičemž není rozhodující a není ani sledováno, mají-li zde pobyt trvalý, přechodný, dlouhodobý nebo nehlášený. U osob mladších než 15 let se sledují základní údaje týkající se vztahu k osobě v čele domácnosti, věku, pohlaví, národnosti a státní příslušnosti. Za osoby starší 15 let se vyplňují další otázky, které popisují jejich uplatnění na trhu práce. Šetření se nevztahuje na osoby bydlící dlouhodobě v hromadných ubytovacích zařízeních. Z toho důvodu jsou údaje za určité skupiny obyvatelstva, zejména za cizí státní příslušníky žijící a pracující na území republiky, k dispozici v omezené míře. Podle doporučení EUROSTATu lze údaje za tyto osoby získat buď z administrativních zdrojů, nebo zvláštním šetřením organizovaným zásadně mimo rámec VŠPS.

Zaměstnaní jsou všichni ve věku 15 a více let, kteří během referenčního týdne příslušeli do kategorie placení zaměstnaní nebo zaměstnaní ve vlastním podniku. Pro účely zjišťování je pojem práce interpretován jako práce **alespoň po dobu jedné hodiny** v referenčním týdnu. Za zaměstnané jsou považováni i **učni**, kteří dostávají mzdu, plat nebo odměnu podle stejného principu jako jiné osoby. Obdobně **studenti**, osoby **pobírající důchod**, osoby v domácnosti a další osoby zabývající se především mimoekonomickými aktivitami, **kteří** však v referenčním období **byli navíc v zaměstnání, jsou také považováni za zaměstnané**. Do skupiny zaměstnaných naopak nejsou automaticky zahrnovány osoby na rodičovské dovolené, jejichž postavení má podle metodiky Mezinárodní organizace práce (ILO) odlišný charakter.

Nezaměstnanost

Pro nezaměstnanost MPSV využívá údaje ČSÚ z VŠPS a statistiky MPSV z administrativních dat úřadů práce.

Rozdíl v metodě zjišťování údajů o počtu registrovaných uchazečů o zaměstnání po linii úřadů práce a zjišťování počtu nezaměstnaných podle výsledků VŠPS:

Velikost souboru

- MPSV - úplná evidence registrovaných uchazečů o zaměstnání.
- ČSÚ VŠPS - výběrový soubor (ve 4. čtvrtletí roku 2018 cca 24 tis. bytů, tj. necelých 0,6 % všech trvale obydlených bytů, v nichž bylo přes 51 tis. respondentů všech věkových skupin, z nich více než 44 tis. respondentů ve věku 15 a více let.). Všechny údaje z výběrového souboru jsou převáženy na věkovou strukturu obyvatelstva podle demografické projekce středních čtvrtletních stavů pro výběrové šetření pracovních sil.

Způsob zjišťování

- MPSV - podmínky registrace a vyřazování uchazečů o zaměstnání jsou spolu s definicí uchazeče o zaměstnání stanoveny zákonem o zaměstnanosti.

- O zprostředkování se občan uchází u krajské pobočky Úřadu práce, v jejímž správním obvodu má bydliště.
- ČSÚ VŠPS - dobrovolné anonymní zjišťování za osoby obvykle bydlící (nikoliv trvale bydlící) ve vybraných bytech. Shodně s metodikou EUROSTATu nejsou zjišťovány údaje za osoby bydlící mimo byty, tedy ani za osoby bydlící v hromadných ubytovacích zařízeních.

Obsah ukazatelů

- MPSV - uchazeč o zaměstnání je podrobně vymezen zákonem o zaměstnanosti. **Uchazečem o zaměstnání** může být (pokud zákon nestanoví jinak) pouze fyzická osoba s trvalým bydlištěm na území ČR, která osobně požádá o zprostředkování vhodného zaměstnání krajskou pobočku Úřadu práce ČR a které nebrání v zařazení do této evidence překážky uvedené v ustanovení § 25 zákona o zaměstnanosti, např. není v pracovním nebo obdobném vztahu nebo nevykonává samostatnou výdělečnou činnost. Z evidence uchazečů o zaměstnání je uchazeč o zaměstnání vyřazen, mimo jiné, jestliže bez vážných důvodů odmítne nastoupit do vhodného zaměstnání nebo úmyslně maří součinnost s krajskou pobočkou Úřadu práce ČR při zprostředkování zaměstnání. Evidence na Úřadu práce ČR je ukončena např. nástupem do zaměstnání nebo na základě vlastní žádosti uchazeče o zaměstnání. Zákon nevylučuje, aby uchazeči o zaměstnání byli např. osoby dočasně práce neschopné, na rodičovské dovolené, nebo ti, jimž byl přiznán starobní důchod. Zařazení a vedení v evidenci uchazečů o zaměstnání nebrání ani výkon činnosti na základě pracovního nebo služebního poměru nebo výkon činnosti na základě dohody o provedení práce nebo dohody o pracovní činnosti, pokud měsíční výdělek nebo odměna nepřesáhne polovinu minimální mzdy (tzv. nekolidující zaměstnání), nesmí však být překážkou pro poskytování součinnosti ÚP ČR při zprostředkování vhodného zaměstnání a pro přijetí nabídky vhodného zaměstnání. Uchazečem o zaměstnání může být i fyzická osoba soustavně se připravující na budoucí povolání, pokud získala v rozhodném období zaměstnáním nebo jinou výdělečnou činností dobu důchodového pojištění v délce alespoň 12 měsíců.
- MPSV ve snaze maximálně přiblížit metodiku registrované nezaměstnanosti metodice ILO zavedlo ukazatel tzv. **dosažitelní uchazeči o zaměstnání**. Jedná se o uchazeče o zaměstnání, kteří mohou bezprostředně nastoupit do zaměstnání při nabídce vhodného pracovního místa, tj. evidovaní nezaměstnaní, kteří nemají žádnou objektivní překážku pro přijetí zaměstnání. Za dosažitelné se nepovažují uchazeči o zaměstnání ve vazbě, v pracovní neschopnosti, uchazeči o zaměstnání zařazení na rekvalifikační kurzy nebo vykonávající krátkodobé zaměstnání, a dále uchazeči o zaměstnání, kteří pobírají peněžitou pomoc v mateřství nebo kterým je poskytována podpora v nezaměstnanosti po dobu mateřské dovolené.
- ČSÚ VŠPS - nezaměstnaní jsou podle metodiky ILO a metodiky EUROSTATu všichni ve věku 15 a více let, kteří ve sledovaném období (referenčním týdnu) souběžně splňovali tři nutné podmínky:
 - nebyli zaměstnaní,
 - hledali aktivně práci,
 - byli připraveni k nástupu do práce, tj. během referenčního období byli k dispozici okamžitě nebo nejpozději do 14 dnů pro výkon placeného zaměstnání nebo zaměstnání ve vlastním podniku.

Pokud osoby nesplňují alespoň jednu ze tří uvedených podmínek, jsou klasifikovány jako zaměstnané nebo ekonomicky neaktivní. Jedinou výjimkou je skupina osob, které práci nehledají, protože ji našly a jsou schopny nástupu nejpozději do 3 měsíců. Tyto osoby jsou podle definice EUROSTATu zařazeny rovněž mezi nezaměstnané.

Jestliže do konce roku 1997 převyšoval počet nezaměstnaných vymezených podle mezinárodní definice počet registrovaných uchazečů o zaměstnání na úřadech a od roku 2000 do 3. čtvrtletí roku 2001 byl rozdíl mezi oběma ukazateli minimální, tak od 4. čtvrtletí 2001 počet registrovaných uchazečů o zaměstnání na úřadech práce výrazně převyšoval počet nezaměstnaných zjišťovaných ve výběrovém šetření statistiky podle ILO.

Ve 4. čtvrtletí 2018 činil průměrný počet registrovaných uchazečů o zaměstnání podle skutečné evidence na ÚP ČR 219,5 tis. osob, z toho 198,0 tis. dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let, srovnatelný ukazatel zjištěný výběrovým šetřením (počet nezaměstnaných dle VŠPS 111,0 tis.) se tedy lišil o 108,5 tis. resp. o 87,0 tis.

Rozdíly jsou jednak v jiném způsobu zjišťování po obou liniích, odlišném metodickém vymezení registrovaných uchazečů o zaměstnání a nezaměstnaných podle mezinárodní definice ILO a v tzv. nevýběrové chybě, která je průvodním znakem prakticky všech statistických zjišťování u domácností. Je nutné zdůraznit diferenci mezi pojmem registrovaný uchazeč o zaměstnání a nezaměstnaným podle mezinárodní definice ILO. Zatímco registrovaný uchazeč o zaměstnání je vždy definován národní legislativou, nezaměstnaný podle definice ILO je vymezen jasnými kritérii, která umožňují mezinárodní srovnatelnost výše zjištěných výsledků šetření. Vazba mezi oběma ukazateli není bezprostřední. Na jedné straně se vyskytují případy nezaměstnaných, kteří si nehledají práci prostřednictvím úřadů práce (ve 4. čtvrtletí 2018 to bylo 16,4 tis. osob) a na druhé straně značná část registrovaných uchazečů o zaměstnání nesplňuje podmínky dané mezinárodní definicí pro nezaměstnanost (např. uchazeči o zaměstnání s tzv. nekolidujícím zaměstnáním jsou v rámci VŠPS považováni za zaměstnané, uchazeči z řad studentů soustavně se připravujících na budoucí povolání jsou v případě VŠPS ekonomicky neaktivní).

Zásadní diference mezi oběma zdroji je v absolutní hodnotě počtu registrovaných uchazečů o zaměstnání a počtu nezaměstnaných. Projevuje se několik faktorů:

1. Od roku 2002 byl plně **harmonizován dotazník VŠPS se standardem EUROSTATu včetně pořadí otázek** kladených respondentovi. Prioritou je dotaz na **ekonomickou aktivitu respondentů v referenčním týdnu**. Jestliže respondent uvedl, že v tomto týdnu **pracoval alespoň 1 hodinu, je striktně podle metodiky ILO klasifikován jako osoba v zaměstnání**. Teprve poté následuje otázka o registraci na úřadu práce. ČSÚ nemá možnost vzhledem k nutnosti dodržení anonymity a dobrovolnosti účasti ve výběrovém šetření porovnávat zjištěné údaje s jinými zdroji, např. s evidencí ÚP ČR.
2. Relativně vyšší **míra neodpovědí** je způsobena vysokým podílem prázdných bytů ve výběrovém souboru a hlavně kategorickým odmítnutím spolupráce. Na základě struktury odmítnutých odpovědí při opakovaných návštěvách je třeba předpokládat, že sociální skladba domácností, které nechtěly spolupracovat, se částečně liší od sociální struktury vyšetřených domácností a je v nich nadprůměrně zastoupena skupina nezaměstnaných, kteří odmítají komunikovat v rámci výběrového šetření.

Rozdíly údajů o nezaměstnanosti mezi oběma zdroji jsou obvyklé. Z porovnání s členskými a ostatními kandidátskými zeměmi EU vyplývá, že diference mezi obecnou mírou nezaměstnanosti z VŠPS a registrovanou mírou nezaměstnanosti v ČR je nižší než ve většině těchto zemí. Rozdíl mezi obecnou mírou nezaměstnanosti a mírou registrované nezaměstnanosti je v řadě zemí značný a lze z toho usuzovat, že oboustranné statistické odchýlení je důsledkem především odlišností v legislativě a míře aktivní politiky zaměstnanosti a dalších oblastí sociální politiky jednotlivých zemí. Přitom je třeba poznamenat, že řada členských zemí EU obě míry nezaměstnanosti oficiálně nepublikuje.

V rámci výběrového šetření jsou zjišťovány údaje i za **osoby, které nepracují, aktivně práci nehledají, a nesplňují tak podmínky ILO pro nezaměstnané**, ale přitom uvádějí, že by chtěly pracovat. Ve 4. čtvrtletí roku 2018 činil jejich počet 101,7 tis. osob, tj. o 17,4 tis. méně než ve stejném období roku 2017. Většina osob, které by chtěly pracovat, však nemůže ihned nastoupit do případného zaměstnání. Nejpozději do 14 dnů je totiž schopna nastoupit jen necelá třetina těchto osob.

Základem pro rozhodování v oblasti nezaměstnanosti je zásadně úplná evidence úřadů práce. Výběrové šetření pracovních sil, které je pro členské země EU závazné, tyto administrativní údaje doplňuje a poskytuje mezinárodně srovnatelné ukazatele v požadovaném rozsahu a frekvenci.

Od července 2004 do prosince 2012 počítalo MPSV míru registrované nezaměstnanosti jako podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání evidovaných na ÚP ČR k pracovní síle, tj. součtu počtu zaměstnaných v národním hospodářství s jediným nebo hlavním zaměstnáním podle výsledků výběrového šetření pracovních sil - VŠPS, počtu pracujících cizinců ze třetích zemí s platným povolením k zaměstnávání, zaměstnaných občanů EU registrovaných ÚP ČR a cizinců s platným živnostenským oprávněním, registrovaných dosažitelných neumístěných uchazečů o zaměstnání (občanů ČR a občanů EU (EHP)), vedených úřady práce.

Srovnávání nebo záměna obecné míry nezaměstnanosti ČSÚ a míry registrované nezaměstnanosti MPSV a jejich nesprávná interpretace, pracovní síla pro výpočet míry registrované nezaměstnanosti tvořená kombinací údajů z více zdrojů, patřily mezi důvody pro zavedení **nového relativního ukazatele registrované nezaměstnanosti, podílu nezaměstnaných osob, který srovnává počty dosažitelných uchazečů k obyvatelstvu ve věku 15–64 let.**

Definice výpočtu podílu nezaměstnaných osob:

$$\text{Podíl nezaměstnaných osob (ve věku 15–64 let)} = \frac{\text{UoZ}_{15-64 \text{ let}}}{\text{P}_{15-64 \text{ let}}}$$

UoZ_{15-64 let} – počet dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15 - 64 let

P_{15-64 let} – počet obyvatel ve věku 15-64 let

Změna, která vstoupila v platnost počínaje lednem 2013, se týká pouze ukazatele míry registrované nezaměstnanosti. **MPSV i nadále jako doposud vykazuje celkové počty uchazečů o zaměstnání a počty dosažitelných uchazečů.** Vzhledem k tomu, že nový ukazatel má kvůli odlišné definici jinou úroveň a je s původním ukazatelem registrované nezaměstnanosti i obecné míry nezaměstnanosti nesrovnatelný, pro sledování jejího vývoje byla do úrovně okresů zpětně dopočtena časová řada (viz http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/casove_rady).